Iktatószám:

A CSONGRÁDI ÓVODÁK IGAZGATÓSÁGA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA „IRÁNYTŰ A CSONGRÁDI ÓVODÁSOKHOZ”

6640 Csongrád, Templom u.4-8 sz.
OM: 102880

Dokumentum jellege: Nyilvános
Készítette:

Fodor Zsuzsanna
Igazgató
a Csongrádi Óvodák Igazgatósága Tagintézményei
nevelőtestületeinek bevonásával
Érvényes:
Visszavonásig
Megtalálható:
A Csongrádi Óvodák Igazgatósága honlapján, a
valamint az igazgatóságon nyomtatott formában

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓS ELŐLAP

<table>
<tr><td>Intézmény OM - azonosítója:

102880</td><td>Készítette, jóváhagyta a nevelőtestület bevonásával
Fodor Zsuzsanna

……..……
igazgató
Ph</td></tr>
<tr><td colspan="2">Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>A pedagógiai programot a

…….
iktatószámú jegyzőkönyvben foglalt határozatot a nevelőtestület elfogadta</td><td>az óvoda szakmai munkaközössége nevében szakmai véleményt nyilvánított

……
szakmai munkaközösség -vezető</td></tr>
<tr><td colspan="2">A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület a Dr Bari Eszter gyermekorvos közreműködésével készítette.

……
az óvoda-egészségügyi szolgálat/gyermekorvos

Az intézmény igazgatója az egészségfejlesztési és prevenciós programok elkészítésénél beszerezte a Csongrád-Csanád Vármegye Pedagógiai Szakszolgálat Csongrádi Tagintézménye véleményét.

……
Tagintézmény-igazgató</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">a Pedagógiai Programot a fenntartó
megismerte
(egyetértési jog gyakorlása csak akkor szükséges, ha egyes elemek többletkötelezettséggel járnának)

…….
Csongrád város Polgármestere</td></tr>
<tr><td colspan="2">A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak

……
a szülői közösség képviseletében</td></tr>
<tr><td>A dokumentum jellege: Nyilvános
Megtalálható az óvoda honlapján:
http://ovodak.csongrad.hu/</td><td>Érvényes:

visszavonásig</td></tr>
<tr><td>Verziószám: 7
(ahányadik módosítása a programnak)</td><td>Iktatószám: ……
Készült: 1 db eredeti példány</td></tr>
</table>

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETŐ 6
II. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE 6
III. A CSONGRÁDI ÓVODÁK IGAZGATÓSÁGA BEMUTATÁSA 7
Az intézmény, jellemző adatai 8
Az intézményünk területi elhelyezkedése, társadalmi, szociokulturális környezete 10
A Bercsényi Utcai „Kincskereső" Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai 12
A Bokrosi „Napsugár" Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai 13
A Bökényi „Napraforgó" Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai 15
A Fő Utcai „Platánfa" Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai 18
A Széchenyi Utcai „Gézengúz" Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai 20
A Templom Utcai „Delfin" Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai 23
IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM KÜLDETÉSE 25
Helyi nevelési alapelveink, értékeink: 26
Küldetésnyilatkozat 28
A gyermekek személyiségfejlesztésének általános céljai és feladatai 29
Gyermekképünk 31
Óvodaképünk 32
Pedagógusképünk 34
Dajkaképünk 34
Pedagógiai asszisztens képünk 35
V. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI 36
Személyi feltételek: 36
Tárgyi feltételeink: 37
Belső továbbképzési rendszerünk: 38
VI. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI 39
Az egészséges életmód alakítása 39
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 43
Közösségi nevelés feladatai 45
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés 47
VII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI 49
A csoportok alakításának szempontjai 49
A három év alatti gyermekek gondozása, nevelése: 51
Napirend 53
Heti rend 54
VIII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI 56
Játék 56
Munka jellegű tevékenységek 61
A tevékenységben megvalósuló tanulás 62
Verselés, mesélés 65
Mozgás 71
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka 77
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 80
A külső világ tevékeny megismerése 82
Matematikai tapasztalatok szerzése 85
Az óvoda iskola átmenet támogatása: 89

Az iskolára való felkészítés elvei és a fejlődés jellemzői: 89
A tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó iskolakezdésre felkészítő foglalkozások 91
A különböző tevékenységformák és színterek kapcsán a differenciált fejlesztés feladatai: 93
X. ÜNNEPEK, JELES NAPOK, RENDEZVÉNYEK AZ ÓVODÁKBAN 95
Nemzeti hagyományok megismertetésére, a magyarságtudat, hazaszeretet alakítása 97
XI. KAPCSOLATAINK 98
Családdal való kapcsolat formái 98
Gyermek, szülő, pedagógus együttműködésének formái 98
Fenntartó 101
Az óvoda kapcsolatrendszere, az együttműködés célja: 102
Egységes Pedagógiai Szakszolgálat 102
Bölcsőde 102
Iskolák 102
Közművelődési Intézmények 103
Védőnői hálózattal, gyermekorvosokkal történő kapcsolattartás és formái 103
Fogorvos 103
Egyházak 104
XII. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTÓ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK 104
Az intézmény integrációs feladatai 105
Az inkluzív pedagógiai munka kiemelt területei 108
Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése 110
Korszerű óvodapedagógiai módszerek 110
Nemzeti, etnikai kisebbség nevelése 111
Az esélyegyenlőséget szolgáló nevelési feladatok 112
Szociális hátrányok enyhítését segítő nevelési feladatok 113
Migráns gyermekek integrált nevelése 114
XIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK 114
A sajátos nevelési igényű gyermekek /SNI/ 115
A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyermek /BTM/ 119
A kiemelten tehetséges gyermek 119
Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek 121
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges életmódra nevelésének továbbfejlesztési lehetőségei 122
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek 123
XIV. TERVEZÉSI FELADATOK 124
A nevelőmunka dokumentálása, ... 124
oviKRÉTA 124
Csoportnapló 125
Felvételi és mulasztási napló 126
A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció 126
XV. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS, KORREKCIÓ RENDSZERE 127
A pedagógiai munka ellenőrzése 127
A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a gyermekek mérésének rendje 129
A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció: 129
XVI. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, FELSZERELÉSEK, ESZKÖZÖK 129
XVII. PEDAGÓGUSOK ETIKUS MAGATARTÁSA 130
XVIII. FELHASZNÁLT IRODALOM 130

XIX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK 133
XX. MELLÉKLETEK 133
1. számú melléklet Helyi Egészségfejlesztési Program 133
2. számú melléklet Óvodai Fejlesztő Program 133

I. BEVEZETŐ

Programunk a gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, a mozgásra, a környezet tevékeny megismerésére, a kommunikációra, a mesére, a hagyományok ápolására épít. Hirdetjük a gyermekközpontú, a befogadó, szeretetteljes, családias óvodai légkört, amelyben a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük. Lehetőséget biztosítunk a hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére. Az óvoda munkáját, a partnerek véleményét, valamint a fenntartó elvárásait figyelembe véve működik intézményünk. Ennek szellemében készült Pedagógiai Programunk, mely a tagóvodák sokszínű nevelési gyakorlatának összessége. A kiváló működéshez a feltételek adottak, az óvodapedagógusok jól képzettek, szakmailag folyamatos megújulásra készek. Tapasztalataikat megoszthatják egymással a városi munkaközösségben. Rendelkezünk mesterpedagógus végzettségű óvodapedagógusokkal is, akik tudásukkal, mesterprogramjukkal színesítik a nevelőmunkánkat. Intézményünkben a tagóvodai nevelőközösségek szélsőségektől mentes pedagógiai nézetet vallanak, értékrendjük, színesíti a város óvodaképét, amelyben a nevelés minden résztvevője fontos és megbecsült. Óvodapedagógusaink széleskörű pedagógiai felkészültséggel, a tagóvodák közösségei által kialakított hagyományok és elfogadott értékrend alapján nevelik, fejlesztik a gyermekeket. Feladatunknak tekintjük, hogy úgy vegyük figyelembe a gyermekeink egyéni képességét, fejlődésének ütemét, hogy az segítséget nyújtson a tehetség kibontakozásához és a személyiség fejlődéséhez. A gyermek mindenekfelett álló érdeke tükröződik munkánkban, hiszen igyekszünk a pedagógiai feladatok megvalósításakor a legjobb megoldást választani. Óvodánk egy nevelési intézmény, amely 6 tagóvodával működik, melyből egy Csongrád Bokros városrészben található. Mindegyik tagintézmény más-más földrajzi adottsággal, és különböző rétegződésű szülői háttérrel rendelkezik.
A költségvetést tekintve, az állami normatíva kiegészítését a képviselőtestület határozza meg, a helyi sajátosságokat és a gyermekek igényeit, valamint az épületek állapotát figyelembe véve. A takarékos gazdálkodás mellett a legfontosabb felújítási munkálatokat is minden évben mérlegelik, a szükséges javításokra lehetőséget biztosítanak. Óvodáinkat folyamatosan újítjuk, a fenntartó önkormányzat által pályázott forrásokból. Minden óvoda rendelkezik a program megvalósításához szükséges eszközökkel, ill. a nevelő munkát segítő eszközöket folyamatosan megújítjuk, pótoljuk.

II. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előre mozdításáról
229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
149/1997. (IX: 10.) kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. szeptember 2-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
363/2012. kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról és annak hatályos módosítása
401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi. LII. törvény végrehajtásáról
402/2023.(VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes köznevelléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
403/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet egyes köznevelléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
A Csongrádi Óvodák Igazgatósága hatályos alapító okirata
Nevelőtestületi határozatok
Szervezeti és Működési Szabályzat
Házirend
Útmutatók-Oktatási Hivatal: Országos Tanfelügyelet kézikönyve az óvodák számára aktuális példány
Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez (kiegészítőkkel) aktuális példány
Önértékelési kézikönyv óvodák számára aktuális példány

III. A CSONGRÁDI ÓVODÁK IGAZGATÓSÁGA BEMUTATÁSA

Az intézmény, jellemző adatai

Az intézmény jellemzőit, így jogállását, fenntartóját, működtetőjét, ellátandó alap- és kiegészítő tevékenységeit, szervezeti felépítését, az egyes feladatellátási helyek felsorolását és az ott ellátott alap- és ahhoz kapcsolódó feladatokat, gazdálkodási jogkörét és a feladatellátást szolgáló vagyoni eszközök feletti rendelkezési jogosultságokat az **alapító okirat** és más fenntartói, továbbá működtetői dokumentumok határozzák meg.

Név: CSONGRÁDI ÓVODÁK IGAZGATÓSÁGA
Székhely: 6640 Csongrád, Templom u. 4-8.

Feladatellátási helyei:

	Tagintézmény megnevezése	Tagintézmény címe
1.	Csongrádi Óvodák Igazgatósága Bercsényi Utcai "Kincskereső" Tagóvodája	6640 Csongrád, Bercsényi u. 2.
2.	Csongrádi Óvodák Igazgatósága Bokrosi "Napsugár" Tagóvodája	6648 Csongrád-Bokros, Gyójai u. 1.
3.	Csongrádi Óvodák Igazgatósága Bökényi "Napraforgó" Tagóvodája	6640 Csongrád, Orgona u. 26.
4.	Csongrádi Óvodák Igazgatósága Fő Utcai "Platánfa" Tagóvodája	6640 Csongrád, Fő u. 38.
5.	Csongrádi Óvodák Igazgatósága Széchenyi Úti „Gézengúz” Tagóvodája	6640 Csongrád, Széchenyi út 31.
6.	Csongrádi Óvodák Igazgatósága Templom Utcai "Delfin" Tagóvodája	6640 Csongrád, Templom u. 4-8.

A Csongrádi Óvodák Igazgatósága alapításának keltezése: 2000. 09. 01.

Irányító szervének/felügyeleti szervének megnevezése:
Csongrád Város Önkormányzat Képviselő –testülete
Székhelye: 6640 Csongrád, Kossuth tér 7.

Alaptevékenysége:

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, a felvételi körzetében található, a településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.
Az alaptevékenység kormányzati funkció szerinti megjelölése

Szakágazat rend száma	**Szakágazat megnevezése**
851020	**Óvodai nevelés**
Kormányzati funkciószám	Kormányzati funkció megnevezése
091110	**Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai** A gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó, a teljes óvodai életet átívelő foglalkozásokat és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is magában foglaló óvodai nevelési tevékenységgel összefüggő feladatok ellátása. Feladatmutató: óvodai nevelésben részt vevő gyermekek létszáma tárgyév október 1-jén (fő) 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről **5. §** (1) *a)* az óvodai nevelés szakasza, a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi, **Jogszabály:** • 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről • 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról • 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról • A 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról • Pedagógiai Program
091120	**Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai** **Jogszabály:** A 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 25. pontjának értelmezése alapján sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
091140	**Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai** Idetartozik: – az óvodai nevelés, ellátás (beleértve a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését ellátását a köznevelési törvény szerinti működtetési feladatainak ellátása.

6092270	**Szakképző iskolai tanulók szakmai gyakorlati oktatásával összefüggő működtetési feladatok** -a tanulók gyakorlati helyének biztosítása

Működési köre:
Csongrád Város közigazgatási területe

A költségvetési szerv, vállalkozási és kiegészítő tevékenységet nem folytat.

A nevelés nyelve: Magyar

Hitoktatás lehetősége: minden tagintézményben adott.

Az intézményünk területi elhelyezkedése, társadalmi, szociokulturális környezete

Csongrád a Tisza jobb partján, a Körös torkolata előtt fekszik. Kedvező földrajzi helyzete miatt az újkőkor óta lakott hely. Szerencsés adottsága a városnak, hogy nem csak élővizei vonzóak, hanem termálkincse is. A Városi Gyógyfürdő és strand közel 7000 m2-es, ligetes területen fekszik mely vonzóvá teszi az idelátogatók részére a várost. A Csongrádi Körös-toroki üdülőövezet a legkedveltebb, de a kevésbé ismert partszakaszok és a városhoz tartozó zártkertek is az Öregszőlő és Kisrét is látogatottak. Északnyugatra, 12 kilométerre Bokros-puszta és a Tisza-holtágak kínálnak látnivalót. Arany-sziget a neve a Serházzugi Holt - Tiszánál kialakult kiránduló helynek - horgászni, vízi sportolni járnak oda a helybeliek és vendégeik. A várostól nyugatra fekvő magas homokhát, a sok napsütés kedvez a szőlőtermesztésnek - ezt a területet nevezik "Öregszőlőknek". A városnak 1987-ben Rómában odaítélték a "Szőlő és a Bor Nemzetközi Városa" címet. A Szent Vince Borrend a csongrádi borvidék legjelesebb borászait tömöríti. Csongrád várost Szent István király megyeszékhellyé emelte, nevét máig is viseli a fontos közigazgatási terület. Lakosainak száma: körülbelül 12000 fő, a népesedés az elmúlt években stagnál, és ezek az adatok is mutatják, milyen hatással van az óvodák intézményszerkezetére. Az Óváros egy XVIII. századi magyar halászfalu szerkezetét mutatja. A vályog és vert falú házak nádtetősek, s egy épülete eredeti berendezéssel őrzi múltunk szépségeit. Innen csak néhány százméternyire van a Tisza azon szakasza, ahol a Hármas-Körös betorkollik. A természet itt gyönyörű homokpartot épített ki, s a környékét galéria erdök koszorúzzák. A Holt-Tisza nádasai a vízimadaraknak adnak biztonságos otthont. A mai Csongrád utcái tágasak, parkjai ápoltak, üde zöldjükkel kellemessé teszik a közérzetet, és friss levegőt árasztanak a városközpontra. Csongrád város óvodái viszonylag egyenletesen helyezkednek el a földrajzi területeket tekintve, valamennyi gyermek ellátását a mi tagintézményeink biztosítják. Csongrád városára főként a mezőgazdaság a jellemző. A városban több jól működő vállalkozás van, fejlődő tendenciát jelezve. Néhány helyi vállalkozás magas technológiával dolgozik, közülük akad olyan, amely pl. autóipari beszállítóként egyre jelentősebb szerepet játszik a város gazdaságában. A város ipari kapacitásai döntően az ipari parkban koncentrálódnak, itt működnek a város magasabb technológiát képviselő cégei is.

A település gazdasági élete alapvetően összefügg a mezőgazdasággal és az ehhez kapcsolódó szolgáltatásokkal. A helyi mezőgazdaság speciális eleme a szőlő- és borgazdálkodás. Csongrádon a meglévő turisztikai potenciál is része a város értékeinek
Jellemzően az alábbi tevékenységek vannak jelen a városban: állateledel gyártás, légtechnikai berendezések gyártása, hűtőgép- és bútorgyártás.

Intézményünk 6 tagóvodájának területi elhelyezkedése viszonylag egyenletes, ezért a gyermekek elhelyezése és az intézmények kihasználtsága is hasonló mértékű. Intézményhálózatunk egységes irányítás alá tartozik 2000. szeptember 01. óta.

Munkáltatói jogkör, és részben önálló gazdálkodás irányítása tekintetében az SZMSZ-ben meghatározottak szerint működik. Az egyéni arculat és a szakmai autonómia minden tagóvodában a helyi sajátosságok és az adott nevelőtestület felkészültségének meghatározója.
Csongrád város közigazgatási területéhez tartozik a 9 km-re lévő Bokros városrész is, ahol óvoda üzemel jelenleg is. Minden tagintézmény élén tagintézmény-igazgatók irányításával működik az óvodai nevelés. Minden tagóvodában tornaszobával rendelkezünk.
Csoportjaink szerkezetük szerint osztottak és osztatlanok, részben osztottak, a helyi lehetőségek igényeihez igazodva.

A Bercsényi Utcai „Kincskereső” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

Intézményünk 1923 óta többszöri bővítés során nyerte el mai profilját, jelenleg 4 csoporttal működik.
Az utóbbi évek eredményeként bővült az udvar, mely alkalmas az összes csoport befogadására. Hátsó udvarunk 2023-ban KRESZ-pályával bővült, ahol óvodásaink elsajátíthatják az alapvető közlekedési szabályokat. Mozgásfejlesztő udvari játékaink mindegyike megfelel a hivatalos előírásoknak és a korcsoportoknak. Az udvar fontos játszóhely, minden évszakban gazdag lehetőséget biztosít a mindennapos levegőzésre, változatos játéktevékenységekre, valamint munkánkat segíti a kialakított tornaszoba.
Egyéni fejlesztésre szolgáló külön helyiség áll a gyermekek rendelkezésére, ahol gyógypedagógus és logopédus foglalkozik velük. 100 m2-es zsibongóval rendelkezünk, mely öltözőként funkcionál, de alkalmas nagyobb családi programok megrendezésére is rossz idő esetén.
Nevelőközösségünk azt vallja, csak elfogadó attitűddel, értéket teremtő lelkiismeretes munkával, a családokkal szorosan együttműködve tudjuk a gyermekek érdekeit szem előtt tartani és szervezni a mindennapok tevékenységeit, programjait. Nevelésünkben nagy hangsúlyt fektetünk a természetvédelem jeles „zöld” napjaira.
2022-től óvodánk rendelkezik az „Örökös Zöld Óvoda” címmel. Célunk, hogy az óvodáskor végére gyermekeinkben kezdjen kialakulni egy olyan látásmód, mellyel képesek lesznek az önmegvalósításra, a környezettel való harmonikus együttlétre, környezetük tiszteletére.
2023-ban „Állatbarát Óvoda” címet szerzett intézményünk, amit folyamatosan szeretnénk megújítani.
A 2016-tól „Biztonságos óvoda” címet birtoklunk, és csatlakoztunk az „Ovi-zsaru” programhoz is. Óvodai életünk tevékenységeiben, külsőségeiben egyaránt kiemeltek a jeles napok. Ezeknek a napoknak a lényegét játékos programokon keresztül tapasztalják meg óvodásaink, melyeket hagyományokká formáltunk. Hagyományaink között szerepelnek, a zöld jeles napok mellett: „Kukoricázás” – „Márton napi felvonulás” – „Nagyszülők napja” – „Karácsonyi készülődés” – „Farsangi mulatság” – „Anyák napja” – „Apák napja” – „Gyermeknap”.
Óvodásainkkal igyekszünk megszerettetni a hagyományőrző és természetóvó jeles napok szokásait, a népi mozgásos és dalos játékok, mondókák, mesék, a népi tánc és a kismesterségek világát.
Családi rendezvényeink egyike az „Ügyes Kincskeresők Pünkösdi délutánja” elnevezésű programunk, ahol a felhőtlen szórakozásé, a családoké a főszerep.
Fontos feladatunknak tartjuk a testi-lelki egészség védelmét, környezetünket óvó-védő gyermekek nevelését, akik gazdag érzelmekkel, helyes erkölcsi tartalmak tükrözésével vesznek

részt pedagógiai munkánkban az értékek integrálásában. A nyelvi és vizuális kultúra fejlesztésével, gazdagításával a „szép” iránti fogékonyságot kívánjuk erősíteni.
Óvodánk erőssége a nyitott működés mellett, hogy programjainkat sikeres módon szervezve bevonjuk a családokat a megvalósításba. Dolgozóink kreativitása, lelkiismeretes munkája feltétele az eredményes munkánknak.
A jó működés érdekében elsősorban a gyermekek és a szülők elvárásainak igyekszünk megfelelni. Nevelőtestületünk innovatív, szakmailag állandóan megújulni képes a gyermekek fejlesztése érdekében. Ezért is kiemelt helyet kap intézményünkben a tehetséggondozás. Több tehetségműhelyt ajánlunk heti rendszerességgel délutáni elfoglaltságként nevelési évünk alatt: sakkjátszótér, ovifoci, néptánc, angol, zenés tánc, kosárpalánta is várja a gyermekeket.
Célunk, hogy az óvodai tevékenységek folyamatában gyermekeink képessé váljanak az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására, az új ismeretek befogadására.
Munkánkat három fő alapelv határozza meg:
- Nyugodt, és kiegyensúlyozott légkör biztosítása, a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
- Stabil szokásrendszer.
- A hatékony képességfejlesztés feltételeinek biztosítása.

A Bokrosi „Napsugár” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

Bokros ma hozzávetőlegesen 1200 fős lélekszámú kistelepülés. 1977-ben csatolták közigazgatásilag Csongrád városához.
Bokros lakosságának 70-80 %-a mezőgazdaságból él. Igen magas a nyugdíjasok és munkanélküliek száma. A családok 75-80 %-a tanyán él, 3-5 km-re Bokros központjától.
Óvodánkban gyermekeink jó levegőjű, csendes falusi környezetben tölthetik napjaikat, Csongrádtól 9 km-re található épületünk. 1975 óta működik, jelenleg két vegyes csoporttal, Az elmúlt években teljes felújítás és fejlesztés történt óvodánkban. Az épületben a két csoportszobán kívül egy tornaszoba, gyermekmosdó, tálaló konyha és két gyermeköltöző található. A felnőtt öltözőn és szertáron kívül egy kis nevelői szoba is rendelkezésünkre áll, ahol a logopédiai fejlesztésre szoruló gyermekek fejlesztése valósul meg.
Az udvarunk nagy alapterületű, hatalmas árnyékot adó fák, zöld növények, örökzöldek árasztanak sajátos hangulatot. A tágas, füvesített udvarrészeket mozgásfejlesztő fajátékok, homokozó, pihenőpadok gazdagítják. Mozgásfejlesztő udvari játékaink mindegyike természet közeli anyagból – fából készültek. Az udvar fontos játszóhely, minden évszakban gazdag lehetőséget biztosít a mindennapos levegőzésre, a megfigyelésre, kísérletezésre minden korosztály számára.

Az óvodánkban **Madárbarát kertet** alakítottunk ki, a szülőkkel, gyermekekkel közösen. A gyermekekkel meg tudjuk figyeltetni a madarak életét. A madarak gondozása által a gyermekeket a madarak védelmére, szeretetére, szeretnénk szoktatni.
Óvodánk elnyerte az **Örökös Zöld Óvoda címet**. A gyermekeket már az óvodába érkezéstől kezdve a közvetlen környezetük megismertetésére szoktatjuk, ezáltal a környezettudatos magatartás kialakítását tartjuk fontos feladatunknak. A gyermekekkel kirándulások során barangoljuk be Bokros pusztát, Várdomb részeit, biciklitúra szervezésével a közeli vadetető állataival ismertetjük meg a gyermekeket. Az Erdei óvodai látogatások során lehetőséget biztosítunk az erdei állatok megismerésére, segítünk kialakítani a pozitív egészség és környezet szemléletet.
Külön foglalkozásaink:
Az „**Öko" manó foglalkozások** segítségével, kísérletek kipróbálásával, gyakorlatban, alkotó tevékenységben kamatoztathatják tudásukat a gyermekek. Az aktivitásra épülő, élmény gazdag tevékenységek központjába a Földünk védelme és fenntarthatóság áll.
A **Labdajáték foglalkozás** során fejlesztjük a gyermekek motorikus képességeit, szem - kéz és szem-láb koordinációját, a labdával való játék fejleszti a testi és idegrendszeri funkciókat. Az önfeled játék közben az egymáshoz való alkalmazkodást alakítjuk.
A **Vízhez szoktatás** jótékony hatást gyakorol a gyermekek egészségére, mozgásfejlődésére, amely egyben élvezetes és örömteli játék is, ennek érdekében biztosítjuk a feltételeket, hogy minél több gyermekünk részt vehessen a foglalkozáson.
Óvodapedagógusaink innovatívak, elhívatottak a környezettudatos magatartás megismertetése iránt, szakmai elhívatottságuk példaértékű.
Óvodánk tárgyi felszereltségének gyarapításakor a korszerűségre, praktikusságra, biztonságosságra törekszünk. Óvodásainkat esztétikus, tiszta környezetben fogadjuk. Csoportszobáinkat az évszaknak megfelelő természetes anyagokból készült gyermek és óvónői munkákkal tesszük hangulatossá. Mindkét csoportszobánknak egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növénnyel, mind két csoportszobában galéria található, amely nagyon közkedvelt a gyermekek játék tevékenységében. A természetsarkok nagy jelentőségűek, folyamatos gazdagítással, hangulatos színfoltjai a gyermekcsoportoknak, ahol a megfigyelés mellett tevékenykedünk, vizsgálódunk, felfedezünk. Növényápolási, állatgondozási feladatokat is ellátnak a gyerekek, természetesen az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
Az óvodánknak otthont adó falusi környezet sok lehetőséget kínál a hagyományőrző, természetóvó lehetőségek kihasználására. A falusi környezet adta lehetőségek kihasználása érdekében a gyermekek sokrétű, fejlesztése érdekében Témaheteket, Projekt terveket (a Víz világnapja, a Föld napja, Madarak és fák napja) dolgozunk ki, mely segítségével egy témát járunk körbe.

A Bökényi „Napraforgó” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

Óvodánk 1979-ben épült Csongrád város új lakótelepén, a Bökényi városrészben, parkosított, zöld területen. Az intézmény 2018-ban felújításon esett át. Több év után megújult környezetben fogadhattuk a gyermekeket. Elsősorban ebben a városrészben élő családok gyermekei járnak hozzánk. Napjainkra kijelenthetjük, hogy ebben változás tapasztalható. Nagyon sok család jár óvodánkba a város más területéről. Az intézmény hat csoport működtetésére képes, azonban 2017-ben és 2018-ban is megszűnt egy-egy csoport, a gyermek létszám csökkenése miatt. Jelenleg négy homogén csoporttal működik az óvoda, ahol összesen nyolc óvodapedagógus, négy dajka és kettő pedagógiai asszisztens gondoskodik arról, hogy a gyermekek harmonikus testi-lelki-szellemi és fizikai szükségletei a mindennapok folyamán megvalósuljon. A csoportszerveződést elsősorban a gyermekek korcsoportbéli összetétele, fejlettségi szintje és az egyenletes csoportelosztás határozza meg.

A csoportszobák tágasak, sok ablakkal vannak felszerelve, melynek köszönhetően világos és nyitott teret biztosítanak a gyermekek számára. A helyiségek nagy részében már klímaberendezés is felszerelésre került. A csoportok igényes, szép és életkornak megfelelő játékokkal vannak felszerelve. Minden csoportszobából az udvarra nyílik egy ajtó, melyen kilépve minden csoport számára gumitéglával borított, tetővel ellátott teraszrészre lehet kimenni. Mivel fedett terasz, így esős időben is bátran ki tudunk menni a gyermekekkel levegőzni, mely által biztosított a szabadban töltött idő akár rosszabb időjárási körülmények között is. Az óvoda udvara hatalmas és városi szinten egyedülálló füves területtel rendelkezik. A játékok korszerűsítése megkezdődött, több új típusú játék is telepítésre került. Nyáron a hatalmas fák biztosítják a gyermekek számára az árnyékos területeket az udvaron lévő játszás alkalmával.

2010-ben épült KRESZ-parkunk egy újabb lehetőséget biztosított a gyermekek számára, hogy megismerkedjenek különböző közlekedési eszközökkel és elsajátítsák a közlekedés alapvető szabályait. Számos futóbicikli, bicikli és kismotor megtalálható eszközállományunkba, melyeket az udvaron található mobil garázsban van lehetőségünk elhelyezni.
A kisgyermekek életének fontos alapja a mozgás, a tapasztalati úton szerzett tudás. Intézményünk igyekszik erre kiváló lehetőséget biztosítani a jól felszerelt tornaterem és udvarral egyaránt. A csoportbezárást követően játszószobát alakítottunk ki az egyik csoportszobából, amelyet az óvodába járó gyermekek, és beiratkozás előtt álló gyermekek is használhatnak óvoda nyitogató és meghirdetett Napraforgó Játszóházak alkalmával. Igényes játékokkal, például labdamedence, csepphinta, mászó alagút, csúszda, billenő lapok, tölcsér, Pikler-féle mászóka, mini trambulinnal van felszerelve. Ezek a Játszóházi alkalmak remek lehetőséget biztosítanak a leendő óvodások számára, hogy megismerkedhessenek az intézménnyel és az ott dolgozókkal egyaránt.

Intézményünk környezeti nevelési és egészségfejlesztési programjának fontos mérföldköveként 2017-ben egy mezítlábas ösvényt alakítottunk ki az óvoda udvarán. A tapasztalati úton alapuló fejlesztés azóta is szervesen támogatja a gyermekek egészséges életmódra való nevelését, a természetes mozgásfejlődést és az érzékszervi (szenzoros) integrációt a mindennapi udvari játék során.
Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek nevelése, fejlesztésé több irányú legyen. A tapasztalati úton, játékba ágyazott tanulás nagyon fontos ebben az életszakaszban.
Nagy hangsúlyt fektetünk az innovatív pedagógiai eszközök használatára. A gyermekek egyéni és csoportos fejlesztését olyan sokszínű eszköztárral igyekszünk még színesebbé varázsolni, mint például a logikus gondolkodást fejlesztő Bee-Bot robotok és az Okoskocka, a zenei élményt nyújtó Színes kotta, valamint a vizuális meseélményt és beszédfejlődést támogató Papírszínház.
Óvodánk kiemelten nagy hangsúlyt fektet a családdal való szoros együttműködésre, igyekszünk a mindennapokat őszinte és gyermeki fejlődést szolgáló kommunikáció megvalósítására. A közösen kialakított célok és értékrendek hosszú távon a gyermeki személyiség pozitív építőelemeivé válnak, melyeket a későbbiek folyamán kamatoztatni tudnak.
Óvodánk törekszik szem előtt tartani, hogy a gyermeki lét alapja a játék, a játék által való megismerés, tanulás. A mindennapok szervezése ebben a szemléletmódban valósul meg.

Programunkban továbbá kiemelt figyelmet szentelünk az egészséges életmód alakítására, a hátrányok csökkentésére, tehetségmagok kibontakoztatására, a környezettudatos magatartás formálására, az érzelmi intelligencia megalapozására.

Intézményünkben integrált, sokkal inkább inkuzív nevelés zajlik, éppen ezért közösségen belül kiemelten nagy gondot fordítunk az egyéni bánásmódra, az egymásra való odafigyelésére, a másság elfogadására és elfogadtatására. A szakemberekkel jó kapcsolatot ápolva szervezzük a mindennapjainkat, mely valódi partnerkapcsolattá forrta ki magát. Óvodánkban a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátását segítik a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei. Gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus segítségével karöltve igyekszünk a gyermekek számára biztosítani a fejlődés lehetőségét, hogy képességeikhez mérten a legmagasabb szintet tudják elérni a fejlődésben.

Intézményünk kiemelt fejlesztési célként határozta meg a Boldogságóra Integrált Programhoz való csatlakozást. A pozitív pszichológia alkalmazását a mindennapokba fokozatosan építve igyekszünk a gyermekek számára biztosítani a gyermekek érzelmi intelligenciájának, lelki egészségének és pozitív életszemléletének a fejlesztését óvodás korosztályhoz igazítva. Továbbiakban is céljaink között szerepel a Boldogságóra Integrált Programhoz történő csatlakozás megvalósítása.

Anyanyelv ápolás esetében nagy gondot fordítunk a tiszta, szép és értékközvetítő, mintaadó beszédre. A gyermekek sokoldalú és harmonikusan kialakított mindennapjait igyekszünk változatos programokkal gazdagítani. Ilyen többek között a Napraforgó Bábcsoportunk, mely az óvoda nevelőtestületének összefogásával, az adott időszakhoz igazodva szórakoztatja a legmegfelelőbb előadást kiválasztva a gyermekeket.

Különös figyelmet fordítunk az állatok védelmére, a környezettudatos magatartás alakítására. 2025-ben elnyertük a Madárbarát Óvoda címet. Szoros együttműködést folytatunk az Országos Magyar Vadászkamara Csongrád-Csanád Vármegye Területi szervezetével. Rendszeresen támogatják tagintézményünket madáreléséggel, madárodúval vagy madáretetővel. Igyekszünk támogatások által minden évben segíteni az "Új Esély Állatvédő és Állatmentő Alapítványt. A környezeti nevelést fontosnak tartjuk és a fenntarthatóságra is kiemelt figyelmet fordítunk. A Zöld Óvoda címet 2025-ben nyertük el és egészen 2027. december 31-ig jogosultak vagyunk a használatára. Céljaink között szerepel a Zöld Óvoda újrapályázása. 2025-ben óvodánk csatlakozott a "Zöld Őr" környezetvédelmi programhoz mely a nagycsoportosok célzott környezetvédelmi fejlesztését segíti.

Az óvoda programját tovább színesíti, hogy a gyermekek heti rendszerességgel vehetnek részt különböző délutáni tevékenységekben. Többek között ilyen a mazsorett, gyermek néptánc,

ovifoci, hittan, jóga és kutyaterápia. Mivel az óvodának fontos, hogy a szülőkkel jó kapcsolatot ápoljon, így számos olyan rendezvény is megvalósul, melyen a gyermekek a szülőkkel és az óvodai dolgozókkal közösen vehetnek részt. Többek között: Idősek világnapi rendezvény, melyre szeretettel várjuk a gyermekek nagyszüleit, dédszüleit egy közös, jó hangulatú délelőttre, néphagyományőrzés keretein belül Szent- Mihály napi ünnepkör és kézműves vásár, Márton napi lampionos felvonulás, Mikulás várás, Adventi készülődés, télűzés-télkergetés, húsvéti készülődés, pünkösdölés, gyereknap, ballagás, valamint anyák és apák napja. Legnagyobb rendezvényünk a Tavaszköszöntő, amelyre a gyermekcsoportok néhány perces műsorral készülnek majd, mint egy kerti parti folytatódik, ahol ugrálóvár, arcfestés, csillámfestés, zsákbamacska, tombola szórakoztatja a családokat, vendégeket. A rendezvények szervezésébe, lebonyolításába a szülőket is bevonjuk, várjuk, kérjük segítségüket. Ilyenkor a közös munka mindig jó hangulatú, kellemes légkört teremt, miközben alakulnak a közösségi kapcsolatok, barátságok. A „Mesterségem címere” rendezvényeinken a gyermekek többféle munkával, mesterséggel ismerkedhetnek meg, melyeket ki is próbálhatnak, kapcsolatba kerülhetnek az alkotókkal, mesterekkel (fafaragás, tojásfestés, kosárfonás, nemezelés, festészet, fonás-szövés, halászat). Ezen rendezvényhét keretein belül az óvoda mellett elhelyezkedő HSZC Csongrádi Sághy Mihály Technikum Szakképző Iskola és Kollégium szeretettel várja óvodánk nagycsoportosait a Cégek piacára. Ezen rendezvényen bevonják a gyermekeket a különböző munkafolyamatokba, mely olyan élményszerző tapasztalatszerzést biztosít a gyermekek számára, mellyel nem feltétlen találkoznak a mindennapokban.

Összességében szeretnénk, ha óvodánkban a gyermekek egy kiegyensúlyozott, harmonikus és szeretetteljes légkörben töltenék a mindennapjaikat, egy olyan helyen tudhatnák őket a szülők, ahol az elfogadás az intézmény egészét átjárja, és a gyermekek olyan élményekkel és tudással gazdagodnak az óvodás éveik alatt, melyekkel bátran lépnek a következő életszakaszukba.

A Fő Utcai „Platánfa” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

A Fő Utcai Platánfa Óvoda a Csongrádi Óvodák Igazgatósága alatt működő tagintézmény. Nevét a város Fő utcáját szegélyező több száz platánfája ihlette, az óvoda épületének is ezek a fák adnak árnyas menedéket. Az intézmény Csongrád központjában, családi házakkal beépített területen helyezkedik el.
Óvodánk történetét az 1900-as évektől tudjuk nyomon követni.
Berényi Lipótné volt az óvoda épületének tulajdonosa, aki magánóvodaként működtette lakását, úttörő munkát végezve a kisded nevelés területén. 1922-től a város tulajdonába került az óvoda, majd 1944-ben korszerűbb, emeletes épületté építették át.
A 2020/21-es nevelési évben egy átfogó épület felújítási pályázat kapcsán megújult, kívül – belül hőszigetelést kapott, nyílászárócserére, valamint a fűtés korszerűsítésére is sor került. Belső tereit, homlokzatát újra festették, villamoshálózatát felújították.
Férőhelyeink száma: 93 fő.
A négy csoportszobából kettő a földszinten, és kettő az emeleten helyezkedik el. Csoportjainkba jelenleg 2,5-6 éves gyermekeket fogadunk.
Az emeleti szinten torna szobát alakítottunk ki a mindennapi mozgásszükséglet kielégítése céljából. Itt a gyermekek mozgásos tevékenységei mellett egyéb fejlesztő tevékenységek is zajlanak, mint néptánc, kutyaterápia, Bozsik foci, birkózás, gyermekjóga.
Emellett logopédiai és fejlesztő szoba, iroda, óvónői szoba, szertár, melegítő konyha, gyermek és felnőtt mosdók is megtalálhatók az intézményben.
Három csoportszobában egy-egy galéria ad lehetőséget a gyermekek játéktémáinak gazdagítására. A szobák bútorzata esztétikus, a gyermekek méreteihez illeszkedik. A rendelkezésre álló játékok mennyisége és minősége megfelelő.
Az óvoda kollektívája szakmailag elkötelezett, elfogadó, gyermekcentrikus közösség. Nyitott az új ismeretek befogadására, emellett nagy hangsúlyt fektet az innovációra a régi hagyományok megőrzése mellett. Innovatív szemléletünk segíti a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadását. A hátrányok leküzdését és a felzárkóztatást a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei végzik logopédus, fejlesztőpedagógus személyében. Nyolc óvodapedagógus, négy dajka, egy pedagógiaiasszisztens és egy gyermekfelügyelő együttes munkája teszi még hatékonyabbá óvodai nevelőmunkánkat.
Udvarunk két részre osztott. 2026 őszén -biztonságos, tanúsítvánnyal rendelkező- udvari játékeszközeinket tovább bővítettük fenntartói pályázat segítségével. Így egy korszerű, minden igényt kielégítő, gyermekek mozgáskultúráját fejlesztő udvar várja a hozzánk járó óvodásokat.
A belső udvarrészben egy óriás platánfa ad árnyékot a homokvárat építő gyermekeink számára.
A külső udvarrész vegyes talajú, eséscsillapító gumiburkolattal, műfűvel és térkővel burkolt. Az idősebb gyermekek bátran tudják gyakorolni a kerékpárhasználat fortélyait és a kismotorokkal való közlekedést.
A minősített, biztonságos játékok hozzá járulnak a gyermekek szabad levegőn való mozgásigényének kielégítéséhez.
Fontos nevelési céljaink a környezeti értékek megbecsülése, a hagyományok ápolása, az erkölcsi értékek alakítása, az együtt munkálkodási képességek értékközvetítése, a személyiség gazdagítása. A szülőkkel való együttműködés, az együtt gondolkodás és együtt nevelés közös programokkal, élményekkel fűszerezve, nevelési gyakorlatunk alapja. Igyekszünk minél több olyan közös programot szervezni, ahol az óvoda – gyermek -szülő együttes, közös élményekkel gazdagodhat, mint pl. az őszi „Tök parti” vagy a „Kerti parti”, kerékpár-túra, lámpionos felvonulás, Anyák napja.

A környezettudatos szemléletet minden óvodai dolgozó kiemelt feladatának tekinti, és tudatosan építi be a mindennapi tevékenységekbe. Ez a nézet inspirálta óvodánkat, hogy megpályázzuk a Zöld Óvoda címet, melyet 2011-óta birtoklunk. Sikeres pályázatoknak köszönhetően háromszoros Zöld Óvodaként 2024-ben intézményünk elnyerte az Örökös Zöld Óvoda címet.

Környezetbarát elvünket, tevékenységünket tovább folytatva, 2012-ben Madárbarát Óvoda cím birtokosa is lettünk. A Madárbarát Óvoda egy olyan intézmény, ahol a természet és a madarak iránti szeretet és tisztelet kiemelten fontos. Séta alkalmával a közeli parkban lehetőség van minden évszakban a madarak megfigyelésére, gondozására, a madáretetők karbantartására, ezzel is biztosítjuk a közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségét, és a környezethez való pozitív viszonyulást, természet iránti érzékenységük fejlesztését. Az óvodánkban előforduló madarak évről évre a kihelyezett madárodúkat előszeretettel használják a költési időszakban is.

A környezettudatos szemlélet kialakítása csak az erkölcsi normák megismertetésén, gyakoroltatásán keresztül, a szokások kialakításával lehetséges. Egész évben folyamatosan biztosítjuk a szelektív hulladékgyűjtést. Csatlakoztunk a „Göncölj a Földért!” mozgalomhoz, mely a környezettudatos magatartás kialakítását segíti az óvodásaink, illetve családjaik körében. A fenntartható működés érdekében kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a kicsik már korán megtanuljanak felelősségteljesen bánni a környezettel. Legyen szó szelektív hulladékgyűjtésről, kertészkedésről vagy éppen energiahatékony megoldásokról, nálunk mindez része a mindennapoknak. Minden évben projekt hetet tartunk a zöld jeles napok megünneplése kapcsán. Szorgalmazzuk a nylon zacskók kiszorítását és a tudatos vásárlók táborát erősítve civil kezdeményezéshez társultunk a „Szütyő challenge” révén.
A madarak védelme mellett nagy hangsúlyt fektetünk a rovarok védelmére is. Ezért a 2023-as nevelési évben -az óvodák között elsőként- Rovarhotelt/Bogártanyát telepítettünk az óvoda épülete elé, amellyel a különböző ízeltlábúaknak a téli időszakban tudunk segíteni.
Zöld Óvoda szellemiségét a környezeti nevelést, a természet szeretetét egy idézettel szeretnénk zárni:

„Nézz mélyen a természetbe, és mindent jobban meg fogsz érteni!”
(Albert Einstein)

A Széchenyi Utcai „Gézengúz” Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

„Olyan ez az óvoda,

mint egy mese-palota
csupa dal, csupa vers
csupa játék.”
(Gazdag Erzsi: Vers az óvodáról részlet, mely az óvodánk szemléletét tükrözi)

Óvodánk Csongrád délnyugati, külvárosi városrészén helyezkedik el, családias környezetben. Már 1960 óta működik óvodaként, és várja hatalmas szeretettel a gyermekeket. Óvodánk vonzáskörzetébe tartoznak a környező tanyavilágból bejáró gyermekek is.

Pályázati forrásoknak köszönhetően óvodánkat 2017-ben felújították, a mai kor elvárásainak teljes mértékben megfelel. Jól felszerelt óvoda vagyunk, széles tárház áll rendelkezésünkre a fejlesztő játékokból, eszközökből. Csoportszobáink tágasak, világosak, esztétikusan és biztonságosan berendezettek. Tornaszobánk is tágas, jól felszerelt, biztosítja a mindennapos mozgást a gyermekek számára. Az udvarunk is egyre szebb, a 33 méteres mesefalunk csodálatos panorámát és fejlesztési lehetőségeket biztosít a gyermekeknek. Udvari játékaink is bővültek az utóbbi időben: hinták, mászókás-csúszdás vár, homokozók, mókuskerék, rugós hinta a mérleghinta és megannyi kismotor, tricikli és bicikli is várja a gyermekeket. Műfüves pályánkon a labdázás mellett Rotikom vár, színes hernyóalagút, mászóka és kisház várja játszani a gyermekeket.

Jelenleg kettő vegyes életkorú és egy kis létszámú kis-középső csoport működik az óvodánkban: a Napocska, a Szivárvány és a Felhőcske csoport.

Legfontosabb célunk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában, szeretetteljes, biztonságos légkört teremtsünk számukra és a közös tevékenységekben, játékokban szívesen és örömmel vegyenek részt. Ezen tevékenységek során a gyermekek örömteli élménye és játéka mellett, a komplex és differenciált fejlesztésük is megvalósulhat, szinte észrevétlen fejleszthetjük a gyermekek képességeit, készségeit.

Óvodánk igazán gyermekközpontú szemléletű: Óvodapedagógusaink, Gyógypedagógiai asszisztenseink és Dajkáink hatalmas szeretettel, szakmailag felkészülten végzik minden nap a munkájukat. Óvodapedagógusaink mérhetetlen szeretettel, az előző évek tapasztalataira építkezve, tudatosan, a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembevételével tervezik, szervezik és valósítják meg a tevékenységeket/ kezdeményezéseket. Mindkettő csoportban lelkes és kedves Gyógypedagógiai asszisztensek segítik, támogatják munkánkat.

Nevelőtestületünk innovatív és gyermekközpontú szemléletét tükrözi, hogy óvodapedagógusaink több továbbképzésen is részt vettek/vesznek, szakmai kompetenciáink bővítése érdekében. Fontos számunkra, hogy a gyermekeknek minél több élményt, értéket, ismeretet és pozitív példát adhassunk át. Az Így Tedd Rá! és a Pompás Napok módszertanát is eredményesen alkalmazzuk a mindennapokban, melyekben a néptánc, a népi játék, a népmesék, a néphagyományőrzés, a táncos és játékos mozgásfejlesztés és a komplex fejlesztőpedagógia is megjelenik.

Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk a néphagyományaink és népi kultúránk őrzésére, nagy boldogságunkra a **Pompás Mesés Óvoda** vagyunk, igyekszünk a mindennapokban a népi kultúra elemeit erős kötéllé sodorni a népmesék varázslatos világával. Pompás Mesés Nagykövetünkkel karöltve elkötelezetten és hatalmas szeretettel vezetjük be a gyermekeket a népmesék varázslatos világába, és építjük be a nevelőmunkánkba a Pompás Napok módszertanát.

Kizöldítő Óvoda vagyunk, éppen ezért nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás alakítására, melyben nem csak a külső világ tevékeny megismerése során valósul meg, hanem az óvodai élet valamennyi területén megjelenik a mindennapjainkban. Célunk, hogy a gyermekek kapcsolódjanak be a közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. A természet tisztelete, szeretete, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá életmódjukban. A szülőket, családokat is ösztönözzük a környezettudatos magatartásra.

Tehetségcsoportokat is működtetünk az óvodánkban, melyekben a gyermekek kedvük szerint részt vehetnek, a képességeiket kibontakoztathatják.
Ezen tehetségcsoportok: a Mazsorett, a Néptánc és népi játék, a Pompás Meseműhely, az Ovifoci. Továbbá külsős Foglalkoztatók tartanak Birkózás és Hittan foglalkozást is az érdeklődő gyermekeknek.
A rajz-, és alkotópályázatokban is szívesen részt veszünk a gyermekekkel.

Nagyon fontos számunkra a családokkal való folyamatos kapcsolattartás és együttműködés, ezért gyakran szervezünk közös, családi programokat is. Hiszen a nevelő-oktató munkánk csak a szoros szülői együttműködéssel együtt vezethet eredményre, ezért is olyan fontos számunkra bevonni a szülőket és családokat a nevelés folyamatába. Beszoktatáskor a fokozatosság elvét alkalmazzuk, a szülőkkel szorosan együttműködve a gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével.

Kiemelt feladataink az óvodánkban: az egészséges életmód és szokásrendszer kialakítása, az egyéni és differenciált fejlesztés, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek megsegítése, a hátrányos helyzetű gyermekek megsegítése, a néphagyományőrzés és népi kultúránk ápolása.

Igen nagy hangsúlyt fektetünk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek megsegítésére, igazán szívünkön viseljük a gyermekek fejlődését. Minden erőnkkel azon munkálkodunk, hogy a gyermekek biztonságban, szeretetben érezzék magukat és a számukra legoptimálisabb fejlesztésben legyen részük. Befogadó, elfogadó attitűddel, az esélyegyenlőség támogatására és biztosítására törekszünk.

Az ünnepeket és jeles napokat is mindig megjelenítjük az óvodai nevelőmunkánk során. Fontosnak tartjuk a hagyományőrzést, a jeles napok, ünnepek, nemzeti értékek átörökítését. Változatos tevékenységeket tervezünk, melyek során gondoskodunk olyan együttes tapasztalatokról, élményekről, amelyek a gyermekekben az egymás iránti rokonszenvet felébreszti. Így a társas kapcsolatok erősödhetnek.

A nevelési év során több **közös programot szerveztünk a szülőkkel, családokkal**, melyen nagy örömmel vesznek részt. Ezeken a programokon ismerkedünk, közösen ünnepekre készülődünk/barkácsolunk, ünnepeljünk, udvart szépítünk, beszélgetünk, mesét hallgatunk, éneklünk, táncolunk és mókázunk: Tök jó délután, Közös városi lámpás felvonulás; Adventi hangolódások; Közös karácsonyi készülődés; Farsangi télűzés; közös húsvéti készülődés; Óvodanyitogató; Egy szülő-egy paránta program; Anyák napja; Kerti parti; Apák napja; óvodai búcsúzás.
Óvodánk legnagyobb és leghagyományosabb, hiszen évtizedek óta megtartott, rendezvénye: a Kerti parti tavasszal, melyet mindig nagy érdeklődés és részvétel övez.

Nevelőtestületünk hatalmas szeretettel, szakmailag felkészülten várja óvodánkba a gyermekeket.

A Templom Utcai „Delfin" Tagóvoda bemutatása és a sajátos arculatából adódó feladatai

A Csongrádi Óvodák Igazgatóságának Templom utcai tagóvodája vagyunk.
Óvodánk a város legnagyobb gyermeklétszámát befogadó intézmény a városközpontban, hat csoporttal működik.
A természeti adottságok: a Tisza folyó és a templom kert közelsége, ideális játszóhely és szép zöldövezeti környezet a gyerekek számára. Épületünk különleges jellege abból adódik, hogy pavilon rendszerű, és egy épületen belül szeparáltan biztosítja a bölcsődei, óvodai elhelyezést, és még az óvodai körzet igazgatósága is itt működik.
A szülők és gyermekek számára vonzó, hogy egy oktatási komplexum részeként három intézmény: Bölcsőde, Óvoda és Katolikus Általános Iskola működik egymás mellett, mely meghatározza arculatunkat, munkánkat, mindennapi életünket. Hiszen egy rendszeren belül könnyebb az átjárhatóság, egymás segítése, és az együtt dolgozás a közös célokért. A szoros kapcsolat megkönnyíti a gyermekek óvodai, ill. iskolai beilleszkedését, a bölcsődei átmenetet. A mindennapi találkozások előre viszik a munkánkat, jó kapcsolat alakult ki az itt dolgozó szakemberek között.
Nevelőtestületünk jelenleg a Csongrádi Óvodák Igazgatósága helyi Pedagógiai Programját követi, melyet korszerű óvodapedagógiai módszerekkel - a gyermekek egyéni fejlődését segítő fejlesztések, tehetséggondozás, kooperatív technikák alkalmazása, a gyermeki

kezdeményezésekre való támaszkodás- egészítünk ki. Nevelési szemléletünk, hogy az örömteli játékot és a gyermekek nevelését tartsuk elsődlegesnek.
Nevelési gyakorlatunkban kiemelt terület az egészségnevelés, felvállaljuk, hogy
SPORTOS ÓVODA vagyunk. Mozgásra ösztönző környezet alakítunk ki, a csoportszobákban, öltözőben, udvaron, tornaszobában. Fontos minden óvodapedagógusnak a napi rendszeres mozgás, napi rendszeres szabad levegőn történő játék, mozgás (télen is!) Az óvoda udvarán, (pavilonok között, mű füvön) ahol az időjárástól függően tartjuk a mozgásfoglalkozásokat. Ezen kívül a hinták, mászókák, homokozók, trambulinok, labda tölcsér, kerékpárok, kismotorok és más szabadidős játékok várják az örökmozgó kicsiket.

A mezítlábas ösvény:
Kialakítása során nagy lehetőséget látunk a lábboltozat süllyedésének megelőzésében, hiszen a mezítláb járás során fejlődik a talpi érzékelés, jótékony hatással van a vérkeringésre, az akadálypályákon fejlődik az egyensúlyérzék, csökkenthető a lábboltozat süllyedés kialakulásának kockázata, erősíti az izomzatot és megakadályozza a gerinc deformitások kialakulását.
A jól felszerelt tornaszoba kiemelt eszköze a:

Mozgáskotta

Egy pszichológiai alapokon nyugvó komplex személyiség fejlesztő mozgásos módszer. A gyermekek érettségének és egyéni fejlettségének megfelelő mozgásmintákat kapcsol játékhelyzetekhez és szituációkhoz, így igazodik elemi szükségleteikhez.

<u>Sportos, mozgásos külön foglalkozások:</u>

Vízhez szoktatás:
Hagyomány óvodánkban, hogy megszervezzük nagycsoportos gyermekeink részére a játékos vízhez szoktatást, úszásoktatást.
Célja a legalapvetőbb vízbiztonságot elnyerjék, a félelemérzést leküzdjék, megszeressék a vizet, biztonságosan mozogjanak a víz közegében, aktívan vegyenek részt az úszás elemeinek elsajátításában.
Ovi foci:
Célja, hogy az egészséges életre, a mozgás szeretetére nevelje, a labda segítségével. Versenyszellem kialakítása.
Ovis birkózás:
Célja, az óvoda nevelési koncepciójával összhangban, a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődése gyermeksportoltatás támogatása. A mozgáskoordináció fejlesztése, a birkózószőnyeg megkedveltetése.
Ovi sakk:
A sakk foglakozáson résztvevő gyermekek megismerik, a játék szabályait és elméleti alap-trükkjeit. Fejlődik logikus gondolkodásuk, figyelmük, türelmük, kreativitásuk, memóriájuk, problémamegoldó képességük, megtanulnak figyelni egymásra, megtanulják kezelni a győzelmet és a vereséget, kialakul a szabály- és feladattudatuk.
Néptánc:

A tánc a közösségi együttlétet, a szórakozás lehetőségét, a mozgáskultúra, a ritmusérzék, a figyelemkoncentráció fejlődését, a gyermekek szocializációját (pl. egymásra figyelés, udvariasság, segítőkészség, tolerancia stb.), alapvető társas kapcsolatainak, erkölcsi normáinak és tulajdonságainak kialakulását segíti elő.

Mazsorett:
Olyan táncos műfaj, mely hozzájárul a helyes testtartás kialakulásához, a figyelem–koncentráció fejlődéséhez. A gyerekek megismerik a mazsorett sport eszközeit, a pomponokat és botokat, egy-egy koreográfiában alkalmazva.
Fitnesz:
Elősegíti a jó fizikai erőnlétet, a szív, a tüdő és a vérkeringés tartós teljesítőképességének fejlesztését. Hajlékonyság mozgástartomány folyamatos karbantartását.
Ennek érdekében a nevelési év folyamán több olyan alkalmat biztosítunk a gyermekeknek (projekt- és témahetek, a vízhez szoktatás, heti rendszerességgel a gyümölcsnapok, óvodán belüli időben sporttevékenységek lehetősége, kirándulásokon szerzett élmények), melyek az egészséges életvitel megalapozását, a sport megszerettetését szolgálják.
Gyermekeink testi egészségvédelme, és az egészséges életmódra nevelése mellett fontosnak tartjuk a gyermekek mentális, érzelmi jól létét is. Boldogságóra keretein belül foglalkozunk a pozitív pszichológiával. A program, és tevékenységek célja a személyiség fejlesztés, a pozitív életszemléletre való képesség tanítása, a gyermekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése, az érzelmek felismerése, kifejezése.
A környezetvédelem terén minden évben gazdag programmal készülünk egy- egy világnap (takarítási, állatok, víz, föld, madarak fák napja) megünneplésére.
Az óvónők szakmai munkája és hivatásszeretete nevelési eredményességünkből kitűnik. Egyéni arculatunk színesítése érdekében óvodapedagógusaink egyéniségüknek megfelelő továbbképzésekkel növelik szakmai műveltségüket, hogy hatékony és jól működő közösséget alkossunk. Mesterpedagógus kollega segíti a közösséget a néphagyományok ápolásában, ezzel a gyermekek magas színvonalú fejlődését erősíti. A megújulás, a többet tudás igénye jellemző a dajkákra is, mivel mindenki elvégezték közülük a dajkaképzőt

Tárgyi feltételek: Óvodánkban a csoportszobák és a kiszolgáló helyiségek méretei, felszerelései megfelelőek, a gyermeklétszámnak ideális mozgásteret biztosítanak. A csoportszobák szépek, világosak, galériázottak, így a gyermekeknek ízléses környezetet nyújtanak. Épületünk rendelkezik még tornaszobával, fejlesztő szobával is. Óvodánk épületéhez egy hosszanti irányban elnyúló udvar tartozik, mely évről évre szebb és korszerűbb, megfelelő játszóhelyet, mozgáslehetőséget biztosítva gyermekcsoportjaink számára.

IV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM KÜLDETÉSE

Fontosnak tartjuk, hogy tagóvodáinkban a legnagyobb érték a gyermek, akinek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést. Törekszünk arra, hogy gyermekeink

olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessenek, amely igazodik egyéni szükségleteikhez, életkori és egyéni sajátosságaikhoz, fejlődési ütemükhöz. Mindig figyelembe vesszük az életkori sajátosságokból adódó igényeket, érdeklődést és az egyes gyermekek egyéni sajátosságait is. Érték számunkra a családias, szeretetteljes, elfogadó, nyitott, pedagógiai légkör, mely a gyermeknek biztonságot nyújt. A játékot tartjuk a gyermekek számára a legfőbb élményforrásnak, ugyanakkor a személyiségfejlesztés színterének és a tanulás leghatékonyabb módjának is. Óvodáinkban komplex nevelés keretében, különböző tevékenységek rendszerében segítjük a gyermekek fejlődését.

A céljaink meghatározásánál arra törekedtünk, hogy mindannyiunk nevelőmunkáját meghatározó legalapvetőbb értékekből induljunk ki, a gyermekek szeretetéből. Az a pedagógiai tudást, melyet magunkénak vallunk, segíti a gyermeki fejlődést. A sokféle, differenciált, önkéntesen vállalt gyermeki tevékenység jellemezte óvodai légkörrel és a személyes bánásmód alapelveinek alkalmazásával a gyermekek átélhetik az elfogadást az óvodapedagógustól, a felnőtt környezettől. Úgy hisszük, hogy a megbecsülésben élő gyermek képessé válik maga is becsülni környezetét, szabadságot biztosítva nevelése során biztonságban érzi magát. Ha olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol természetes az, ahogyan a másságot kezeljük, ott természetessé válik az is, ahogyan azt kezeljük, elfogadjuk. Gyakorlatban is megvalósítjuk az inklúzív nevelés pedagógiai elveit.

A lelki és a testi egészség megőrzése alapfeladat és az egészségfejlesztés alapja is egyben. A személyes pozitív példaadást elengedhetetlennek tartjuk a napi munkánk során, és hisszük, hogy a gyermekeket körülvevő felnőttek mintája alapvetően fejlesztő hatással bír a gyermekek személyiségének kibontakoztatása során.

Alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés bizalom övezi.

A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakozását.

Szeretetteljes, biztonságot adó, érzelem gazdag óvodát teremtünk, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyereknek.

„Tisztellek téged, fontos vagy nekem,
csakis Rád figyelek, és segítek Neked,
ha szükséged van a segítségemre”.
(Nagy Jenőné 1997: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel)

Helyi nevelési alapelveink, értékeink:

Óvodáink alapértéke, hogy a gyermek érdeke „mindenek felett áll!” A gyermeki jogokat tiszteletben tartva.

Mintát adni gyermekeik számára az értékes élethez.

A ránk bízott gyermekeket derűs, szeretetteljes, családias légkörben, érzelmi, testi és lelki biztonságban nevelkednek.

Egyénre szabott, a meglévő készségekre szabott, differenciált fejlesztéssel biztosítja minden hátrányban lévő gyermek (SNI, HH, HHH) és tehetség optimális fejlődését.
Személyiség és tevékenységközpontú, elfogadó környezet folyamatos fenntartása.
Komplex nevelést biztosít kiemelve a szabad játék jelentőségét a személyiség formálásában. Mintaadással és cselekedtetéssel segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását az egészséges életmód szokásainak megalapozásával.
Óvodánk biztosítja az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Óvodánk partnerközpontú és nyitott.
Intézményünkben folyó munkánk alapelveit az óvodapedagógiai hagyományok tükrében a Nemzeti Köznevelési Törvény, a 2023. évi LII. törvény **A pedagógusok új életpályájáról** és az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja** szellemében, helyi adottságaink figyelembevételével az alábbiakban fogalmazzuk meg:

- Az óvodai nevelésben alapelv a gyermek személyiségének elfogadása, tiszteletben tartása, szeretete, a személyiségfejlődés, az egyéni készségei és képességei fejlesztésének támogatása. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik (többek között)
- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia; az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Az óvoda a közoktatás szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Ezért a családokkal egyenrangú nevelőtársi viszony, jó partneri kapcsolat megvalósítására törekszünk, melynek alapja a kölcsönös tiszteletadás, bizalom, segítségnyújtás.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozunk, szükség szerint együttműködünk gyógypedagógussal, vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítjük. A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztését és a tehetséggondozást egyaránt fontosnak tartjuk.
- Alapelvnek tekintjük, hogy gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.
- Intézményünkben az inkluzív, befogadó pedagógiai szemlélet és gyakorlat érvényesül.
- Óvodai nevelésünkben érvényesülnek a különböző - köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekében tartalmaz.
- Jelen Pedagógiai Programunkkal az Alapprogram egymásra épül. Szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes tagintézmények szakmai

önállósága mellett érvényesüljenek azok az általános igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek érdekeit szolgálják..

- Utánozható minták biztosítását nagyon fontosnak tartjuk.
- Játékban való tevékeny cselekedtetés része a mindennapi oktató-nevelő munkának.
- Szükségletekre épített tevékenykedtetés minden tevékenységi formában megjelenik.
- A Csongrádi Óvodák Igazgatósága feladata a sajátos nevelési igényű, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésében esélyegyenlőségük előmozdítása. Intézményünk figyelembe veszi a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is.

Küldetésnyilatkozat

Óvodánkban fontos alapelv, hogy olyan gyermekeket neveljünk, akik érzelmileg gazdag, környezetében jól eligazodó, nyitott, érdeklődő, jó kapcsolatteremtő, másokat elfogadó, együttműködő tulajdonságokkal rendelkeznek. Tudjanak nevetni, felfedezni, csodálkozni. A pedagógus kulcs szereplő, jelenléte a nevelés egész időtartamában szükséges.
Az óvodapedagógus munkája váljon példa értékűvé, személyisége, viselkedése minta, modell, a gyermekek egészséges személyiségfejlődése szempontjából. A mindennapok során a pedagógus legyen nyitott és befogadó a különböző innovatív törekvések megismerésére és azok alkalmazására. Gyermekeink számára mindenkor biztosítjuk a szabad játék lehetőségeit és feltételeit. Hisszük, hogy a játékon keresztül jut el a gyermek a rácsodálkozás, felfedezés, alkotás – megtapasztalás örömeig, az önmegvalósítás lehetőségéig, mely elő kompetenciája a tanulási képességek megszerzésének.
Az időtálló nemzeti értékekre és hagyományokra alapozzuk nevelőmunkánkat.
Tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.
Érzelmi biztonság megteremtésére, egészséges személyiségfejlesztésre, készség és képességfejlesztésre törekszünk.
Pedagógiai munkánk során a komplexitást helyezzük előtérbe, mellyel globális képet adunk egy-egy témáról.
Cél a kíváncsiság és az cselekvési kedv ébrentartása, a kreativitásra ösztönzés és a kompetenciaérzés fenntartása.
Nevelési céljaink elérése érdekében a gyermek önállóságának - aktivitásának növelését, differenciált fejlesztését kívánjuk biztosítani.
Minden gyermek önálló egyéniség, ennek elfogadása, tiszteletben tartása alapelvünk.
Fontos, hogy a gyermek el tudja fogadtatni magát és el tudjon fogadni másokat is, hisz az együttélésnek, együttműködésnek, a szociális és társas kompetenciáknak alapja.
Kiindulási pontjaink: minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszthető mely feladatban részt vesz az óvoda összes dolgozója. Ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy "tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre".
A minden gyermekben meglévő pozitív tulajdonságokra, értékekre építünk.

A gyermekek személyiségfejlesztésének általános céljai és feladatai

Programunk természetesnek veszi a gyermekek közötti különbségeket, különös tekintettel van az én fejlődésére, a **hátrányok leküzdésére**, **a tehetség kibontakoztatás**ára, az **esélyegyenlőség** biztosítására, óvoda-iskola közötti átmenet segítésére.
Integrált nevelés keretében biztosítjuk a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési-, a tanulási- magatartási nehézségekkel küzdő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztését.
Célunk, hogy olyan nevelési rendszert működtessünk, amely lehetővé teszi az óvodáskorú gyermekek egyéni sajátosságainak megfelelő, egyéni fejlődési ütemben történő személyiségfejlesztését.
Célunk továbbá, hogy az egész személyiség- és benne a pszichikus funkciókat- fejlesszük, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket az alap technikák elsajátítására.
A képességfejlesztésnél azoknak a képességeknek fejlesztése az elsődleges (értelmi, testi, kommunikációs, szociális), amelyek megalapozzák a kulcskompetenciákat, az óvoda-iskola átmenetet.
A gyermekek különbözőségéből adódóan az átlaghoz igazodó fejlesztési stílus helyett, a **gyermekek fejlettségéhez igazodó fejlesztési stratégiát** tartjuk eredményes módszernek.
A nevelési- fejlesztési folyamatok megtervezésénél ezért szükséges a több szinten és több úton elérhető célokat, feladatokat, módszertani elemeket, alkalmazni, és a gyermekek fejlődését nyomon követő rendszer segítségével, ismeretükre építeni a fejlesztést.
Az óvodában összetett nevelés folyik, a nevelési területek elméletileg differenciáltak, de a gyakorlatban egységet alkotnak.
A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, természetes kíváncsiságát kielégíthesse.
A tanulás útja elsősorban a játékba integrált cselekvés útján megvalósuló tanulás.
A játék az óvodáskorú gyermek legelemibb szükséglete, legfőbb élményforrása, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja, valljuk, hogy erre kell építeni az alapokat.
A gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, sokféle tevékenységi lehetőség biztosításával, a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlődési üteméhez, igényeihez, szükségleteihez igazodva fontos minden munkatársunk számára.
A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása.
Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az **eltérő fejlődési ütem** figyelembevételével ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is. Mindannyiunk célja, hogy gyermekeink boldogan, kiegyensúlyozottan, békében, félelemmentes környezetben nevelkedjenek, nőjenek fel. Mindez rajtunk múlik, amennyiben olyan környezetet teremtünk számunkra, ahol természetes dolog a másikra figyelés, a társ

kérésének - óhajának - kívánságának - alapvető igényének teljesítése, illetve kielégítése a többi gyermek hátrányba kerülése nélkül.
Az óvodai környezeti hatások megszervezésében a pedagógus, döntő szerepet játszik. Tőle függ a csoportban kialakult légkör, a gyermekek viselkedését meghatározó érzelmek létrejötte, a kölcsönös tisztelet, a társ elismerése, az "érzelmi jogok" gyakorlása, ezért fontos feladatnak tarjuk a tudatos odafigyelést.

A további elveket is fontosnak tartjuk:

- Az óvodai nevelésnek a személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására kell irányulnia
- A gyermeket különleges védelem illeti meg, és gyermek érdeke mindenek felett áll.
- A nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő szerepet tölt be

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Az egészséges életmód alakítása
Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása
Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Munkánk során az a célunk, hogy a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség kibontakoztatását legjobb tudásunk szerint elősegítsük egészséges óvodai környezet megteremtésével. A gyermekek megfelelő gondozottságának biztosítása, alapvető szükségleteinek kielégítése. Gyermek és tevékenység központú, élmény-és érzelem gazdag óvodai élet megteremtése, melyben jól érzi magát a gyermek. Igyekszünk biztosítani gyermekeknek harmonikus, nyugodt, vidám, szeretetteljes, egészséges, változatos tevékenységekre lehetőséget adó környezetet. A gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése is feladatunk, amely magában foglalja a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. Fontosnak tartjuk az életre való felkészítést a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül, és a természetes és mesterséges környezetünk megismerésére, védelmére nevelést is a tevékenységek által és tevékenységeken keresztül. Minden tagóvoda célja, hogy megteremtse a munkájának irányvonalát meghatározó nevelés feltételeit, és folyamatosan biztosítsa azt. Feladatunk az, hogy a gyermek életkorának megfelelően lehetőséget teremtsünk a játékra, utánzásra, mesével fejlesszük belső tárvilágát, módot adjunk a spontán utánzáson alapuló tanulásra. Az integrált fejlesztést egyéni és csoportos keretek között vállaljuk. Feltétel hiányában külső szakemberek bevonásával oldjuk meg. (logopédus, gyógypedagógus, pszichológus)
Az óvodai nevelőmunkánk a családi nevelésre építve, annak pozitív megerősítésére helyezi a hangsúlyt. Törekszünk arra, hogy szeretetteljes, barátságos, biztonságot nyújtó, családias légkörben történjen a nevelés, és a gyermekek személyiségét és jogait teljes körű tiszteletben tartsuk, a gyermeki másságot elfogadjuk. Gyermekközpontú szemléletet, differenciált egyéni bánásmódot alkalmazunk a csoport, a közösség keretein belül. Esélyegyenlőség megteremtésével a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével, szakember megsegítésével igyekszünk a nevelést megvalósítani. A gyermekek alapvető szükségleteinek

kielégítése a célunk, és a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése. Figyelünk arra, hogy az etnikai kisebbség kultúráját megőrizzük és kiterjesszük azokban az óvodákban, ahol kisebbség él. Igyekszünk olyan, környezet felé nyitott nevelési légkört teremteni, hogy a családok megismerhessék az óvodai életet. A nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése. Kiemelt célunk a gyermekek személyiségének fejlesztése.

Gyermekképünk

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – ***beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is*** – együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, ***önmagához képest fejlődjön***, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
A gyermek, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Elősegítjük a gyermekek érzelmeinek a differenciálódását, növeljük az érzelmi állapotuk tartósságát, csökkentjük az érzelmi labilitásukat, melyet otthonos, derűs, szeretetteljes elfogadó légkör biztosításával kívánjuk megvalósítani.
Szeretnénk elérni, hogy az óvodába járó gyermek:

- szeressen óvodába járni, élvezze a közös tevékenységeket,
- legyen együttműködő szolidáris játszótárs,
- ismerje, tisztelje természeti és társadalmi környezetét, annak hagyományait,
- kötődjön a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez, legyen kreatív,
- nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag személyiséggé váljék
- derűs, jókedvű, vidám, tudjon felfedezni, oldottan beszélgetni,
- az óvodáskor végére a különbözőségekkel természetes módon éljen együtt,
- testileg – lelkileg meg erősödjön, örömmel készüljön az iskolába.

A differenciált nevelés során elsődleges szempont, hogy minden gyermek a neki megfelelő nevelésben és bánásmódban részesüljön. Adottságait, potenciális lehetőségeit kibontakoztathassa olyan támogató inkluzív környezetben, ahol alapvető, és természetes a különbözőségek elfogadása.
<u>Célunk:</u>

- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekben az őt körülvevő környezet értékei, az emberi kapcsolatok és saját maga iránt.

- A gyermek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- A gyermek egyéni tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül.
- A szokások, szabályok betartásának alakítása, alkalmazkodó képesség alakítása.
- Szociális érettség kialakítása, az iskolába lépéshez.
- A természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.

Feladatunk**:**

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szociális érzékenység kialakítása (a tolerancia a másság elfogadása).
- Olyan szokás és szabályrendszer kialakítása, hagyományok teremtése, melyek pozitívan hatnak a gyermekek cselekedeteire.
- Szociális érzelmek, együttérzés, segítőkészség, örömszerzés fejlesztése a felnőttek hiteles modell nyújtásával.
- A természeti - társadalmi környezet szépségeinek, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív érzelmi viszony erősítése.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a magatartás érzelmi befolyásoltsága, személyiségükben az érzelmek dominálnak. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.

Már óvodába lépés előtt lehetőséget biztosítunk minden gyermeknek, szülőnek és érdeklődőnek, hogy betekintést nyerjen óvodánkban folyó munkánkba, ismerkedhessen környezetünkkel, az itt dolgozó felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt. Beiratkozás előtt néhány nappal „Óvodanyitogató” néven nyitott kapukkal várja minden tagintézményünk az új gyermekeket és az érdeklődő szülőket. Minden óvodába más - más napokon bepillantást nyerhetnek a leendő óvodásaink családjai és az érdeklődők.

Óvodaképünk

Intézményünk nevelőmunkájának középpontjában minden esetben a gyermek áll. A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, az óvoda ezt egészíti ki, és ebben nyújt segítséget. Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok, és alapvető szabályok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia. A szülők, és az óvodapedagógusok aktív együttműködésére van szükség, mely a kölcsönös bizalmon kell, hogy alapuljon a gyermek személyiségének fejlesztéséhez.

Az óvoda a családi nevelést kiegészítve biztosítja az óvodás gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Olyan óvodai környezetet, szeretetteljes légkört alakítunk ki számukra, melyben megfelelő feltételeket biztosítunk a gyermekek zavartalan testi – lelki, érzelmi és szociális fejlődéséhez. Fontos a jó munkahelyi mentálhigiénés légkör, ahol az óvodapedagógusok kiegyensúlyozott munkát végezhetnek, így munkájukban megfelelő óvodai légkört alakítanak ki, ezáltal örömmel jönnek a gyermekek és felnőttek az intézményekbe, így a szülők biztonságba tudhatják gyermekeiket. Valljuk, hogy a gyermeknek joga van ahhoz, hogy olyan rugalmas rendszerben fejlődhessen, amely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni képességeihez, sajátos fejlődési üteméhez. Mindezekre építve jutunk el a műveltségtartalmak megalapozásához.

Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
Az óvodás gyermek legelemibb szükséglete, létformája a játék. A szabad játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, így szerez ismereteket, így különös hangsúlyt fektetünk a nyugodt, elmélyült játék feltételeinek megteremtésére, melyhez tagintézményeink megfelelő eszközöket biztosítanak, ezzel segítjük személyiségük kibontakozását, képességeik fejlődését.
Gyermekeinkkel való kapcsolatunkban alapvető minden gyermek elfogadása, a türelem, a tolerancia. Óvodánk ellátja feladatait az esélyegyenlőség területén is. Biztosítja a gyermekek számára az egyéni fejlesztést és a különféle programokban való részvételt.
Bátorítjuk gyermekeinket tevékenységek, új ötletek kipróbálására. Tevékenységükben benne rejlik a tévedés lehetősége, amit segítségnyújtással, folyamatos gyakorlással, sikerélményhez juttatással próbálunk javítani. Ezáltal fejlődik gyermekeink kudarctűrő képessége, önmaguk és mások iránti bizalma.
Gyermekeink megbecsülését, önbecsülését a gyermeki tevékenységek, alkotások dicséretével, a gyermekközösség általi elfogadásával kívánjuk elérni.
Méltóságuk tiszteletben tartásán az alapvető emberi szabadság és a gyermeki jogok biztosítását értjük. A jogokra és kötelességekre épülő óvodai szokásrendszer biztosítja a gyermek igazság-érzetének alakulását.
Egyéni tulajdonságaik fejlődése meghatározza szociális fejlődésüket, és megalapozza társadalmi lénnyé válásukat.
A fejlesztés alapja mindig a gyermek alapos megismerése, az elért eredmények alapján pozitív megerősítéssel a fejlődés segítése, differenciált fejlesztéssel a beilleszkedési zavarokkal, szociális hátránnyal küzdők segítése.
Azokra a nevelési területekre tesszük programunkban a hangsúlyt, melyeken belül úgy érezzük, hogy komplex nevelő hatást tudunk kifejteni a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására. Intézményeinkben olyan elhivatott pedagógusok dolgoznak, akik figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességeit, tehetségét, fejlődési ütemét, differenciált fejlesztését, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását. Minden esetben célunk, hogy zavartalan környezetben nevelkedjenek, ahol pedagógusaink tervszerű, tudatos pedagógiai munkával fejlesztik képességeiket.
Minden intézményünk nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szülők is tevékeny résztvevői legyenek az óvodai életnek, közös programok szervezésével erősítjük a család és óvoda kapcsolatát. Lehetőséget adunk fogadóórák igénybevételére, ahol nyugodtan és hatékonyan tudunk gyermekeikről beszélni. Szülői értekezletek során figyelembe vesszük a szülők javaslatait, kéréseit.
Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy intézményeink között megfelelő legyen a szakmai kapcsolat, melyet a gyermekek hasznára tudunk fordítani.
A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.
A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Pedagógusképünk

Programunk kulcsfontosságú része, hogy a pedagógus olyan mintát mutasson, hogy a gyermek azonosulni akarjon a szeretet személlyel. Az óvodapedagógus megnyilvánulásai beépülnek a gyermek személyiségébe, ezért fontos a pozitív óvodapedagógusi modell. Feladatunknak tekintjük a biztonságos és nyugodt légkőr megteremtését, fenntartását.
Meghatározónak tartjuk, hogy milyen értékkel rendelkezik az óvodapedagógus, mit alakít ki, és örökít át a gyerekekben.
Fontos az óvónő dicsérő, odaforduló magatartása, a pozitív magatartás megerősítése, a gyermekek pozitív „Én képének" kialakítása, fejlesztése.
Az egyéni, differenciált bánásmód jellemezze nevelési gyakorlatát. A gyermekeket differenciálási szintek, képességfajták szerint fejleszti. A gyermekek életkorának, fejlettségének és személyiségének megfelelő módszert választ.
Hitvallása, a rá bízott gyermekek felelősségteljes nevelése, és minél eredményesebb fejlesztését szolgálja. Tiszteletben tartja az átlagostól, más irányban eltérő képességű gyermekeket, azokat differenciáltan fejleszti.
Az óvodapedagógus pozitív, elfogadó magatartásával segíti elő, alapozza meg a gyermekcsoportban egymás elfogadását, a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányának megtanulását.

Munkájában:

- saját példájával hat a szülőkre
- a szülői értekezleteken csak az egész csoportot érintő kérdéseket, gondolatokat beszélik meg
- a szülőkkel való kapcsolatára a kölcsönös tisztelet, megbecsülés, segítő szándék jellemző
- a családi vonatkozású információkat szigorú titokként kezeli
- a gyermekekről teljes, valós, de tapintatos információt nyújt
- befogadó, elfogadja a másságot és erre neveli a gyermekeket
- együtt érző, megértő, elfogadó attitűd jellemezi, nemcsak a gyermekkel, hanem a szülőkkel, kollegákkal egyaránt
- óvodapedagógusainkat a folyamatos önképzés, továbbképzéseken való részvétel igénye, könyvtár, szakfolyóiratok állandó használata jellemezi
- kollegiális munkakapcsolat, óvónő-óvónő, óvónő-dajka, óvónő- pedagógiai asszisztens között kölcsönös, őszinte, jó szándékú, tiszteletteljes viszony jellemző
- az óvoda belső életével kapcsolatos információkat titokként kezeli.
- az intézmény értékrendszerével azonosulni tud.

Dajkaképünk

Pedagógiai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagógusével összhangban kell, hogy álljon, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus,

magatartásával, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a gyermekekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelően tájékozódjon az óvoda és az óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről, módszereiről. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők az egyes gyermekcsoportok fejlesztését megvalósítani.
Munkájában:

- gyermeki jogokat, minden esetben, tiszteletben tartja
- gyermekszerető, elfogadó
- türelmes, segítőkész
- magatartásmódja, kommunikációja modell értékű a gyermekek és a szülők számára
- aktívan vesz részt, a csoport mindennapjaiban
- együttműködő
- partner a gondozásban, nevelésben
- pozitív megerősítést nyújt a gyermekek számára
- munkatársaival együttműködő, toleráns
- a szülőkkel udvarias, segítőkész
- munkavégzése precíz, pontos, megbízható
- a rábízott információkat bizalmasan kezeli
- szülőnek nem ad felvilágosítást

Pedagógiai asszisztens képünk

Intézményünkben a pedagógiai asszisztensek alkalmazásának célja, hogy tagóvodáinkban megvalósuló pedagógiai munkát segítsék. Munkavállalás feltétele középfokú iskolai végzettség vagy pedagógiai szakképzettség. Kiemelt feladata a pedagógiai program szellemében folyó nevelőmunka keretében a gyermekcsoportok tevékenységeinek segítése a tagintézmények vezetőinek iránymutatása alapján. Feladatainak ellátása során támogatja az óvodapedagógusok nevelőmunkáját. Óvónői irányítás mellett segít a tevékenységek megszervezésében, eszközök el és kikészítésében. Részt vesz a gyermekek gondozási teendőinek ellátásában. Magatartásában a gyermeki személyiség tisztelete és gyermekközpontú szemlélet jellemezze. Kreatív és gyakorlatias módon állmegoldandó feladatokhoz. Munkatársakkal és szülőkkel együttműködő, segítőkész, empatikus és toleráns. Az óvodapedagógusok által nyújtott nevelői attitűddel azonosuljon, segítve a csoportokban folyó nevelőmunka sikerét.

<u>Munkája során:</u>

- ismerje meg az intézmény alapdokumentumait
- vegyen aktívan részt a gyermekek gondozási teendőinek ellátásában (tisztálkodás, étkeztetés, öltözködés, levegőzés, pihenés)
- szükség esetén lássa el a gyermekek felügyeletét, segítse a befogadás folyamatát
- segítse az óvodapedagógusok munkáját a megbeszélt feladatok ellátásával, segítsen az egyéni fejlesztés megvalósításában
- kapcsolódjon be a gyermekek játékába, segítse elő az óvodapedagógus fejlesztő tevékenységét
- készítsen szemléltető eszközöket, és a tevékenységekhez készítse elő a szükséges anyagokat

- a tagintézmény vezető és az óvodapedagógusok által kijelölt adminisztratív feladatokat végezze el
- segítsen az óvodai dekoráció, plakátok elkészítésében
- a kirándulások, programok szervezésében és lebonyolításában vegyen részt
- a gyermekcsoportok utazása, külső programok megvalósítása során segítse az óvodapedagógusokat a biztonságos gyermekfelügyelet ellátásában
- az étkezések megrendelésének adminisztrációját napra készen lássa el
- vegyen részt a tagintézmény vezető meghívása alapján nevelési értekezleten, munkatársi megbeszéléseken és szülői értekezleten
- tartson kapcsolatot a szülőkkel, a gyermek fejlődéséről felvilágosítást ne adjon, a szülőt irányítsa az óvodapedagógushoz
- titoktartási kötelezettségét tartsa be
- a munkatársakkal és szülőkkel kommunikációja legyen hiteles, felelősségteljes
- kezelje az IKT eszközöket

V. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

Személyi feltételek:

Intézményünkben jóváhagyott álláshelyek száma a mindenkori Alapító Okirat függvénye. Intézményünkben rehabilitációs munkavállalók is segíti a munkánkat (4-5 fő), és a közfoglalkoztatás keretein belül változó létszámmal, közfoglalkoztatottakat is alkalmazunk.
Óvodáinkban változó létszámmal felsőfokú végzettségű óvodapedagógusok dolgoznak szakirányú végzettséggel. Minden csoportot 2 fő óvodapedagógus lát el.
A nevelőtestület arányaira jellemző, hogy közel egyforma arányban Pedagógus I-valamint Pedagógus II. besorolású munkatársakkal dolgozunk. Minden évben a nyugdíjazások miatt gyakornok óvodapedagógusok is erősítik a dolgozói szervezetet.
Több éve változó létszámmal mesterpedagógusaink (2-4 fő) fejlesztő innovátori mesterprogramot működtetnek. A programok jellemzően a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszer a művészetek alkalmazásával, és környezetvédelem-fenntarthatóság témákban jelenik meg.
Minden óvoda rendelkezik szakvizsgás óvodapedagógusokkal, közoktatás-vezetői pedagógus szakvizsgával rendelkeznek.
Dajkáink képzettek, gyermekszeretők, partnerek a nevelésben, a gondozási munkák mellett a konyhai és takarítási, udvari munkákat is ők látják el.
Pedagógiai asszisztenseink kreatívok, jól terhelhetők, létszámuk igazodik a törvényi előírásokhoz.
A mai kor elvárásaihoz igazodva elmondhatjuk, hogy a számítógépes alapismereteket minden kollégánk magáévá tette, van, aki felhasználói szinten magánszorgalommal, van, aki pedig hivatalos vizsgával. Ez nagy segítséget jelent az adminisztrációs feladatok végzésénél.
Óvodánk valamennyi dolgozójára jellemző a gyermekszeretet. Nevelőtestületünkre jellemző, hogy képzésekkel, különböző tanfolyamok elvégzésével állandóan bővíti tudását. Nagy súlyt

helyezünk az önképzésre, a folyamatos tapasztalatszerzésre. Fontosnak tartjuk községünk hagyományainak őrzését, értékeinek továbbadását a jövő nemzedéke számára. Óvodatitkárunk az adminisztrációs feladatokat látja el. A megfelelő környezetünk kialakítását 1 fő karbantartó látja el, aki megbízással segíti a munkánkat.
Lehetőséget biztosítunk valamennyi felekezet számára, hogy a gyermekeknek hitoktatást tartsanak.
Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, amit igyekszünk biztosítani.
A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételeink:

Az épületek korszerűsítése csak apró lépésekben valósul meg, ezért a tagintézmények épületeinek állapota eltérő a városban. Korszerűsítések, felújítások minden évben történnek az anyagi lehetőségekhez mérten. Az óvodák udvarának karbantartása a Városellátó munkatársainak segítségével történik, az udvari játszó eszközök javítása folyamatos. A tárgyi feltételek korszerűsítését és fejlesztését szem előtt tartjuk, a biztonságos, korszerű, és a pedagógiai gyakorlat megvalósítását szolgáló bútorzat és eszközök beszerzésével. Ennek lehetőségét elsősorban a pályázatok és alapítványi támogatások biztosítják. A tagintézmények belső tereinek alakításánál esztétikus, praktikus, a gyermekek magas színvonalú ellátását szolgáló környezetet alakítanak ki az óvodai dolgozók. A feladatellátáshoz az alapvető eszközökkel az óvodák rendelkeznek. A tagintézményekben az alaptevékenység ellátásához szükséges eszközök rendelkezésre állnak.
Az óvodák épületeinek állagmegóvása és felújítása a fenntartó önkormányzat anyagi lehetőségétől és ráfordításától függ.
A nevelési-oktatási intézmények kötelező felszereléseiről készült jegyzékben előírt követelményeknek minden tagóvodánk megfelel. A gyermekek, részére vásárolt eszközök és felszereléseknek igazodnak a gyermekek testméretéhez.
Eszközeink, játékaink megfelelnek a mai kor követelményeinek, esztétikusak, jó minőségűek.
Ha az eszközöket, felszereléseket létszám figyelembevételével szerezzük be, az adott eszközből, felszerelésből annyit igyekszünk vásárolni, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges, érintett létszámnak megfelelően az előírt mennyiséget szoktuk beszerezni.

Az udvari játékok beszerzése folyamatos, melyet pályázati források és az önerő biztosít számunkra. A játszótereinket időszakosan felülvizsgáljuk, korszerűsítjük, így biztosítva a balesetmentes környezetet az óvodáinkba járó gyermekek számára.
Az üzemeltetés és a biztonságos működtetést tárgyi felszereltségünk biztosítja. Hat óvodánk mindegyike jól felszerelt, biztonságos.
Az óvodákban minden csoportszoba bútorzata megfelelő, az elavult bútorok cseréjéről gondoskodunk, a lehetőségek függvényében javításokra is sor kerül.
Minden tagintézmény rendelkezik tornateremmel, vagy tornaszobával, ami biztosítja a mozgásos tevékenységekhez szükséges feltételeket. A tornaszobák felszereltségét folyamatosan bővítjük. Az óvodáinkban a „Bozsik”-program, valamint a „Kosárpalánta”-program sok új tornaeszközt biztosít minden évben megújuló jelleggel.
Az egyéb helységeink is biztosítják a biztonságos üzemeltetést. Azoknak a helységeknek az esetében, melyek elavultabbak, esetleg felújításra szorulnak, folyamatosan jelezzük a fenntartó felé az igényt a javításokra.
Minden tagintézményben helyet biztosítunk a fejlesztő tevékenységek lebonyolítására, melyet felszereltünk a fejlesztéshez szükséges tárgyi eszközökkel. Ha a helyi szakszolgálat, vagy az utazó gyógypedagógusok jelzik, pótoljuk, illetve beszerezzük a munkájukhoz még szükséges fejlesztő játékokat, eszközöket is.
Az óvodai udvarokban helyet biztosítunk arra is, hogy kertként, fűszer-kertként használhassák a csoportok egy-egy részét az udvarnak ösztönözve ezzel a munkára nevelést és a kerti munkák lehetőségének biztosítását.
Minden óvodában lehetőség van a kerékpárral érkező gyermek részére az udvaron vagy az óvoda előtt lezárva hagyni tárolókban a járműveket.
Az óvodák előtti parkolók esetében a fenntartóval közösen alakítottuk ki a lehetőséget arra, hogy biztonságosan hozhassák-vihessék a gyermekeket a családok gépjárművekkel is.
A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.
Lehetővé tesszük a mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal vesszük körül.

Belső továbbképzési rendszerünk:

Óvodáinkban többnyire két **munkaközösség** működik, melyet minden évben újra szervezünk az igényeknek megfelelően. A munkaközösségek vezetői gondoskodnak arról, hogy minden nevelési év elején felajánlják a lehetőséget valamely munkacsoporthoz történő csatlakozás lehetőségére. Az intézményben minden óvodapedagógusnak legalább egy munkaközösség munkájában részt kell vennie, ahol minimum egy nevelési évben 2-4 alkalommal meg kell jelennie.
A munkaközösségek önállóan szerveződő csoportok, az éves munkatervük szabályozza működésüket. Munkájuk támogatja a Csongrádi Óvodák Igazgatósága minden tagintézményét és hozzájárul az új ismeretek átadásához is, melyek szükségesek a nevelőmunkánk fejlesztéséhez. Az igazgató által meghatározott kiemelt feladatok, melyet minden évben elkészített munkaterve tartalmaz, jó alapot ad arra, hogy a munkaközösségek azon témák köré

szerveződve segíthessék a feladatok megoldását, kivitelezését. Önálló munkaterv szerint dolgoznak. A munkatervüket az intézményi célok figyelembevételével határozzák meg.
A szakmaimunkaközösségek vezetőinek hatás- és jogköre tisztázott, munkaköri leírásaikban rögzítettek a feladataik.
Csoportok közötti együttműködésre is sor kerül az intézményben, amely tervezett és szervezett formában zajlik.
A Csongrádi Óvodák Igazgatósága támogatja, ösztönzi az intézményen belüli együttműködéseket, és az intézmény céljainak elérése érdekében támaszkodik a munkájukra.
A munkaközösségek bevonásával történik a pedagógiai folyamatok megvalósításának ellenőrzése, értékelése. Minden esetben elégedettségmérések készülnek a lezajlott munkaközösségi foglalkozásokról.
A gyermekek nevelése/tanítása érdekében a szakmai közösségek tevékenységén túl a pedagógusok kezdeményezően együttműködnek egymással és a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel a felmerülő problémák megoldásában. (esetmegbeszélések)
A 2024-2025-ös nevelési évben elindul a **pedagógusok teljesítményértékelése**, melyben a munkaközösségek vezetői is aktív szerepet vállalnak. Értékelő és javaslatevő funkciókat látnak el.
A Csongrádi Óvodák Igazgatósága minden tagóvodájában, magas színvonalú a szervezeti kultúra és a **szakmai műhelymunka**. Az óvodapedagógusok az értekezletek alkalmával **megosztják egymással a megszerzett tudás**t, információkkal látják el az érdeklődőket.

Az intézményben rendszeres, **szervezett a belső továbbképzés,** a **jó gyakorlatok ismertetése**, támogatása melyeket többnyire a nevelés nélküli munkanapokra tervezünk,
A belső tudásmegosztás működtetésében a munkaközösségek komoly feladatot vállalnak. A munkatársi értekezleteken lehetőség nyílik rá, hogy a továbbképzésen tanultakról információt osszanak meg a kollégák egymással.

Az óvodák között átjárhatóság van, az éves **kötelező hospitálások** bármely tagintézményben lehetségesek. Az előzetes egyeztetést követően az **átívelő munkakapcsolatok** támogatják a nevelőtestület képzését.

VI. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPVETŐ KERETEI

Az egészséges életmód alakítása

Célunk az óvodai életritmus és a családi szokásrendszer összehangolása, az egészséges életvitel igényének alakítása. Ebben a folyamatban a szomatikus, pszichikus és szociális harmónia megteremtése. Az egészséges életmód legyen természetes számukra, legyen egészséges önbecsülésük, önbizalmuk. A gyermekek fejlődjenek egyéni tempójuknak megfelelően, legyenek aktív résztvevői a társas kapcsolatoknak, különbözőségek elfogadására, tiszteletére neveljük őket. Az egészségmegőrzés szempontjából lényeges a természet közeli életmód, a test, lélek, a környezet harmóniájának megteremtése. A gyermekek egészségének,

edzettségének, egészséges táplálkozásának biztosítása, alapvető szükségleteik kielégítése, helyes életritmus, mozgásigény és pihenés megfelelő arányának megteremtése. Önmagával és környezetével szemben igényes, egészséges, önálló, különféle mozgásokat ismerő és szerető gyermekek nevelése. Gyermekeink testi fejlődésének biztosítása, az egészséges életvitel megalapozása. A gyermekek gondozása, testi-lelki szükségletük, mozgásigényük kielégítése. A tisztálkodás, az öltözködés, az étkezési kultúra igényének kialakítása. Mozgásukban korlátozott gyermekek speciális fejlesztése.
Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:
– a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
– a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
– a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
– a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
– az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése. A telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztása helyet törekszünk a szülők segítségével biztosítani a napi gyümölcsfogyasztást, megismertetjük a gyermekeket a smoothie és a gyümölcslé ízével, megkóstolásával törekszünk, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Az egészséges kenyerek napi szintű fogyasztása érdekében több alkalommal, a gyermekekkel közösen kóstolókat készítünk el. A fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
– a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
– a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
– megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
Kiemelten kezeljük, életvezetési készségek fejlesztését, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

<u>Óvodapedagógus feladatai a gyermek egészséges életmódra nevelésében:</u>

A gyermekek életkorához igazodva egészséges, barátságos, biztonságos óvodai környezet kialakítása. Egészséges életvitel iránti igény megalapozása az óvodai életmód jó szokásainak kialakításával, gyakorlásával. Elfogadó, megértő, szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör biztosítása. Gyermek gondozottságának biztosítása.
Egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétellel a gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, szükség esetén a megfelelő szakember bevonása a prevenció érdekében.

A HH és a HHH gyermekek esetében feladat az alapvető higiéniás szokások kialakítása, segítségnyújtás. A gyermekek mozgásigényének kielégítése változatos mozgásfajták, lehetőségek biztosításával, nagy hangsúlyt fektetve a szabad mozgásra.
A gyermekek egészségvédelme, szervezetük edzettségének biztosításával. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása. A gyermekbalesetek megelőzése, a gyermekek testi épségének megóvása. Biztonságot nyújtó, rugalmas életritmus kialakítása, megfelelő heti és napirend biztosításával. Személyi higiénére nevelés, az önálló testápolásra nevelés, az egészséges táplálkozási szokások megalapozása. A kulturált étkezés és magatartás kialakítása példamutatással. A mozgásfejlesztő pedagógusok rendszeres fejlesztő munkájával segítjük az egészséges mozgásrendszer kialakítását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Ismeret:
Egyre bővebb ismerettel rendelkeznek a testükkel, a mozgással, a táplálkozással, az egészség megóvásával kapcsolatban, rávezethetők ezek összefüggésének megértésére.

Kompetencia:
Kialakul a gyermek tisztaságigénye. A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek. A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják. Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból. Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, kést, villát. Étkezés közben halkan beszélgetnek. A hőmérsékletnek megfelelően önállóan öltözködnek, vetkőznek, ruhájukat gombolják, cipőjüket befűzik, bekötik. Levett ruháikat esztétikusan, összehajtva teszik a helyére. Környezetükben igyekeznek rendet tartani, rendet rakni. Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés. Tanuljanak meg alkalmazkodni környezetükhöz, környezetükben biztonságosan mozognak, jól tájékozódnak. Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését képesek szándékosan irányítani.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, környezettudatos magatartás megalapozása:

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik a gyerekek környezetkultúrájának alakításában. A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen társadalmi-, természeti környezetéből származnak. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.
A környezettudatos magatartás megalapozásának színterei, nem korlátozódnak a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét, hiszen vannak természet közeli foglalkozások, természeti ünnepek – hagyományőrzés is az óvodai élet tervezésében. Sok olyan lehetőséget biztosítunk, ahol természetes és mesterséges környezetben végzett kísérletezések és megfigyelések is színesítik a tanulási folyamatokat.

A megismerés módszereire minden esetben építünk: megfigyelések, vizsgálódások, mérések, modellezések.
A lehetőségeknek megfelelően szelektíven gyűjtjük a hulladékot - „A hulladékgyűjtés helyes és helytelen módja”
Megfigyelő séták alkalmával megfigyeltetjük a rombolás környezetkárosító hatását, elutasítjuk a helytelen magatartást szűkebb és tágabb környezetünkben.
Környezetvédelmi műveletekbe bekapcsolódás, azok szervezése: vetélkedők, papírgyűjtés.
A szülőkkel történő közös tevékenységek által a család környezethez való viszonyulását is formáljuk. Közösen ünnepelhetjük a zöld ünnepeket, víz-világnapja, föld napja stb. Külső partnerek körének kiterjesztése az együttműködésre is fontos feladatunk.
Igyekszünk úgy kialakítani a szokásokat, hogy az alábbi elvek érvényesüljenek: „ne szemetelj; ne zavard a természet élőlényeinek nyugalmát; ne törd le a növényeket, csak azt gyűjtsd, ami már leesett; ne bántsd az állatokat” stb.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Környezettudatos magatartás alakítása modellértékű viselkedéssel, környezet tisztelete iránti megnyilvánulásokkal.
- Törekedjék a természet szépségének megláttatására, alapozza meg a természet iránti vonzódásukat.
- A természet épített értékeinek felismertetése lakóhelyi és tágabb környezetben, védelmük tudatosítása
- Hívja fel az óvónő a gyermekek figyelmét a környezetszennyezés káros hatásaira!
- Törekedjen az óvónő, hogy a kirándulások maradandó élményt nyújtsanak gyermekeknek.
- Biztosítsa a gyermeknek a körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelést és tapasztalatszerzést, az összefüggések megláttatását, sokszínű tevékenységen, kooperatív együttműködésen keresztül, amelynek alapja a játék.
- A gyermekek világhoz való viszonyulásával fejlessze a megtermelt értékek, élelmiszerek megbecsülését tiszteletben tartását, ismertesse meg azok előállításával
- Ismerkedtesse meg a gyermekeket a pazarlás, a légszennyezés következményeivel.
- A környezetvédelem jeles zöld napjait (Állatok, Víz, Föld, Madarak és fák napja, Környezetvédelmi Világnap) az óvónő érdekes programok szervezésével tegye emlékezetessé, ezekbe vonja be a szülőket is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

A gyerekek önmaguk és környezetük tisztaságát, rendjét, esztétikáját fontosnak tartják, maguk is hozzájárulnak ennek létrehozásához.
Testi szükségleteiket kulturált módon, önállóan, szükség esetén késleltetve is ki tudják elégíteni.
Szeressenek mozogni, gyalogolni, kirándulni, kedvenc játékaikat maguk is képesek megszervezni.

Nyugodtan, kiegyensúlyozottan tevékenykedjenek.
Az egészséges táplálkozást helyezzék előtérbe.
A szokások végrehajtásához szükséges minden eszköz önálló használatára legyenek képesek.
Ismereteik legyenek az élelmiszerek fogyasztásának, felhasználásának szabályairól.
Környezetükben a természetes és épített környezetet védjék, legyen kialakulóban a felelős környezettudatos magatartás.
A szokások természetessé váljanak számukra.
Ismerjék a természeti elemek szennyezésének, rombolásának a következményeit.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk a pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekben az őt körülvevő környezet értékei, az emberi kapcsolatok és saját maga iránt. A gyermek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése. A gyermek egyéni tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül. A szokások, szabályok betartásának alakítása, alkalmazkodó képesség alakítása. Szociális érettség kialakítása, az iskolába lépéshez. A természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.
Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy
– a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;
– az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
– az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
– az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladatunk továbbá:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szociális érzékenység kialakítása (a tolerancia a másság elfogadása).
- Olyan szokás és szabályrendszer kialakítása, hagyományok teremtése, melyek pozitívan hatnak a gyermekek cselekedeteire.
- Szociális érzelmek, együttérzés, segítőkészség, örömszerzés fejlesztése a felnőttek hiteles modell nyújtásával.
- A természeti - társadalmi környezet szépségeinek, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív érzelmi viszony erősítése.

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a magatartás érzelmi befolyásoltsága, személyiségükben az érzelmek dominálnak. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.
Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Átmenet a családból az óvodába – befogadás

A csoportok szervezésénél minden évben az adott gyermeklétszámot vesszük alapul. Vegyes életkorú és homogén csoportokkal dolgozunk. Fontos szempontunk a csoportok kialakításánál az életkor, a nem, a gyermek személyisége, egyéni fejlettsége, a szülők igénye. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel induljon már az óvodába lépéskor. Több vegyes életkorú csoport működik, melynek számos előnye is van. A fiatalabb gyermekek nagyobb ütemben fejlődnek, míg a nagyobbak érzelmi töltése, kötődése, toleranciája magasabb szintű hasonló korú társaihoz mérten. Fontosnak tarjuk, hogy a gyermekek az óvodába kerülés előtt, lehetőleg otthoni környezetben találkozzanak leendő óvónőikkel. Ezt a célt szolgálja az előzetes családlátogatás (mely nyáron van). A családdal folytatott beszélgetés során szerezhetünk információkat a gyermek születési körülményeiről, addigi beszéd- és mozgásfejlődéséről, étkezési, alvási, vagy egyéb szokásairól, egészségi állapotáról/ pl. allergia /. A tapasztalatok alapján rajzolódik ki előttünk a családok összetétele, szociális helyzete, nevelési gyakorlata, a gyermeknek a családban elfoglalt helye. Ez nagymértékben segíti az óvodai életbe való beilleszkedést, a családban megkezdett nevelés kiegészítését, folytatását. Szükségesnek tarjuk, hogy a szülők megismerjék az óvoda nevelőprogramját, s az óvónőkkel közösen segítsék a gyermek első óvodai napjait. A fokozatos beszoktatás meghatározó az egész óvodai életre. A gyermekek többsége vágyik a gyermektársaságra, viszont a szülőtől való elválás nehézséget okozhat, és az elválás, szorongással töltheti el. Éppen ezért lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedhessenek az óvodai élettel. A szülők fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt ebben a folyamatban. A szülővel való együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadására, a társak, az óvodában dolgozó felnőttek megismerésére. Ugyanakkora a szülő is megismerheti az óvoda belső életét, rendjét, s könnyebben tud segítséget adni a további neveléshez, az együtt munkálkodáshoz. Az óvodakezdés időszakában körültekintéssel járunk el. Tiszteletben tartjuk igényeiket, otthonról hozott személyes játékaikat elfogadjuk. Különös szeretettel vesszük körbe őket. Ölbeli játékokkal, testközelséggel, szeretetteljes és meleg hangvétellel törekszünk a felnőtt és gyermek

közötti bensőséges kapcsolat kialakítására. Bábfigurák segítségével próbáljuk szorongásaikat feloldani.

Közösségi nevelés feladatai

Mindennapjainkban sok közösen átélt élmény biztosítására törekszünk, melyek gazdagítják a gyermekek érzelmeit, és cselekvési kedvét. A gyermekek tevékenységéhez szabadságot adunk, ugyanakkor határokat is kijelölünk. Mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, eltérő szokásaikat. Ilyen légkörben kialakul az érzelmi kötődés az óvónőkhöz és társaikhoz, amely pozitív módon befolyásolja a gyermekek közérzetét, szociális érzékenységét. Barátságok kialakulását, baráti kapcsolatok elmélyülését segítjük. Erősítjük az egymás iránti szociális érzékenységet és türelmüket, egymás meghallgatásának képességét. Segítségadásra, kérésre, együttműködésre szoktatunk. A gyermekek magatartás viselkedéskultúráját türelemmel, bátorítással saját példánkon keresztül is fejlesztjük. A sikerben együtt örülünk, a bátortalan viselkedést tapintattal kezeljük és oldjuk fel. Az eltérő képességű és tulajdonságú gyermekek mindegyikéhez megkeressük a fejlődést segítő egyéni bánásmódot. Nevelési módszereinkben a kérdezés, a megértés, az átérzés jelenti a fő hangsúlyt. A kialakult összeütközések feldolgozására kellő odafigyeléssel, kivárással viszonyulunk azok meghallgatására, hogy megfelelő objektív véleményünkkel a gyermek felelősségérzetét erősítsük. A felnőtt - gyermek társalgására nagy hangsúlyt fektetünk. Igyekszünk minden nap minden gyermekkel személyes perceket biztosítani, hogy a jó kapcsolatot megerősítsük. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések megfogalmazásával igyekszünk kialakítani a másik megbecsülésének, értékelésének, elfogadásának érzését. Tiltás helyett választási lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy döntéseket hozhassanak, változásra képessé váljanak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Attitűd:
A gyermek személyiségét egyéniségének megfelelően a nyitottság, a barátkozásra való hajlam jellemzi.

Kompetencia:

- Képesek a kapcsolatteremtésre, metakommunikációs jelrendszerük képessé teszi őket arra, hogy szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit és rendelkeznek a koruknak megfelelő társalgási és metakommunikációs készséggel is.
- Ismerik az alapvető illemszabályokat és be is tartják azokat.
- Igényükké válik a helyes viselkedés szabályának betartása, egymást is figyelmeztetik erre.
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak, a kisebbeknek. Együtt éreznek a közösség tagjaival. Szívesen dolgoznak a közösségért. Bíznak önmaguk képességeiben.

A kisgyermek feltétel nélküli szeretete, elfogadása, nevelőmunkánk alapja.

Segítjük a gyermekeket a szülőktől való zökkenőmentes elválásban, megismertetjük velük társaikat és az óvodában dolgozó felnőtteket.
Folyamatos, szakszerű tájékoztatást és tanácsot adunk a szülőknek a gyermekek fejlődéséről, a nevelésről. Egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek. Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermeki személyiség egészének fejlesztésére törekszünk.
A nevelésben az óvoda elismeri a családi nevelés elsődlegességét, pedagógusi szerepeinkre legjellemzőbb a partnerség, belehelyezkedünk a modell, a játszótárs, a megfigyelő, a fejlesztő szerepekbe. Nevelési feladatainkat a gyermekek szükségleteihez igazítva, a különböző tevékenységek és képességeinek figyelembevételével egyéni adottságokból kiindulva valósítjuk meg. Nevelési rendszerünk legfontosabb elemének, eszközének a játékot tekintjük.
Tervszerűen élményeket, tevékenységeket, eszközöket biztosítunk, támogatjuk a gyermekek spontán kezdeményezéseit. A gyermekek meglévő ismereteire, tapasztalataira építve segítjük elő a korszerű látásmód megalapozását. Arra törekszünk, hogy a gyermek értelmi képességei az óvodába kerüléstől az óvodában, a nevelés végéig önmagához képest, a leg optimálisabban fejlődjön. Az óvodapedagógus a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori és egyéni sajátosságaira építve változatos tevékenységi formákat biztosít a megvalósításhoz. Mozgáskoordináció fejlesztésre nagy hangsúlyt fektetünk, figyelembe véve gyermekenként az egyéni idegrendszeri érést. A mozgás örömét a szellemi fejlődéssel szoros kapcsolatba hozzuk. Kiemelt figyelmet fordítunk a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű és a kiemelkedően tehetséges gyermekek esélyeinek megteremtésére.
A fejlődésben elmaradó gyermekeket a szülő beleegyezésével, speciális segítséggel támogatjuk. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetes, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, gyermekek és szülők számára egyaránt. Lehetőséget teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására, szókincsének bővítésére, a nyelvi kifejezés eszközeinek variálására, a kommunikáció valamennyi eszközének alkalmazására. Feladatunk, a népi kultúránk sokoldalú megismertetése, különböző helyszíneken, tevékenységekben. Programunk a családokkal együttműködve, a kapcsolatot folyamatosan építve, erősítve valósulhat meg.

Célunk:

- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a gyermekben az őt körülvevő környezet értékei, az emberi kapcsolatok és saját maga iránt.
- A gyermek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése, a szocializálódás elősegítése.
- A gyermek egyéni tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül.
- A szokások, szabályok betartásának alakítása, alkalmazkodó képesség alakítása.
- Szociális érettség kialakítása, az iskolába lépéshez.
- A természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.

Feladatunk:

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.
Önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.

A szociális érzékenység kialakítása (a tolerancia a másság elfogadása).
Olyan szokás és szabályrendszer kialakítása, hagyományok teremtése, melyek pozitívan hatnak a gyermekek cselekedeteire.
Szociális érzelmek, együttérzés, segítőkészség, örömszerzés fejlesztése a felnőttek hiteles modell nyújtásával. A természeti - társadalmi környezet szépségeinek, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív érzelmi viszony erősítése. Az óvodáskorú gyermekekre jellemző a magatartás érzelmi befolyásoltsága, személyiségükben az érzelmek dominálnak. Arra törekszünk, hogy a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör vegye körül. Már óvodába lépés előtt lehetőséget biztosítunk minden gyermeknek, szülőnek és érdeklődőnek, hogy betekintést nyerjen óvodánkban folyó munkánkba, ismerkedhessen környezetünkkel, az itt dolgozó felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt. Beiratkozás előtt néhány nappal „nyílt kapukkal" várjuk az érdeklődőket.

Átmenet a családból az óvodába – befogadás

A csoportok szervezésénél minden évben az adott gyermeklétszámot vesszük alapul. Vegyes életkorú és homogén csoportokkal dolgozunk. Fontos szempontunk a csoportok kialakításánál az életkor, a nem, a gyermek személyisége, egyéni fejlettsége, a szülők igénye. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel induljon már az óvodába lépéskor. Egyre több vegyes életkorú csoport működik, melynek számos előnye is van. A fiatalabb gyermekek nagyobb ütemben fejlődnek, míg a nagyobbak érzelmi töltése, kötődése, toleranciája magasabb szintű hasonló korú társaihoz mérten. Fontosnak tarjuk, hogy a gyermekek az óvodába kerülés előtt, lehetőleg otthoni környezetben találkozzanak leendő óvónőikkel. Ezt a célt szolgálja az előzetes családlátogatás. A családdal folytatott beszélgetés során szerezhetünk információkat a gyermek születési körülményeiről, addigi beszéd- és mozgásfejlődéséről, étkezési, alvási, vagy egyéb szokásairól, egészségi állapotáról/ pl. allergia /. A tapasztalatok alapján rajzolódik ki előttünk a családok összetétele, szociális helyzete, nevelési gyakorlata, a gyermeknek a családban elfoglalt helye. Ez nagymértékben segíti az óvodai életbe való beilleszkedést, a családban megkezdett nevelés kiegészítését, folytatását. Szükségesnek tarjuk, hogy a szülők megismerjék az óvoda nevelőprogramját, s az óvónőkkel közösen segítsék a gyermek első óvodai napjait. A fokozatos beszoktatás meghatározó az egész óvodai életre. A gyermekek többsége vágyik a gyermektársaságra, viszont a szülőtől való elválás nehézséget okozhat, és az elválás, szorongással töltheti el. A szülők fokozatos időcsökkentéssel vesznek részt ebben a folyamatban. A szülővel való együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadására, a társak, az óvodában dolgozó felnőttek megismerésére. Ugyanakkora a szülő is megismerheti az óvoda belső életét, rendjét, s könnyebben tud segítséget adni a további neveléshez. Az óvodakezdés időszakában körültekintéssel járunk el. Tiszteletben tartjuk igényeiket, otthonról hozott személyes játékaikat elfogadjuk. Különös szeretettel vesszük körbe őket. Ölbeli játékokkal, testközelséggel, szeretetteljes és meleg hangvétellel törekszünk a felnőtt és gyermek közötti bensőséges kapcsolat kialakítására.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

Mivel programunk tevékenységszemléletű s a gyermek természetes aktivitásán alapul, így a célokat, s feladatokat ez a szemlélet határozza meg.

Cél:

- változatos tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése.
- spontán tapasztalatszerzéssel, sokféle tevékenykedéssel, a gyermek értelmi képességei, az egyéni optimum szintjére fejlődjenek.

Alapelv:

- a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- elfogadjuk a gyermek adottságait, amit öröklött tényezők, a méhen belüli fejlődés sajátosságai, valamint a szülés körülményei határozzák meg. Ez megnyilvánul a gyermek viselkedésében, tevékenységében.
- tiszteletben tartjuk a kisgyermekkor életkori jellemzőit. A kisgyermek környezetéről és az énjéről szerzett tudását döntően mozgásos és képi struktúrákba rögzíti. Gondolkodása szemlélete, cselekvő és/vagy képszerű.
- esélyt adunk a spontán tanulásnak. Az érzékelés, az észlelés, a figyelem, a tanulás, a spontán tevékenységek folyamatában jelennek meg, és segítik a gyermek gondolkodási struktúrájának fejlődését, összerendeződését. Összefüggések meglátása, hasonlóságok, különbségek észlelése, rendezések stb.
- a gyermek érzelem vezérelt személyiség. A gyermek személyes vonzalma, a világhoz való érzelmi viszonya befolyásolja az értelmi funkciók működését, és egyben jelzi terhelhetőségét.

Feladat:

- a nevelés során a gyermek személyiségfejlődésének, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk;
- a gyermek életkorából adódó, érdeklődésének, kíváncsiságának figyelembevételével a változatos tevékenységek biztosítása, mellyel elősegítjük értelmi képességeik fejlődését. A sokféle tevékenység (kiemelten a szabad játék) folyamán lehetőséget teremtünk a tapasztalatszerzés örömének átélésére;
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése
- az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása
- a pedagógiai eljárások a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építenek;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;
- a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- ugyanígy a migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében lehetőséget biztosítunk az önazonosság megőrzésére, ápolására, s biztosítjuk az interkulturális

nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Programunk élménykörök, tematikai csokrok, projektek formájában tervezi és szervezi a gyerekek megismerési folyamatait, óvodai életét. Mivel a gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának legfontosabb forrása maga a természet a közvetlen tapasztalatszerzés a kiemelt tanulási forma. A természet változásai, a keletkezés, az elmúlás folyamatai eleven szemlélettel, tevékenykedéssel felfoghatók és feldolgozhatók, a kéz, a nyelv, a fantázia segítségével.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

Attitűd:
Érdeklődik környezete változásai, eseményei iránt.

Kompetencia:

- Keresi, kutatja, vizsgálja a jelenségek okát.
- Képessé válik a vele kapcsolatos élmények feldolgozására: észlelése differenciálódik, megfigyelése pontosabbá válik, felismeri és megnevezési a mennyiségi, térbeli, geometriai és időbeli viszonyokat, képes összehasonlítani, következtetéseket levonni, valamint képes történések elmondására.
- A meglévő élményeit sajátos egyéni módon, szabadon kifejezi: mozgásban, játékban, vizuális alkotásokban.
- Meg tudja ítélni saját helyzetét, teljesítményét a közösségen belül.
- Képes önmaga szabályozására, a szokások betartásában, a feladatok végzésében, szóbeli megnyilvánulásaiban.
- Figyelemmel követi a felnőttek útmutatásait, kitartóan elvégzi feladatait.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A csoportok alakításának szempontjai

Az óvodában a nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, melyet igyekszünk biztosítani. Óvodáinkba járnak roma nemzetiségű gyermekek, ezért kiemelten fontos feladatként kezeljük az etnikummal való együttnevelés nehézségeinek kezelését.
Az adott óvodai évben indítható óvodai csoportok számát minden évben az adott intézmény fenntartója határozza meg. Az engedélyezett óvodai csoportok összeállításáról, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével, az óvodavezető dönt.
Egy óvodai csoportba maximum 25 gyermek járhat. Ettől a maximális létszámtól való eltérést az óvoda fenntartója meghatározott óvodai nevelési évekre engedélyezheti.

Az adott tagóvoda igazgatója a nevelőtestület véleményének kikérése után dönt arról, hogy életkor szerint tiszta vagy vegyes csoportokat alakít-e ki. A tiszta csoport esetében a gyermekek életkora közel azonos (az óvodai férőhelyek maximális kihasználása okán azonban ebbe a csoportba is bekerülhetnek más életkorú gyermekek, de a csoport nagy része egy életkorhoz tartozik), míg a vegyes óvodai csoportok esetében egy csoporton belül minden óvodai életkor képviselteti magát. Az adott óvodában alkalmazott csoportbeosztásról az óvodai felvételt megelőzően tudnak a szülők érdeklődni.
Az óvodai csoportok kialakításánál számos szempontot figyelembe kell venni annak érdekében, hogy a gyerekek optimális környezetben fejlődhessenek.
Szempontjaink:

1. Életkor: Az azonos vagy hasonló korú gyerekek csoportba sorolása elősegíti a közös érdeklődési körök és fejlődési szint kialakulását.
2. Fejlődési szint: Fontos figyelembe venni a gyerekek egyéni fejlődési ütemét és képességeit, hogy mindenki a saját tempójában fejlődhessen.
3. Nemek aránya: A csoporton belüli nemi egyensúly biztosítása elősegítheti a szociális készségek fejlesztését és a különböző nézőpontok megismerését.
4. Szociális kapcsolatok: Figyelembe kell venni a gyerekek meglévő baráti kapcsolatait és szociális hálózatát, hogy támogassuk a pozitív kapcsolatok fejlődését és a beilleszkedést.
5. Testvérek elhelyezése: Ha több testvér is jár ugyanabba az óvodába, mérlegelni kell, hogy egy csoportban vagy külön helyezzük el őket, figyelembe véve az egyéni igényeiket és fejlődésüket.
6. Speciális igények: A sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekek elhelyezése külön figyelmet igényel. Integrációjukat segíteni kell, hogy megfelelő támogatást kapjanak.
7. Csoportlétszám: Az ideális csoportlétszám biztosítása fontos a hatékony nevelési munka érdekében. Túl nagy létszám esetén nehezebb személyre szabott figyelmet biztosítani.
8. Helyi adottságok: Az óvoda helyi adottságai, mint például az épület mérete, a rendelkezésre álló eszközök és a személyzet létszáma is befolyásolják a csoportok kialakítását.
9. Szülői igények és elvárások: A szülők véleménye és elvárásai is szerepet játszanak a csoportok kialakításában, hiszen a családokkal való jó együttműködés alapvető fontosságú az óvodai nevelésben.

Ezek a szempontok segítenek abban, hogy az óvodai csoportok úgy legyenek kialakítva, hogy minden gyermek a lehető legjobb környezetben fejlődhessen, és az óvodáink hatékonyan tudják ellátni nevelési feladatait.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre minden

tagóvodánkban. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemezi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógusaink a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.
A teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Tevékenységek megszervezésénél elvi szempont:

Folyamatosság, kötetlenség, és a választhatóság a gyermek egyéni szükségleteihez, helyi szokásokhoz, igényekhez igazodva. Rugalmas napirendben lehetővé tesszük az előre nem tervezett események beillesztését. A napirenddel igyekszünk hozzájárulni a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Arra törekszünk, hogy a család napirendje az óvodáéval összhangban legyen, és harmonikusan egészítse ki egymást. Kialakításánál főszerepet, a gyermek alaptevékenysége a játék kapja, napirendben a legtöbb időt a játéktevékenységre fordítjuk. A jó napirendet a folyamatosság, rugalmasság jellemzi, a különböző tevékenységeket a gyermekek párhuzamosan végezhetik, biztosítva a differenciált tevékenységek lehetőségeit. Az évszakok változásához rugalmasan alkalmazkodunk.

A három év alatti gyermekek gondozása, nevelése:

A Csongrádi Óvodák Igazgatósága, óvodás korúgyermekeket ellátó intézmény, ugyanakkor, a legkisebbek ellátásának megoldás módjaira is fel kell készülnie. A törvényi rendelkezések szerint, ha a gyermek betöltötte a két és fél évet felvehető óvodába, ha van férőhely. A városban több család is él ezzel a lehetőséggel, hiszen a bölcsődék befogadóképessége korlátozott. A hozzánk kerülő gyermekek napközbeni ellátása biztosított. Minden esetben figyelembe vesszük a kisgyermekkor sajátosságait, alkalmazzuk az e korosztály igényeihez igazodó módszereket, eljárásokat.
Óvodapedagógusaink képzettek, elkötelezettek. Számos pedagógiai tényező átgondolása, összehangolása szükséges ahhoz, hogy az egy csoportban működő, vegyes életkorú gyerekek egyéni és csoportos fejlődése, képességeik kibontakoztatása optimális legyen.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása: a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- Szükség esetén a nem szobatiszta gyermek ruházatának cseréje

- ❖ Az öltözködés és a testápolási, gondozási teendők kapcsán a fokozottabb segítségnyújtás-egyéni fejlettséghez igazítva.
- ❖ A fejlődés támogatása;
- ❖ A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése;
- ❖ Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, *szobatisztaságra nevelés*, (gyakori, hogy úgy kezdi az óvodát a gyermek, hogy kisseb nagyobb visszaesésekkel kell számolni) pihenés, levegőzés, játék, mozgás);
- ❖ Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.
- ❖ Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése: derűs légkör biztosítása, az óvodai beszoktatással járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában;
- ❖ A szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése;
- ❖ Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése
- ❖ A bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése;
- ❖ A társakkal közös élmények szerzésére az énérvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését;
- ❖ A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása);
- ❖ A szocializációs akadállyal küzdő, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával.
- ❖ A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:
  - az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése;
  - a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása;
  - a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása;
  - az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása;
  - az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése;
  - ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése;
  - a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

Napirend

Általános napirend az óvodákban

6.00 Nyitás
6.00 – 7.30 Gyermekek fogadása, korán érkező gyermekek egyéni igénynek megfelelően lefektetése reggeliztetése otthonról hozott reggelivel.
7.30 – 11.00 Játék, szabadon választott tevékenységek. Folyamatos tízóraizás. Tisztálkodás
Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek / egyéni és kis csoportos fejlesztések/ Mindennapos mozgás. Fejlesztési feladatok elvégzése szűrések, tehetséggondozás. Hátránykompenzáló tevékenységek.
11.00 – 12.00 Öltözködés, udvari játék, élményszerző séta
12.00 – 12.45 Készülődés az ebédhez. Tisztálkodás, terítés, ebéd. Fogmosás, készülődés a pihenéshez.
12.45 – 13.00 Pihenésre hangolódás: mesével, zenével, csendes beszélgetéssel a pihentető környezet biztosítása.
13.00 – 15.00 Pihenés, alvás (Csoportonként eltérő. Az alvási igények miatt kiscsoportban később, a nagyobbak hamarabb kelnek)
15.00 - 15.30 Folyamatos ébredés, öltözködés, tisztálkodás, uzsonnázás
15.30 – 17.00 Játék, egyéb szabadon választott tevékenység csoportban vagy szabadban. Külön szolgáltatások, délutáni tehetségműhelyek pl. mozgásos, vizuális, néptánc, mazsorett, ovifoci stb.
Megjegyzés: A bokrosi „Napsugár" Tagóvoda esetében a későbbi nyitás miatt 6.30-tól kezdődik a gyermekek fogadása, valamint 16.30-kor zárnak.

Június 1. és augusztus 31. közötti időszakban a nyári napirend szerint szervezzük a gyerekek óvodai életét. Az év közbeni szokások megtartása mellett ez annyiban jelent változást, hogy a gyermekek lehetőség szerint egész napjukat a szabadban töltik. Tevékenységi lehetőségeik bővülnek, pl. a vizes játékok lehetőségével. Esetenként séta és kirándulás megszervezése jellemezheti ezeket a heteket. (ha a pedagógusok létszáma a nyári szabadságolások miatt lehetővé teszi)
Megjegyzés:
Az időjárás változása miatt, sokkal több hőségriadót rendel el a Népegészségügyi szolgálat, mint az elmúlt években, ezért fokozottabban odafigyelünk a hűtésre és a folyadék biztosítására. Hőség esetén többet tartózkodunk a klimatizált csoportszobákban, mérlegelve, hogy a gyermekeknek mi a jobb. Párakapuk biztosításával hűtjük az udvarokat, ahol technikailag kivitelezhető.
A tagóvodák napirendjét folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, a játék kitüntetett szerepét.
A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
Az óvodai csoportokban a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezését valósítjuk meg a gyermekek számára a tanköteles

korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében.
A legalább három óvodai csoporttal működő óvodákban a gyermekek – amennyiben létszámuk eléri a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. mellékletében meghatározott csoportlétszám minimumát – a tanköteles korukat megelőző nevelési évben az iskolai oktatásban való sikeres részvételük érdekében azonos életkorú gyermekekből álló óvodai csoportban vesznek részt az óvodai nevelésben.
Ha a gyermekek létszáma nem éri el a törvényben meghatározott minimális létszámot, akkor a tanköteles korukat megelőző nevelési évet töltő gyermekek saját csoportjukon belül differenciált nevelésben vesznek részt.
A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket, tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.
A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Heti rend

A heti rendet az óvodapedagógusok alakítják ki, élve a pedagógiai szabadsággal. A *heti rendben* a tevékenységek, nem minden esetben naphoz kötötten jelennek meg. Az óvodapedagógus a tervező tevékenysége során az általa irányított tapasztalatszerzések, tevékenységekben megvalósuló tanulás tartalmát, alkalmait rögzíti.

Tevékenységeink rendszere:

- készségek, kompetenciák alakítására, fejlesztésére irányuló tevékenységek, témák, feladatok tervezése,
- projektmódszert, mint sajátos tanulási egységet tervez, melynek középpontjába valamilyen problémát, témát állít.
- A fő téma köré tervezett tevékenységek során mozgósítja azokat a készségeket és képességeket, melyeket a gyermekek a játékban, tevékenységben alkalmaznak. Különböző területek integrálása természetes kapcsolódásokkal, előzetes ismeretekre, élményekre alapozó, sokoldalú megtapasztaltatással történik.
- Az óvónők a játék során spontán adódó helyzetekhez kapcsolódva segítik a gyermekek fejlődését. Kezdeményeznek, teremtenek meg olyan helyzeteket a különböző fejlesztési lehetőségek megvalósítására. Egyéni, mikro csoportos, csoportos helyzetekben

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe veszik a gyermekek életkorát, egyéni életkori sajátosságaikat, valamint a nyitvatartási időt. A pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz tervezik meg. A heti rend kialakításánál a napi rendszeres mozgásfejlesztésnek helyet kell adni. Egy-egy témakör köré tervezzük és szervezzük a gyermekek tevékenységét. A napirend szervezésénél az óvónő feladata a megfelelő idő, hely és eszközök biztosítása. A napi tevékenységek tervezésénél, szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségletét, érdeklődését, terhelhetőségét. Igyekszünk olyan légkört teremteni, ahol a gyermekek önként választhatnak a lehetőségek között, s

fejlettségüknek megfelelően felszabadultan tevékenykedhetnek. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.
A céltudatos pedagógiai munka megkívánja, hogy a fejlesztést hosszú távon éves tervben tervezzük.

A tevékenység tartalmak szervezésének elvei**:**

- differenciálás és adaptivitás elve
- integrálás és inklúzió
- felfedezést, felismerést, modellkövetést segítő eszközök biztosítása

A tanulás szervezés elvei:

- a gyermekek önmaguk építik fel a dolgok megismerésének, megértésének és megtanulásának ívét, de a felnőtt közvetítő szerepe elengedhetetlen.
- mikro, makro csoportokban és egyéni tevékenykedtetési formában megértésének szervezett tevékenységek, céloknak megfelelő sokszínű használatával.

Az egyéni fejlesztéshez az óvodapedagógusok átfedési ideje ad lehetőséget, amelynek hatékony kihasználása a két óvónő összehangolt együttműködésével lehet eredményes.

Az óvodai hetirend célja:

- Rendszeresség és biztonság érzése: A gyermekek számára a rendszeres napi és heti rutin biztonságot és kiszámíthatóságot nyújt. Tudják, mire számíthatnak, ami segít csökkenteni a szorongást és növeli a komfortérzetüket.
- Fejlődési lehetőségek: A hetirend keretet ad a különböző tevékenységeknek, így biztosítva, hogy minden területen kapjanak fejlődési lehetőséget. Ide tartoznak a fizikai, szellemi, érzelmi és szociális készségek fejlesztését célzó tevékenységek.
- Kiegyensúlyozott tevékenységek: A jól megtervezett hetirend biztosítja, hogy a gyermekek kiegyensúlyozottan vegyenek részt különböző típusú tevékenységekben, mint például játék, tanulás, pihenés, és mozgás.
- Közösségi élet és szociális készségek fejlesztése: Az óvodai hetirendben szereplő csoportos tevékenységek elősegítik a gyermekek közötti szociális kapcsolatok kialakulását, valamint fejlesztik az együttműködési és kommunikációs készségeiket.
- Egészséges életmód: Az étkezési és pihenési idők beiktatása az óvodai hetirendbe hozzájárul az egészséges életmód kialakításához és fenntartásához.
- Szülőkkel való kommunikáció: Az óvodai hetirend átláthatóvá teszi a szülők számára is, hogy milyen tevékenységeken vesznek részt gyermekeik, ami elősegíti a család és az óvoda közötti hatékony kommunikációt és együttműködést.

Összességében az óvodai hetirend egy olyan eszköz, amely segít biztosítani a gyermekek számára a kiegyensúlyozott, fejlesztő és biztonságos környezetet.

VIII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A játék a gyermek önként választott szabad és leggyakoribb tevékenysége, ezért a fejlesztés legfőbb eszközének tekintjük. A gyermek játékának megfigyelése közben képet kapunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédkészségéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. Pedagógiai elveink szerint az a legfontosabb, hogy a gyermekek az óvodában játékkal töltsék idejük legnagyobb részét.

A játék helye a Pedagógiai Programunkban a legmagasabb helyet foglalja el.

A játék a gyermek természetes közege, ennek révén fedezi fel a világot, és az óvodapedagógus is ezen keresztül ismerheti meg a gyermeki világot, értesülhet problémáiról, örömeiről.

A fejlődésnek természetes közege. A játékban minden lehetséges: motívuma az öröm, bánat, kaland feszültsége, kommunikáció igénye, az erő próbálgatása, az önkifejezés igénye. A játék megnyugtat, játszótársat közvetít, nevel és tanít. Lehetővé teszi, hogy segítségével a gyermek megismerje a világot.

A tanulás óvodás korban főleg utánzásos, spontán tevékenység. Az óvodapedagógusnak a nevelési folyamatban programjaival tevékeny, gazdag óvodai életet kell megteremteni, melyben a játékos elemek, motívumok és a játékos óvodapedagógusi beállítódás, az óvodai élet játékorientáltsága a meghatározó.

A gyermek játéka olyan önként vállalt, szabad, örömteli és többnyire különböző vágykielégítő tevékenység, amelynek célja a játékban önmagában van, nincs olyan egyéb tevékenység ebben az életkorban, amely olyan mértékben volna képes hatni a gyermek szinte valamennyi pszichés, motoros és szociális személyiségkomponensére, mint a játék.
Játékkal, játszás közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, s ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait is. Felfedező hajlama, kíváncsisága, tevékenységi vágya, a felnőtthöz való hasonlítás igénye, szocializációs indítékai a pszichikus szükséglet rangjára emelik a játékot. A játék két formájában – **szabad játék** és a kezdeményezett, vagy más néven inspirált, pedagógiai játék – az óvodapedagógus szerepe eltérő.
A játékban önmagában benne van a spontán tanulási lehetőség, melyet ugyan az óvodapedagógus ajánl, kezdeményez, készít elő, de e kezdeményezésnek továbbra is játéknak kell maradnia.

Célunk:

Olyan játékközpontú óvodai élet kialakítása, melyben a gyermekek szabadon választva gyakorolhatják azokat a funkciókat, amelyek fejlődésüket a legjobban elősegítik. A játéktevékenység során a gyermekek ismerjék meg a külvilág dolgait, szerezzenek tapasztalatokat. Változatos lehetőségek biztosítása, melyben egyéni vágyaik, ötleteik kibontakozhatnak, szárnyalhat fantáziájuk, fejlődhet képzelőerejük, megvalósíthatják önmagukat.

Feladataink:

- Olyan tevékenységek és alapvető eszközök biztosítása, amely igazodik a gyermekek életkorához, egyéni fejlődésükhöz, érdeklődésükhöz, és a csoport összetételéhez.
- A jó játék kialakításához alapvető feltétel az, hogy derű, nyugalom, vidámság és a változatosság jelen legyen.
- Feltárjuk a különböző játékfajtákban rejlő spontán tanulási lehetőségeket, utánzással, kipróbálással, kitalálással.
- Segítjük a gyermekek szociális és érzelmi funkcióinak együttes fejlődését (mozgás, testséma, percepció és verbális fejlesztés).
- A nyugodt légkör megteremtése érdekében igyekszünk biztosítani: a gyermekek testi és fizikai biztonságának kielégítését,
- az otthonos környezet megteremtését,
- a közösségi élet szokásainak betartását,
- a szeretetteljes, derűs légkört,
- az óvodapedagógus elfogadó magatartását.
- Feladatunk, hogy megteremtsük az elfogadó légkört, melyben a gyermekek felszabadultan valósíthatják meg elképzeléseiket, önmagukat.
- Biztosítjuk a gyermekeknek, hogy játékuk során önállóan kezdeményezhetnek, szervezhetnek, kiválaszthatják játékeszközeiket, megvalósíthatják ötleteiket.
- A játék helyét és idejét nem határozzuk meg, hiszen az egész óvodai udvarunk és csoportszobáink a játék színterei.

- A játék mindig elkezdődhet és abbamaradhat, nem egy a többi tevékenység között, hanem áthatja az egész napot.
- A játékidőbe beágyazva zajlanak a kezdeményezések, fejlesztések. A délelőtt többi részét az udvari játék tölti ki, mely lehetőséget ad szabad mozgásra, sétára, különböző megfigyelésekre.
- Napirendünkben törekszünk a hosszabb, összefüggő játékidő biztosítására, hogy a gyermekeknek legyen elég ideje és helye játszani.
- Rugalmas szervezéssel csökkentjük a várakozási időt. A környezetet úgy alakítjuk, szervezzük, hogy megfeleljen a gyermekek játékának és mozgásigényének.
- Csoportszobáink szépek, tágasak, világosak, a gyermekeknek megfelelő mozgásteret biztosítanak játéktevékenységükhöz. Különböző sarkokat, kuckókat alakítottunk ki, melyek variálhatók, alkalmasak a meghitt együtt játszásra anélkül, hogy a gyermekek zavarnák egymást.
- Jól beváltak a térelválasztó paravánok, függönyök, melyek segítségével a gyermekek kialakíthatnak maguknak kis teret, kuckót játékukhoz. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük a földön, asztalon és asztal mellett is játszani, valamint legyen elegendő hely a mozgásos játékok átélésére.
- A csoportösszetétel és a gyermekek egyéni igényeinek, életkorának figyelembevételével, minden évben tervezzük, és ha kell, átrendezzük csoportszobáinkat.
- Minden csoport átgondolja udvari életét is, s ennek megfelelően a szülők aktív részvételével, segítségével alakítjuk ki saját kis udvarrészüket, mely nagyon közkedvelt tér a mozgásra, levegőztetésre. Az udvaron elsősorban nagymozgásos tevékenységre ösztönözzük gyermekeinket, mint a fogócskák, futójátékok, labdajátékok, mint az ugró és szökdelő játékok, ügyességi és versenyjátékok is helyet kapnak.
- A megfelelő játékeszközök kiválasztásában, biztosításában nagy felelősségünk van, ezért törekszünk arra, hogy játékeszközeink esztétikusak, korszerűek, biztonságosak, fejlesztő hatásúak legyenek. Szükségesnek tartjuk, hogy minél több félkész, összeállítható játék legyen minden csoportban, melyek beindítják gyermekeink alkotó és beleélő fantáziáját. Fontos, hogy a játékok a gyermekek számára elérhető helyen legyenek, hogy azokhoz bármikor hozzáférhessenek.
- Mozgásfejlődésükhöz a gyermekek érdeklődésének és kérésének megfelelően visszük be a csoportba a mozgáshoz szükséges eszközöket (pad, body-roll 1-1 eleme, ugráló-asztal, ugró-labda, karika, szőnyeg). Játék közben a gyerekek bújnak, kúsznak, másznak, ugranak, gurulnak, így elősegítjük a mozgásfajták fejlődését, differenciálását.
- A testséma fejlesztéshez minden csoportban van nagyméretű tükör, melynek segítségével gyermekeink megismerkedhetnek külsőjükkel, megfigyelhetik saját mozgásukat, testrészeiket, mimikájukat. Nagyban hozzájárul én-képük kialakulásához.
- A kicsik számára gondoskodunk több öltöztethető, húzható, rakosgató játékeszközökről, melyeket tologathatnak, beleülhetnek, húzhatnak vagy tolhatnak is. Ezért kiscsoportban főként a többféle gyakorló játéknak adunk teret, így

biztosítva az érzékszervi, mozgásos intelligencia fejlődését és az „én csinálom!” érzését.

- Már ebben a korban elkezdődnek a szimbolikus játékok, melyekben a behelyettesítés, a tettetés, a kitalálás dominál. Megjelenik a „mintha tudat”.
- Fontos feladatunknak tartjuk, hogy sok élménnyel, ismerettel gazdagítsuk a gyermekeket séták, kirándulások, látogatások szervezésével.
- Az óvodai életünk éves ritmusa is lehetőséget ad a sokféle élménygyűjtésre, tapasztalatszerzésre. Az élmények behatása kiteljesedik a gyermekek játékában, jelzéseket kapunk arra is, hogy milyen információk szükségesek még a további tapasztalatgyűjtéshez.
- A játék során lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy próbálja ki önmagát és a kezében lévő tárgyakat, eszközöket, oldjon meg konfliktusokat, gyakorolja a helyes viselkedést, az együttélés szabályait.
- Pedagógiai szempontból értékes játékot motiválhatnak a bábok, melyek minden termünkben megtalálhatók, a gyermekek számára elérhetőek. A bábok mozgatását megmutatjuk a gyermekeknek, hogy játékuk minél kifejezőbb, tartalmasabb legyen. Verbális fejlesztésben közös bábozás során fejlődik a gyermekek önbizalma, fantáziája, emlékezete. Lelki problémáik megoldására, leküzdésére is alkalmas ez a játékszer. A báb, terápiás céllal a lelki problémák feloldására, leküzdésére is alkalmas eszköz.
- Az építő-konstruáló játékok biztosításával lehetőségünk adódik a gyermekek szem – kéz koordináció, a percepció, a finommotorika fejlesztésére. A konstrukciós és szabályjátékok 5-7 éves korban jelennek meg. Ezek a játékfajták már igénylik a gyermekektől a társak elfogadását, a mások szempontjainak tudomásul vételét és némi kézügyességet. A percepció és a finommotorika fejlesztésére biztosítunk még olyan tevékenységet is, mint a barkácsolás, kézművesség, vagy kirakókat, manuális játékokat, hogy a gyermekek megtapasztalhassák az összerakás, szétszedés örömét.
- A barkácsolást mindig gyűjtőmunka előzi meg, és az elkészített eszközöket a gyermekek mindig felhasználhatják játékukhoz.
- Az építkezés, konstruálás közben a gyermek átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása, meg tanul tervezni, megtapasztalja a rész – egész viszonyát. Ehhez a tevékenységhez változatos játékeszközöket biztosítunk a gyermekeknek.
- A játékok kiválasztását meghatározza a gyermekek életkora, egyéni fejlettsége, a csoport összetétele, érdeklődése. Tudatosan váltogatjuk és bővítjük a játékkészleteinket, a megunt játékokat elrakjuk.
- A csoportok fejlettségi szintjének megfelelően mozgásos, értelmi és nyelvi játékokat játszunk a gyermekekkel. Segítjük őket abban, hogy megtanulják a játék szabályait, tudjanak türelmesen várni, tudjanak nyerni és veszíteni egyaránt. Elvárjuk, hogy a játék szabályait mindig tartsák be, igény szerint mi is részt veszünk a játékaikban.

<u>Pedagógiai szemléletmódunk:</u>

- ❖ Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus személyiségét, emberségét, empátiás készségét, aki képes az igazi alkotómunkára.
- ❖ Olyan óvodai életteret próbálunk kialakítani, ahol szeretetet és biztonságot éreznek a gyermekek.
- ❖ Törekszünk arra, hogy annyi öröm és jó tapasztalat érje a gyermekeket játékuk során, melyből a későbbi életükben is meríthetnek.
- ❖ Kezdettől fogva tudomásul vesszük, hogy gyermekeink más-más egyéniséggel, vérmérséklettel, érési ütemmel, szülői mintával érkeznek óvodába.
- ❖ Olyannak fogadjuk el őket, amilyenek és egyéniségükhöz alkalmazkodva próbáljuk segíteni őket helyük, szerepük megtalálásában.
- ❖ A játék belső indítékai normális környezetben elegendők ahhoz, hogy a gyermek tanuljon. Minden új ismeret akkor épül be igazan a gyermek gondolkodási sémáiba, ha nyitott és befogadó állapotban van.
- ❖ Egyaránt lehetőséget és időt kell biztosítani a spontán szabad játékban és a tervszerű játékban való tanulásnak is.

Az óvodapedagógus helye, szerepe a játék során:

Figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek hogyan közelednek egymáshoz játék során, kik játszanak együtt, milyen társas kapcsolatok alakulnak ki, akad-e a játszótársak között nézeteltérés, azt hogyan oldják meg és milyen irányba terelik, fejlesztik játékukat. Másrészt segítjük a gyermekeket ötleteinkkel, javaslatainkkal, de csak úgy, hogy nem kívánunk beleavatkozni játékukba, hanem cselekvő, tevékeny részesei kívánunk lenni. A gyermekek kezdeményezéseit mindig tiszteletben tartjuk, játékosan igyekszünk bővíteni tapasztalataikat, ismereteiket. Sikertelenség esetén kedvet ébresztünk az újrakezdéshez, a visszahúzódó, bátortalanokat ötleteinkkel segítjük. A segítség mindig olyan mértékű, melyre az adott gyermeknek éppen ott, akkor van szüksége. Csak akkor lépünk közbe, ha nem képesek önállóan megoldani problémáikat, durvák egymáshoz, veszélyeztetik egymás testi épségét, játékát. A játékokat csak annyira pakoljuk el, hogy az ne zavarja a másfajta tevékenységet a nap során.

A fejlődés várható eredménye:

- ❖ A gyermekek játéka a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődjön.
- ❖ Játékuk során fogadják el pajtásaik ötleteit, elgondolásait, alkalmazkodjanak a szabályokhoz.
- ❖ Tartósan alakuljon ki a kisebb – nagyobb csoportokban való játék igénye.
- ❖ Fejlődjön testi képességük, mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb legyen.
- ❖ Tapasztalataik során vonjanak le következtetéseket, fedezzenek fel ok-okozati összefüggéseket, bontakozzon ki feladatmegoldó képességük.
- ❖ Mélyüljön, gazdagodjon érzelmi életük, törekedjenek embertársaiknak örömet szerezni, vágyaikat kifejezni.

- Jussanak el az önállóság és kezdeményezés olyan fokára, hogy képesek legyenek a játékot eltervezni, szerepeket kiosztani, eszközöket megválasztani.
- Tanulják meg a helyes magatartás alapvető formáit.
- Igyekezzenek megoldani saját konfliktusaikat, erősödjön kudarctűrő képességük.
- Képesek legyenek különféle anyagokból, különféle technikákkal, saját elképzelésük szerint alkotásokat létrehozni.

Munka jellegű tevékenységek

Célok, feladatok:

Játékos formában a munka megszerettetése, készségek, képességek pozitív tulajdonságok kialakítása, melyek saját szükségleteik kielégítésére és az együttműködéshez szükségesek**.** Célunk továbbá, hogy olyan készségeket, tulajdonságokat, szokásokat, attitűdöket alakítsunk ki, melyek cselekvő tapasztalással és pozitívan befolyásolják a gyermek környezetéhez való viszonyát, közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. Fontosnak tartjuk a munka iránti tiszteletet, a munka eredményének megbecsülését, a munka fontosságának megéreztetését.
Célunk olyan munka lehetőségek biztosítása, amelyben a gyermek megtapasztalhatja saját képességeit és együttműködést társaival. Az adott munka eszközeinek és azok használatának megismertetése, gyakoroltatása.
A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek, munka jellegű tevékenységének sajátosságai:
a) örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,
b) a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége, és
c) a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Munkajellegű tevékenységek formái:

- Önkiszolgálás,
- Alkalomszerű munka, megbízatások,
- Közösségért végzett munka, naposi munka,

- Növény – és állatgondozás

A gyermekmunkára nevelése a családdal, szülővel együtt történik. Fontosnak tartjuk a személyes mintaadást, a felnőtt segítségnyújtását.
Munkavégzéshez biztosítjuk az eszközöket, a gyermekek számára elegendő időt, hogy a különböző feladatokat, egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék. Munkavégzés során olyan készségekhez, ismeretekhez juttatjuk a gyermekeket, melyek további fejlődésben az eszközök helyes használatában, a munkában szükséges készségek használatában nyilvánulnak meg. Olyan tapasztalatokhoz, ismeretekhez juttatjuk a gyermekeket, melyek során a munka eredményét, célját és hasznosságát ismerik meg. Az eszközök helyes használatával, a balesetveszélyt kerüljük el. Arra törekszünk, hogy a félénkebb gyermekek is végezzenek megbízásokat, melyet buzdítással, dicsérettel próbálunk elérni.
A feladatok további elvégzésére ösztönözzük a gyermekeket. Az önkiszolgáló munkát fontosnak tartjuk, különösen a legkisebbeknél fektetünk nagy hangsúlyt, a saját személyükkel kapcsolatos feladatok elvégzésére. 4- 7 éves korban a naposi munka (étkezés, növénygondozás, játékelrakás, eszköz-előkészítés) bővül. A naposi munkánál az egyes munkafolyamatokat, részfolyamatokat megismertetjük a gyermekekkel. A naposi munkát akkor vezetjük be, amikor a gyermekek az önkiszolgálást készség szintjén végzik.
A feladatvállalás indirekt módon történik. A nagyobb gyermekek bekapcsolódnak teremrendezésbe, ágyigazításba, növénygondozásba, udvar rendbetételébe. A gyermekek egyéni képességeinek megfelelően kapnak feladatot. Fokozatosan ismertetjük meg a munkavégzést, nehézségi sorrendben.
Közösen végzett munkák során a munkát megosztjuk a gyermekek között, az együttműködést megszervezzük. Az óvoda életében a kisebbeknek segítünk az öltözködésben.

A fejlődés várható eredménye

A gyermek:

- Szívesen dolgozik önállóan és közösen, örömmel teljesíti kötelességeit.
- Közreműködnek növények és állatok gondozásában, örömmel tevékenykednek az udvaron és a kertben.
- Segíti a kisebbeket, kialakul feladattudata, kitartása.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

A nevelési folyamat egésze, azaz az óvodai élet valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy a gyerekek erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon ismerkedhessenek az őket körülvevő világ tárgyaival, jelenségeivel, az összefüggésekkel és következményekkel, tehát tanuljanak.
A spontán tanulás, ismeretszerzés önkéntelen, bármikor, bárhol kialakulhat, elég hozzá egy tárgy, egy eszköz, személy, mely a gyermeket meglévő tapasztalatai felidézésére, újak megélésére készteti. A spontán lehetőség tudatos kiaknázása ideális alkalmat nyújt az egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztésre.
A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;
c) a játékos, cselekvéses tanulás;
d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
f) a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
A szervezett tanulás, ismeretszerzés és alkalmazás alatt azokat a kötetlen és kötött foglalkozásokat értjük, melyeket az óvodapedagógusok napi rendszerességgel tudatosan terveznek és szerveznek, irányítanak. A világ megismerésének folyamatában mindkét formát azonos fontosságúnak tartjuk, s a nevelőmunkánkban azonos súllyal érvényesítjük. Óvodánkban a szervezett tanulás alatt a játékba ágyazott tanulást értjük, mely a nap egészét áthatja. A tevékenységek közben újabb és újabb tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, folyamatosan követve és segítve az egyes gyermekek tanulási képességeinek alakulását. Óvodapedagógusaink szabadon választhatnak módszereket munkájukhoz a kompetencia alapú óvodai nevelési programból, melyet az eddigi évek tapasztalatai alapján jónak tartunk, valamint a hagyományos programokból. Az óvodapedagógusok a tervezésben a háromhavi tervezést valósítják meg. Melyet azért tartunk fontosnak, mert ez által a tervezőmunkánk átlátható, pontosságra szoktat.

<u>Célunk:</u>

A gyerekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése és az alapvető tanulási kompetenciák fejlődése. A kognitív képességek egyéni adottságokhoz mért fejlődése. A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára épülő készség, képesség és jártasság

kialakítása. Valósághű észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

Feladatunk:

- A gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek megismerése, rendszerezése, tudatos, célirányos bővítése. Képességeik fejlesztése, készségeik alakítása, sok-sok tapasztalási lehetőség megteremtése. A gyerekek természetes kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére építve differenciált fejlesztés. Sokszínű spontán és irányított ismeretszerzési, gyakorlási lehetőség állandó biztosítása, ahol megtapasztalhatják a kutatás-felfedezés örömét. Motiválás a részvételre, kitartásra, az eredmény elérésére.
- Gyakorlati probléma- és feladatmegoldással a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, a probléma megoldására törekvő beállítódás kialakítása.
- Értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlődésére alkalmas lehetőségek, szituációk megteremtése. (Valósághű észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés-célunknál ugyanez szerepelt). Kitartás, pontosság, feladattudat fejlesztése saját teljesítőképesség megismerése.
- A tanulási képességet meghatározó pszichikus funkciók fejlesztése sokoldalú tapasztalat és ismeretszerzés biztosításával. Problémaszituációkkal szellemi aktivitásra ösztönzés, a felfedezés örömének átélése.
- Az iskolai alkalmasság kritériumainak – a szociális érettség, értelmi – mentális fejlettség kialakítása. A megismerést, a gondolkodásfejlesztés folyamatát a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére az óvodai és óvodán kívül szervezett tapasztalásra építjük.
- Az észlelést sok - sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk. Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal. Mindezekhez olyan légkört alakítunk, amelyben a gyermekek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhetnek.
- A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, a feladatokat minden estben a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Sikerélményhez juttatjuk az egyes gyermeket, így növeljük az önbizalmukat, önállóságukat. Egy - egy tevékenységre bármikor visszatérünk, így lehetőség adódik, hogy legalább egyszer minden gyermek részt vegyen benne. Ha valamely gyermeknél egyes területen lemaradást tapasztalunk, visszatérünk rá és fokozatosan terhelve juttatjuk magasabb szintre. A kimagasló képességű gyermekek számára egyéni, differenciált fejlesztéssel próbálunk újabb ismereteket nyújtani.
- A tanulást a gyermekek részéről spontán folyamatként értelmezzük, az óvónő részéről tudatos, célszerű, egyénre szabott fejlesztésként. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül.

- Játék tevékenységeken keresztül ismerjük meg a gyermekek egyéni sajátosságait, s a játék folyamatában történik a műveltségtartalmak elsajátíttatása, amelyek egymásra épülve alkotják nevelésünk komplexitását.
- Kötött formát főleg a nagyobb gyermekeknél alkalmazunk - a szándékos figyelem, a kitartás, önfegyelem, feladattartás, türelem fejlesztéséhez.
- Az ily módon megszerzett tudás eredményeként, a gyerekek elindulnak az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről a fogalmi gondolkodás kialakulásának útján, s megalapozódnak az iskolakezdéshez szükséges kompetenciák.

A fejlődés várható eredménye:

- Képes figyelemösszpontosításra, problémamegoldó kreatív gondolkodásra. Kialakulóban van a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is.
- Lényeges jegyek alapján általánosításokra képes.
- Érdeklődő a környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt. Meglátja az elemi ok-okozati összefüggéseket.
- Feladatainak végrehajtásában kitartó, kialakul szabálytudata, feladattudata.
- Önkéntelen figyelme a szándékos, és tartós figyelem felé halad, megfelelő motiváltsággal kellő ideig tart.
- Sokoldalú tevékenysége során formálódik és tökéletesedik megfigyelő-képessége.
- Kialakul tér- és időészlelése.
- Képes ún. gondolati, vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál.
- Érzelmeit, gondolatait meg tudja fogalmazni, élményeit el tudja mesélni.
- Képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársakkal.
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkezik megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelemmel.

Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok
és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.
A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső

világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermekérzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Az óvodai anyanyelvi, irodalmi nevelés az óvodai élet egészét átható folyamat. Az irodalom kínálja a legtöbb lehetőséget anyanyelvi művelésre, a nyelvi struktúrák elsajátítására. A mesék, versek, mondókák a nyelvi nevelés eszközei: a szóhasználat a sajátos stílus (népi mondóka, népmese) az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják.
A gyerekek sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő népi mondókák, rigmusok a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
A versek mondogatása, mesedramatizálások, a mesék újra és újra való átélése jelentős a gyermekek érzelmi életében és fontos a beszédnevelés szempontjából. Az irodalmi foglalkozás a játéktevékenységhez áll a legközelebb: a külsődleges játék áthelyezése egy verbálisan konstruált képzeleti világba. Így erre a tevékenységi formára is igaz, ami a játékra: Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekközösség tagjai önkéntesen, belsőleg motiváltan vegyenek benne részt. A tevékenység fő célja az irodalom a megszerettetése: az óvodások mozgás-, kép- és történetéhségének kielégítése, a hallás utáni belső képalkotás és a személyes, közvetlen kommunikáció iránti igény kialakítása a vizuálisan túlingerelt gyerekekben. Fontos feladatunk, hogy az irodalmi tevékenység más tekintetben is kedvezően befolyásolja a gyermekek

személyiségfejlődését. Az irodalmi tevékenység lehetőséget kínál arra, hogy agresszív késztetéseiket, szorongásaikat képzeletben feldolgozzák: belső impulzusaikhoz adekvát nyelvi formát rendel, így indulataikat önmaguk számára kezelhetővé, környezetük felé kommunikálhatóvá teszi.
A mesék és versek mágikus világa fenntartja és fejleszti a gyerekekben a tágabb környezet iránti bizalmat. A történetek karaktereik révén viselkedési mintát vagy bizonyos viselkedésformákra magyarázatot kínálnak. Fejlesztik a gyerekek empátiáját, erkölcsi tudatosságát, szociális érzékenységét.
Az irodalmi tevékenység a maga külsőségeivel, rituáléival is fejleszti a csoporttudatot. Az első irodalmi élmény nem választható el a felnőtt testközelségétől, a közös mesehallgatás, dramatizálás, a közös szimbólumrendszer erősíti az óvodai csoport identitását. A gyermekirodalom közel hozza egymáshoz a generációkat, alkalmas a család és az óvoda kapcsolatának szorosabbra fűzésére. A gyermekeknek az irodalmi foglalkozásokon fejlődik a koncentrációs, odafigyelési képességük, a figyelmük.
A mese- és vershallgatás során megtanulják felfüggeszteni saját belső érzelmi impulzusaikat, és hosszabb ideig alárendelni magukat egy másik világ befogadásának, fejlesztve a realitásérzéküket. A szöveghallgatás, illetve az ismételgetés, mondogatás, gyakorlás révén fejlődik az emlékezetük; képesek lesznek belső képeket alkotni, megtanulják fantáziájukat teremtő módon használni. Ismert elemekből új képi világot hoznak létre.
A történetek segítik az idő- és térérzékelés kialakulását, az összefüggésekre ráébredő logikus gondolkodás fejlődését.

A meséléssel-verseléssel fejlődnek az *anyanyelvi képességek*:

- Segít a beszédészlelés kialakításában, a beszédértés finomításában,
- a kommunikációs készségek elsajátításában,
- a szókincsbővítésben,
- a mondatfonetikai eszközök alkalmazásában
- a gesztusnyelv megtanulásában
- helyes nyelvi mintákat ad

A nyelv önmagában egy logikai rend, amelyben viszonylag szigorú nyelvi normák érvényesülnek. Az óvodások sokszor megtanulják az irodalmi szöveget, megjegyzik a mesei sztereotípiákat, kijavítják a hibázó mesemondót.
A szöveg hallgatása révén feltámad az igénye az összefüggések keresésére, megfigyelésére, és azok nyelvi tudatosítására. A mesei nyelvhasználat gyakran népi dialektust közvetít, ezért nagyon fontos szerepe van az irodalmi nevelésben.

Az óvodáskorban felhasználható irodalmi anyag összeállítása az óvodapedagógusok feladata. A kiválasztásánál, vegye figyelembe a gyermek fejlettségét, ennek megfelelően a mondókák, versek ritmikusságát, a mese cselekményszövésének bonyolultságát, és az aktualitást.
A népi és művészi értékű, kortárs irodalmi alkotások közül is válasszon.
A gyermekek beszédtisztaságának fejlődését elősegítik a különböző népi mondókák, nyelvtörők. Az óvódapedagógus a spontán alakuló és az általa teremtett helyzeteket használja

ki a mondókák, versek, ringatók, lovagoltatók eljátszására, megismertetésükre, gyakorlásukra. Ismerjen az óvónő sok mondókát, verset.
Az elkészített heti terv természetesen nem lehet merev. Változtasson, alakítson rajta a gyermekek érdeklődéséhez, az adott helyzethez igazodva. Adjon teret a gyermek kezdeményezéseinek, ötleteinek is.
A gyermekek beszédfejlődésének, beszédértésének spontán alakulását elősegítheti az óvónő anyanyelvi játékokkal. A beszéd formai oldalának fejlődését elősegítő játékok, a beszéd automatizmusainak, a beszédmozgásoknak és a beszédhallásnak a finomítását szolgálják. A tiszta érthető beszéd kialakulását segítik.
A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.
Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Cél:

- a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése;
- a helyes nyelvhasználat, mondatszerkesztés, dallam, ritmus elsajátítása;
- a biztonságos önkifejezés megalapozása;

- korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, a gyermekek szemléletmódjának, világképének alakítása, erkölcsi ismereteik alapozása, szókincsük gyarapítása.
- érzelmi és szociális intelligencia fejlesztése
- értelmi képességek fejlesztése (koncentráció, odafigyelés, emlékezet realitás, logikus gondolkodás stb.)
- anyanyelvi képességek fejlesztése

Óvodapedagógusok feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A 3 - 6 - 7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.
- Az életkornak megfelelő változatos irodalmi művek segítségével az emberi kapcsolatok megismertetése, a gyermekek önismeretének elmélyítése, a világ megismerésének segítése.
- Az irodalmi alkotások heurisztikus élményének biztosítása
- A mesék, versek általa gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése
- Átélhető esztétikai élmény nyújtása
- A fantázia működésének segítése
- Önkifejezés, önismeret elősegítése
- A gyermek látókörének bővítése, a világ sajátos megismerésének biztosítása, értékközvetítés
- A belső képteremtés képességének kialakítása, fejlesztése
- Az anyanyelv szépségének, árnyaltságának felismertetése, a kommunikáció élményének megélése
- A mesék, történetek által a kulturális sokszínűség, a „másság” bemutatása
- A kortárs művészet, irodalom, nyelv, humor óvodai jelenlétének biztosítása
- A gyermekirodalmi alkotások személyiségformáló, képességfejlesztő hatásának érvényesítése (csoporthatás, egyéni/differenciált bánásmód)
- A mese és versélmény komplexitásának kibontása: más művészetiágak tevékenységek együttes, egymást kiegészítő hatásának érvényesítése az irodalmi nevelésben (pl. dramatizálás, élményfestés, illusztráció

A fejlesztés tartalma**:**

- népi mondókák;
- altatók, hintázók, kiszámolók, lovagoltatók, csiklandozó;
- párválasztók, labdázók, felelgetők;
- csúfolódók;

- ❖ gyermekversek, népköltészeti alkotások;
- ❖ verses mesék;
- ❖ mesék (állat, halmozó és láncmesék, tréfás mesék, tündérmesék, népmesék, műmesék, hosszabb folyamatos mesék);
- ❖ színházi előadások.

A felhasznált irodalmi anyagok összeállítása:

A 3 - 4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból, zenei hatású játékos versekből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyeknek a cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. A 4 - 5 éves gyermekek részére állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, realisztikus mesék mellett a mai magyar írók modern meséiből is felhasználunk az irodalmi anyag összeállításához. Ez a korosztály már szereti a halandzsa szövegű kiolvasókat, a névcsúfolókat, a népi mondókákat, ezért a tervezett mondókázás anyagánál ezt a figyelembe vesszük. Vidám, humoros, ritmusélményt is nyújtó versekből válogatunk. Az 5 - 6 éves kor a mesehallgatás igazi ideje, ezért a cselekményesebb népmeséket, klasszikus tündérmeséket, a tréfás meséket is beépítjük a gyermek mesetárába. Meseregény közül is válogatunk, ezeket folytatásokban, napokon keresztül meséljük a gyermekeknek. A gyermekek versanyagát népi mondókákkal, kiolvasókkal, közmondásokkal gazdagítjuk. A hagyományápoló irodalmi nevelésben nagy szerep jut a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, mondásoknak. A kiválasztott versek, mesék, különböző történetek erősítik a környezet megszerettetését, hagyományok ápolását, az évszakok szépségének felfedeztetését. A művek kiválasztásában pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság érvényesül.
A 3-4 évesek anyagát népi mondókákból, rigmusokból, zenei hatású játékos versekből állítjuk össze. Különös gondossággal, körültekintően járunk el az óvodakezdés időszakában, amikor ölbeli játékokkal, rigmusokkal, mondókákkal, játékos állatos versekkel könnyítjük meg az elfogadást. Olyan meséket válogatunk, melyeknek cselekménye egyszerű, könnyen megérthető, ritmikus ismétlődés jellemzi. Állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat sokszor használjuk, de igyekszünk változatos helyzetet teremteni, játékos módszereket alkalmazni, hogy a többszöri ismétlés minden alkalommal a gyermek számára érdekes legyen. A 4-5 éveseknél már kialakul a szokás a mesehallgatásra. Nagy érdeklődéssel kísérik különösen, ha ennek megszokott indíttatása van pl. gyertya vagy zene. A gyermekek élményeihez állítjuk össze az anyagot. Ebben a korban már megértik a közmondásokat, melynek a pozitív személyiségjegyek alakulásában fontos szerepe van. Lehetőséget kapnak a különböző mesék, játékok eljátszására. Ezek a tevékenységek segítséget adnak abban, hogy a mese tartalmának feldolgozása, megértése a gyermek önálló elképzeléseit fejlessze. Az év folyamán 4-5 vers, 5-6 mondóka, 10-14 új mese kerül feldolgozásra.5 - 6 - 7 éves korban minden alkalmat felhasználunk a kiolvasók, rigmusok ismételgetésére. Új kiolvasóval gazdagítjuk a gyermekmondóka repertoárját, játszunk találós kérdésekkel. Ismételgetjük az előző évben tanult verseket. A 15 - 20 új vers bemutatását a gyermekek élményeihez kapcsoljuk. Ügyelünk a szavak tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozására.

A gyermekeknek folyamatos mesét is olvasunk. A mese önálló befejezésére, illetve új mese kitalálására ösztönözzük őket. Olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese, vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Ez a tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Minden csoportban más-más szertartása van. Mesesarokban vagy a csoportszoba valamely kis „kuckójában" gyertyafénynél, vagy más szertartással zajlik, minden óvodai csoport külön szokásrendet alakít ki. Alkalmanként a dramatikus megjelenítésre is. Mondókázunk, verselünk a hangulathoz illő más foglalkozásokon is. Ebéd után az ágyban ülve, fekve hallgatják a mesét. Ilyenkor a kedvenc-, vagy az aktualitásnak megfelelő meséket hallgathatják.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Végig hallgatják és megértik a mese tartalmát
- Szívesen mesélnek, báboznak, tudnak képről önállóan mesét megfogalmazni
- Pozitív, negatív hősökkel kapcsolatos érzelmeiket szóban, esetleg rajzban ki tudják fejezni
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, és 15-20 mesét.
- Képesek meséket, történeteket kitalálni, és azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- Helyes nyelvhasználattal fejezik ki gondolataikat.

Anyanyelvi játékok a beszéd fejlődésének elősegítésére:

- beszédtechnikát fejlesztő játékok: légző, kifejező, hangadó, hangutánzó, játékok,
- a kifejező beszéd kialakulását elősegítő játékok: hangsúly, tempó, hangerő, ritmus gyakorlását szolgáló játékok,
- Beszédmegértést fejlesztő játékok: belső hallást, a fonémahallást fejlesztő játékok,
- beszédkészség fejlődését segítő játékok: szókincsbővítő, szókereső játékok.

Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:
a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell.
Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Óvodásainknál megfigyelhető, hogy gyermekeink egy része gyengébb testalkatú, nehezebben viseli a mindennapos megterhelést. A mostani óvodásaink már szinte „felhasználói” szinten kezelik a digitális eszközöket, mely nagymértékben lecsökkenti az aktív mozgással töltött idejüket.
A gyermekeink körében egyre gyakoribb a mozgásszervi elváltozás, a hanyag tartás, illetve a lapos talp vagy lúdtalp. Korábban döntő többségében az óvodás korosztályra az ortopédiai deformitásokat tekintve a lúdtalp volt a jellemző, manapság már a fentebb említett mozgásszegény életmód miatt a tartó apparátusban bekövetkező negatív elváltozások, elsősorban a hanyagtartás figyelhető meg. A megoldást itt is, mint sok egyéb területen a

prevenció, a megelőzés jelenti. A felnőttek által közvetített mozgásoknak óriási szerepük van a mozgástanulás során, mivel életkori sajátosságból adódóan a gyermekek mintakövetés, utánzás útján sajátítanak el mozgásokat a spontán mozgáspróbálkozások mellett.
A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A gyerekek mozgásfejlettsége képet ad általános fejlettségéről, a fejlődés tempójáról.
A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenységek által szereznek információt szűkebb és tágabb környezetükről.
Programunkban a mozgásfejlesztés az aktív nagymozgástól a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Cél:

A gyermek egészségének és testi fejlődésének biztosításához szükséges fizikai és lelki feltételek megteremtése.
A gyermek helyes egészségügyi szokásainak kialakítása, megerősítése és továbbfejlesztése.
A gyermek edzése.
A szervezett mozgás és a szabadban folyó játékok, mozgások, tevékenységek segítségével a testi képességek terv szerinti fejlesztése.
A mozgásbéli jártasságok és készségek célszerű kialakítása.
A gyermek testi-lelki fejlődésének biztosítása, természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, egészséges életvitel, életkornak megfelelő mozgáskultúra kialakítása.
Közvetlen cél a természetes mozgáskészségek fejlesztése, melyet az alapvető mozgásformák és a mozgásos játékok rendszeres gyakorlásával érhetünk el. Eközben szerteágazó mozgástapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek. Mindez segíti a gyermek mozgásbiztonságát, és lehetőséget teremt a mozgásműveltség további fejlesztéséhez. Az óvodai testnevelés a sokoldalú mozgástapasztalatok biztosításával járul hozzá a kívánt cél eléréséhez.
A mozgásos tevékenységek iránt különösen érdeklődő, átlagon felüli mozgáskultúrával rendelkező gyermekek továbbfejlesztése.
A tevékenység célja, a gyermekek természetes mozgásának és testi képességek fejlődésének, valamint a mozgás segítségével az értelmi, szociális képességek fejlődésének elősegítése.
Mindazon testi (koordinációs és kondicionális) képességek fejlesztése, melyek szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez, az egészséges szervezet megőrzéséhez.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Lehetőség biztosítása minden gyermeknek a mindennapos örömteli mozgásos tevékenységre, játékra csoportszobában, udvaron az egyéni képességeinek, szükségleteinek megfelelően.
- A gyermekek mozgásigénye különböző, minden gyermek találjon fejlettségének érdeklődésének, temperamentumának megfelelő mozgásos tevékenységet.
- A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy egész nap biztosítsunk megfelelő helyet, eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában és az udvaron

egyaránt. A gyermekek számára mozgásos játék lehetőségek összeállításánál az óvónő vegye figyelembe a gyermekek életkori, mozgásfejlődési sajátosságait, a gyermekek összetételét és a környezeti adottságokat, valamint, hogy minden gyermek megtalálja a számára legmegfelelőbb tevékenységet. A mozgás által fejlődik a gyermek idegrendszere, értelmi és szociális képességei.

- ❖ Az óvónő törekedjen a változatos mozgásformák gyakorlásának, a sokféle mozgástapasztalat megszerzésének szempontjait figyelembe venni a mozgáslehetőségek összeállításánál.
- ❖ A differenciált egyéni bánásmód, az egyéni fejlettségnek megfelelő szintű mozgáslehetőség biztosítása végig kíséri a mozgásfejlesztési tevékenységeinket.
- ❖ A szervezett és irányított mozgásfejlesztésen túl, szabad mozgástevékenység kötetlen formában történő biztosítása. Irányított mozgásfejlesztés alkalmával lehetőség teremtése tudatosan tervezett testedzésre, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő, komplex képességfejlesztésre. Az egész nap folyamán a gyermekek számára megfelelő hely és változatos eszköz biztosítása, a szabad mozgásos tevékenységekben az udvaron és a csoportszobában egyaránt. A gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése. A mozgásfejlesztő játékok széleskörű alkalmazása. A kondicionális, koordinációs képességek és a keresztcsatornák fejlesztése. A mozgás tevékenységek anyagának összeállításakor a csoport- és az egyén fejlettségi szintjének figyelembevétele.
- ❖ Prevenciós gyakorlatok beépítése a mozgásos tevékenységekbe. A játék, játékosság elsődlegességének tiszteletben tartása.
- ❖ Az aktív nagymozgástól a finommotoros manipulációig történő fejlesztés elősegítése. A gyermekek finommotorikus képességeinek fejlesztése.
- ❖ A mozgásra inspiráló, biztonságos környezetet megteremtése.
- ❖ Ovifoci délutáni foglalkozással lehetőséget biztosítani a labdajáték alapjainak elsajátítására, a labdarúgással történő ismerkedésre.
- ❖ Vízhez szoktatás alkalmával az új közeghez való alkalmazkodás, otthonos viselkedés kialakítása. A vízben biztonságosan és jól érezzék magukat.
- ❖ A mazsorett és az ovitornával, birkózással, kosárpalánta foglalkozással, a harmonikus és összerendezett mozgás fejlesztése a feladatunk.

<u>A mozgásfejlesztés tartalma:</u>

- ❖ szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben,
- ❖ mozgásos tevékenységnél,
- ❖ mindennapi mozgás keretében.

Valamennyi színtéren fontos a feladat természetes mozgáskedv megőrzése, felkeltése és a mozgásigény kielégítése, valamint a motiváló, mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása teremben, a szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában.

Az óvodáink udvarain a különböző anyagból készült több funkciós mászóka, csúszda, illetve az ezeket kiegészítő tornaszerek, jól szolgálják a testi képességek fejlődését, mozgásuk

összerendezettségét, sok lehetőséget biztosítanak mozdulataik kipróbálására, téri tapasztalataik megszervezésére.
A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelőgyermekek, meg tanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvetőszabályok megtanítása, betartása. Tudatosan szervezzük a fejlesztési feladatokat. Az udvaron minden gyermek életkorától független, érdeklődésének megfelelően csatlakozhasson bármelyik óvónő vagy gyermek által kezdeményezett mozgásos játékhoz, feladathoz. A feltételek birtokában fontos, hogy megtanítsuk a gyermekeket a sport és a manipulációs eszközök használatára. Tanítunk sok, mozgásos játékot, régi népi játékot is, pl.: ugrókötelezés, ugróiskola, dalos játékok.
Az udvari játékeszközök ugyan elavultak, de folyamatosan karbantartjuk a balesetveszély elkerülése céljából. A felülvizsgálatuk folyamatos.
Az irányított mozgásos tevékenységek anyaga az atlétikai, torna, játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük, és alkalmazzuk. A gyermekek megfelelő intenzitású mozgásfejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges a nagy mozgások összerendezettsége, a rugalmasság, egyensúly fejlesztése, a mozgás koordináció megalapozása, a testvonal keresztező gyakorlatok végzése. A nagy motoros mozgások (járás, futás, torna) gyakorlásán keresztül jut el a gyermek, a finomabb motorikus mozgáshoz (írás), végül a legfinomabb motorikus mozgáshoz (gondolkodás, koncentráció, érzelmek). A mozgásfejlesztő gyakorlatok alkalmasak a tanulási nehézségek (beszéd, írás, olvasás) korrigálására és segítik a gyermek önálló személyiséggé válását. Az irányított tevékenységek arra adnak lehetőséget, hogy különböző mozgásformákkal az agyi funkciókat serkentsük. A sokoldalú mozgástapasztalat, alapvető mozgáskészségek, mozgásformák megismerése, a testi képességek kibontakoztatása mellett a gyermekeknek sok testnevelési játékra van szükségük. Mindezek mellett a testnevelési tevékenységek tartalmában és gyakorlatában a komplexitást is érvényesítjük, azaz több tevékenységi forma művelődési anyagát építjük össze.
Óvodáinkban alapkérdésnek tekintjük a sport, tornaszerek és kézi szerek folyamatos bővítését, amelyek magukban hordozzák a játék és a mozgásanyag gyakorlati lehetőségét. A kézi szerek segítségével –tornabot, kendő, szalag, labda, babzsák, karika –végzett gyakorlatok, a különböző fogásmódok, forgatások, emelések, dobások, stb., mind jól szolgálják a finom mozgások kialakítását, a téri irányok gyakoroltatását, az oldaliság tanítását, segítik a kéz fogóizmainak erősítését.
A tudatos fejlesztési céllal tervezett nevelői munka eredményeként minden gyermek láthatóan, mérhetően magasabb fejlődési szintet ér el a korábbihoz képest.

<u>Mozgásfejlesztés a mindennapokban:</u>

Naponta egyszer 10-15 perces időtartammal szervezzük meg. (kivétel: mozgás tevékenység után és bizonyos ének-zene tevékenység után). A tevékenység napirendbe történő illesztése állandó. A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. Az örömmel és jó hangulatban végzett játékok jó lehetősége nyújtanak a fejlesztőprogram egy-egy feladatának megvalósításához, társas kapcsolatok alakításához (a futó és fogó játékokkal a nagymozgások és a térészlelés, labdajátékokkal a szem-kéz, szem-láb koordináció és a finommotorika fejlődik. A játékok, térformák

felidézésével a vizuális, verbális memóriájuk fejlesztésére, valamint szókincsük gyarapítására nyílik lehetőség.
Vízhez szoktatás: kiemelt terület, nevelésünk során lehetőséget biztosít a víz, mint újközeg megszerettetésére, a játékos vízi gyakorlatok (merülés, leállás, légzés, siklás, guggolás) segítségével az úszástanulás elősegítésére. Fontos szempont a megfelelő vízbiztonság kialakítása. Ez a tevékenység nagyban segíti a gyermekek mozgásigényének kielégítését, fejleszti ügyességüket, edzettségüket, akaraterejüket és biztosítja a mozgás változatosságát. A vízhez szoktatás önként és szabadon választott tevékenység, gyakorlásához fontosnak tartjuk a fokozatosság és a rendszeresség elvét.

Udvari mozgásos játékok:

A gyermekek biztonsága érdekében, a környezet kialakításánál a balesetvédelem szempontjaira figyeljünk. A rollerek, kerékpárok biztonságos használatát tanítani kell.
Az óvodapedagógus ismerje az eszközök adta mozgáslehetőségeket, annak fejlesztő hatásait.
Ismertesse meg a gyermekekkel az eszközök használatát és határozott feladatmegosztással, felelősséggel figyeljen minden felnőtt a gyermekekre, szokás és normarendszer megalapozása.
Ne korlátozza a gyermekek mozgását az udvaron, de alakítsa ki a szokást, hogy egymás tevékenységét tartsák tiszteletben és vigyázzanak egymás testi épségére.
A társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatait gazdagítja, a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődését elősegíti.
Differenciált bánásmóddal az óvodapedagógus teremtse meg a lehetőséget, hogy a nagyobb mozgásigényű gyermekek sokféle futó, fogó játékban vehessenek részt.
A gyermekek a kötetlen, szabad mozgás során sok mozgásossokmozgásos élményt szereznek, ami mozgáskedvüket növeli.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani.
- Változatosan alkalmazza a mozgásformákat, cselekvőképessége legyen gyors és kitartó.
- Betartja és követi az adott szabályokat, ismeri a vezényszavakat, tud hallás útján cselekedni.
- Tud irányt változtatni, képes sor- és köralkotásra, tud szökdelni váltott és páros lábon, átugrik akadályokat, tud labdával dobni, gurítani, célozni.
- Szívesen tartózkodik a szabadban, örömmel végzi a különféle mozgásokat.
- Bekapcsolódik a felnőttek és társaik által kezdeményezett játékba, tud küzdeni a közös cél érdekében.
- A szabály-, fogó- és versenyjátékokban társaihoz toleráns, megértő, tud nyerni és veszíteni.
- Szeressen mozogni, legyen kitartó a mozgásos játékokban.
- Ismerje, és biztonságosan használja a tornaszereket.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke, összerendezett mozgása kialakulttá válik.

- Ismeri az irányokat, tud a térben tájékozódni.
- Betartja a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tud ütemtartással járni, gimnasztika gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeret futni.
- Tud labdát fogni, gurítani, dobni s célozni vele.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni, ütemtartással járni
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre
- Tud néhány mozgásos játékot irányítás nélkül játszani.
- A sajátos nevelési igényű gyermek a fejlettségének, képességének megfelelően bekapcsolódik a különböző mozgásos tevékenységekbe,
- Finommotorikájának fejlettsége révén felkészült az írás tanulásához, önfegyelme, erősödik.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás a festés a mintázás napi rendszerességgel jelen van a mindennapokban. A tevékenységek a gyermek természetes, hajlandóságára és kíváncsiságára építenek. Fontos hogy a gyerekek az alkotásaikon keresztül megtanulják kifejezni érzéseiket, gondolataikat. Számos technika közül választhatnak a gyerekek, minden csoportban megtalálhatók a rajzolós sarkok, polcok. Többféle eszközt biztosítunk a tevékenységekhez, lehetőséget adva a választásra.
A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Cél:

Az esztétikai nevelés összetett, sokszínű nevelési terület, mert magában foglalja a rajzolást, a festést, a mintázást, a kézimunkát, a képalkotást, konstruálást és a műalkotásokkal való ismerkedést. A megfigyelés és ábrázolás által formálódnak a gyermek érzelmei, képzetei, gazdagodik élmény és formavilága.
A gyerekek aktivitásából fakadó játékos tevékenységek által a személyiség fejlesztése. Az alkotói és esztétikai befogadáshoz szükséges képességek megalapozása. A vizuális észlelés, emlékezés, képzelete, a vizuális gondolkodás, az intellektuális látásmód megalapozása. A tevékenység közvetett célja: a szem-kéz koordináció, a finommozgások fejlesztésével olyan képességekhez juttatni gyermekeinket, amelyek alkalmassá teszik az írás elsajátítására.
A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Célunk, hogy a gyerekek ismerkedjenek meg az ábrázolás változatos technikáival, anyagaival, eszközeivel és formáival és fejlődjön finommotorikus képességük, kézügyességük az ábrázoló tevékenységek által. Fontosnak tartjuk, hogy alakuljon ízlésük, alkotó- befogadó képességük, fantáziájuk és bontakozzon ki kreativitásuk. Igyekszünk, gazdagítani tér-, forma-, és színérzéküket. Alakítjuk szép iránti nyitottságuk, igényességük, esztétikai érzékenységüket. Munkánkkal azon vagyunk, hogy a belső képeik gazdagodjanak, vizuális észlelésük, emlékezetük, képzeletük, gondolkodásuk fejlődjön.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Építő – ábrázoló – alkotó tevékenység közben alakítjuk a gyermekek tér-, forma- és színképzetét. A természet színeire való rácsodálkozással, a művészi alkotások nézegetésével az esztétikai érzék fejlesztését is vállaljuk.
- Megismertetjük a gyerekekkel a különböző anyagokat, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásait, technikáit. Az alkotás szépségével, örömével igyekszünk felkelteni a gyermekekben a vágyat a sokféle, az ábrázoló tevékenység iránt. Mivel környezetünkből folyamatosan áradnak felénk a vizuális ingerek, fontos feladat a gyermekeink látásmódjának fejlesztése.
- Ügyelünk arra, hogy esztétikus, egymással harmonizáló tárgyakkal vegyük körül a gyerekeinket.
- Személyes példánkkal szeretnénk ízlésformáló hatást kiváltani a gyermekeinkben. Feladatunk az, hogy kiválasszuk a megfigyelésre, emlékezetbe vésésre érdemes dolgokat, hiszen a gyermekeink szelektív figyelme még fejletlen.
- A gyermeki alkotó tevékenység feltételeit biztosítjuk, megfelelő légkört, elegendő helyet, időt, valamint kiváló minőségű anyagot és eszközt bocsájtunk a gyermekeink rendelkezésére.
- Az óvodások valamennyi munkáját megbecsüljük, mindig figyelembe vesszük a gyermekeink aktuális fejlettségét. Elősegítjük, hogy a gyerekeinknek a családban is lehetősége nyíljék a különböző technikák gyakorlására. Ösztönözzük a gyermekeinket, hogy sikereik alapján örömmel ábrázoljanak.

- Elősegítjük, hogy a gyermekeink ismerkedjenek meg az ábrázolás valamennyi eszközével, minél többféle, technikával, hiszen a jó technika ismerete alapfeltétele az alkotásnak.
- Ösztönözzük a gyermekeinket részletezésre, díszítésre, folytatásra, hiszen a legfontosabb feladat az alkotó tevékenység orientálása.
- Segítjük a hátrányos körülmények között ingerszegény környezetben élő gyermekeink kompenzálását (a játékos ábrázoló tevékenységnek terápiás értékű kompenzáló szerepe van)!
- Ösztönözzük az óvodásainkat egyéni elképzeléseik érvényesítésére, a megjelenítés örömére, izgalmára. Fontos: a gyermekek alkotó tevékenységéhez szükséges feltételek biztosítása, a gyermekek ábrázoló tevékenységének fejlődését elősegíteni, az új technikák bemutatásán túl, ösztönzéssel segítsük a gyermek ábrázolókészségének fejlődését
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.
- A tevékenység feltételeinek megteremtése: eszközök biztosítása, egészségre és környezetre ártalmatlan eszközbeszerzés biztosítása. Az ábrázolási tevékenység, eszközhasználat technikájával ismerkedtetés.
- Nyugodt ábrázolási tér kialakítása, gyermekek által önállóan hozzáférhetően
- A tevékenységhez kialakított szokásrend megalapozása, a balesetvédelem erősítése az eszközhasználathoz kapcsolódó szabálytudat fejlesztésével.
- Minél több érzékszerven keresztül történő megismerési folyamat biztosítása a gyermekek látáskultúrájának fejlődéséhez.
- Differenciált, egyéni bánásmód alkalmazása a vizuális tevékenységek során, pozitív értékeléssel az eredmények elismerése, további ösztönzése.
- A gyermek önmagához viszonyított fejlődéséhez igazított fejlesztés megvalósítása.
- A gyermekek munkájának gyűjtésével és elemzésével az egyéni fejlesztési feladatok tervezése.

<u>Az ábrázoló tevékenység tartalma:</u>

- rajzolás, festés
- mintázás
- kézimunka
- képalakítás
- építés-téralakítás
- hagyományőrző tevékenysége: szövés, fonás…
- műalkotások megismerése

A 3. életév körül indul gyors fejlődésnek a különböző ábrázolási tevékenységekhez szükséges kézmozgások érése, fejlődése. A gyermekeink az óvodánkban az első perctől kezdve ismerkednek az ábrázolás anyagaival, ezek használhatóságával, variálhatóságával.

A gyermekeink az óvodában firkálnak, festenek, rajzolnak, egyéni és közös kompozíciókat készítenek közös élmények vagy elképzelések szerint.
Az életkor előre haladásával a rajzolt formák gazdagítása, díszítése is előtérbe kerül.
Kísérleteznek a színekkel, a festékek keverésével, új színárnyalatok létrehozásával.
Képeket készítenek a gyermekek, legkülönbözőbb módon (például nyomattal, ragasztással), a megszokottól eltérő formájú, minőségű felületre.
A plasztikai munkáknál, a minél képlékenyebb anyagok (például homok, hó, agyag, gyurma…) egyre változatosabb módon kerülnek a gyerekeink kezében felhasználásra.
A papírtépés, nyírás, applikálás mind lehetséges variáció a változatos gyermeki tevékenységre.
Hagyományőrző technikákat próbálunk ki (például szövés, csuhézás, gyékényezés, nemezelés…).
Műalkotásokat, művészeti albumokat nézegetnek, népművészeti tárgyakkal, alkotásokkal ismerkednek meg.
Az építő és konstrukciós játékok szintén a gyermeki alkotás sajátos formái, amelyek egyre bonyolultabb tevékenységgé érlelődnek (makett készítés, színpad, meseélmény kialakítása).
Az udvari játékok során nagy térbeli alakzatokat, építményeket hoznak létre.

A fejlődés várható eredménye:

- Fokozott önállósággal használják megismert technikákat, eszközöket.
- Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, megfigyeléseiket, elképzeléseiket.
- Alkotásaikra, emberábrázolásukra részletező formagazdagság jellemző.
- Plasztikai munkáik változatosa, egyéniek.
- Téralakításban, építésben közösen vesznek részt. Ismerik a színeket, alkalmazzák kedvenc színeiket.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne. Képi megjelenítésnél ábrázolásuk változatos, kihasználják a felületet, figyelnek az arányokra és elképzelés után színekkel, formákkal, mozgással ábrázolnak.
- Igénnyé válik, hogy részt vegyenek a közös alkotásokban, csoportosan is készítenek játékot, kellékeket, ajándékot, együttműködnek társaikkal.
- Finommotorikájuk már fejlett, a helyes eszközfogást – ceruza, olló, ecset… - készségszinten alkalmazzák.
- Gyakorolják a vonalvezetést, mintakövetést, másolást, körbe rajzolást.
- Bátran ötletesen alkotnak síkban, térben.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai zenei nevelés során szoros egységben áll az erkölcsi, értelmi és az esztétikai nevelés. Az óvodapedagógusaink a zenei nevelés során a gyermekeket a szép észrevételére és annak igényére nevelik. Megalapozzák zenei ízlésüket, elmélyítik érzelmi életüket, fejlesztik

alkotóképességüket, készségeiket és szokásaikat. A nevelés során az egyik alappillér a zenei nevelés. Az ének, a zene az óvodás gyermek számára az élmény és ismeretszerzés szempontjából kiemelt fontosságú. Igyekszünk, hogy a gyerekeket érő zenei hatásokat folyamatosan biztosítsuk, és a közvetlen érzelmi hatást igyekszünk úgy elérni, hogy a közös zenehallgatást biztosítjuk. Az éneklés legtöbbször játékkal párosul, ez fokozza a gyermek örömét, egyben erősíti a biztonságérzetét és fejleszti alkalmazkodó képességét. A szabályosan ismétlődő játékos mozdulatok a gyermeket fegyelemre nevelik.
A zene által a gyermekek érzelmileg kiegyensúlyozottakká válnak, belső feszültségük feloldódik, megnyugszanak és a dalok által színesebbé és változatosabbá válik az érzelemviláguk, és megtanulják kifejezni érzéseiket.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Cél:

Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a dallam, a ritmus, a mozgás szépségének felfedeztetése, alapozódjon meg zenei anyanyelvük. Érezzék meg a közös éneklés, közös játék örömét, és ezen keresztül alakuljon zenei ízlésük, esztétikai érzékük.
Fejlődjenek zenei képességeik / ritmus, hallásfejlesztés / és zenei kreativitásuk.
Ismerjék meg a népzenét, a népdalt, az énekes népi gyermekjátékdalokat, a népi hangszereket és a népszokások ápolásával alakuljon ki az identitástudatuk, becsüljék meg népművészeti értékeinket. A néptánc alaplépéseivel való ismerkedés közben harmonikus, szép mozgásuk fejlődjön. Célunk, hogy olyan gyermekekké váljanak, akik kedvelik a zenét, élvezik a táncot, és abban örömüket is lelik. Célunk továbbá az ígéretes gyermekek tehetségének felismerése, gondozása is.

Óvodapedagógusok feladatai:

- A zenei képességek fejlesztését, az énekhang ápolását, a zenei tovább fejlődés megalapozását, a zene megkedveltetését, az esztétikai érzék fejlesztését tekintjük alapvető feladatnak.

- A zene olyan emberformáló erővel bír, amely kihat az egész személyiségre, fogékonnyá teszi a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását ezért feladatunk ösztönözni a gyerekeket a zene hallgatására, átélésére.
- A rendszeres zenei nevelés fejleszti a gyermek megfigyelőképességét, emlékezetét, serkenti gondolkodását, logikus gondolkodásra készteti, tehát nagymértékben elősegíti értelmi fejlődését. A zene elemei külön – külön is értékes nevelő eszközök. A ritmus fejleszti a figyelmet, a koncentrációt és a határozottságot. A dallam az érzésvilágot nyitja meg, figyelünk és buzdítjuk a gyerekeket a fentiek befogadására.
- A dinamika, a hangszín a hallást élesíti. Az éneklésnek – mivel a helyes légzés erősíti a hangadó szerveket – testnevelő hatása is van. A közös éneklés fegyelmezettséget, önuralmat kíván, ezáltal fejlesztjük a gyermek akarat erejét is.
- Feladatunk, hogy a felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően válogassuk.
- Törekszünk arra, hogy a tevékenység differenciált szervezeti formáit biztosítsuk.
- Az éneklési készség, ritmusérzék, hallásfejlesztés, harmonikus mozgás fejlesztése pedig elsődleges feladatunk.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képesek gátlások nélkül egyedül énekelni és mondókákat mondani, élvezettel játszani az énekes játékokat.
- Ügyesen különböztetik meg az egyenletes lüktetést, és képesekké válnak arra, hogy a dalok és mondókák ritmusát akár ritmushangszerekkel is kísérni.
- Tudnak ritmust és dallamot rögtönözni, visszaadni.
- Felismerik motívumokról is a már ismert mondókákat, dalokat.
- A zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- Képesek kiemelni a dalból, mondókából az egyenletes lüktetést, a ritmust mozgással, járással, tapssal.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Képesek a hangmagasság átvételére, tempót tartani, tisztán énekelni.
- Térben és mozgással kifejezve érzékeltetni a különbséget az egyes zenei fogalompárok között / magas- mély, gyors- lassú, halk- hangos/között.
- Élvezettel végig tudnak hallgatni hosszabb énekes, vagy hangszeres előadást.
- Képesekké válnak esztétikus mozgásra, változatos térforma kialakítására, játékos táncmozdulatokra.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.
- Megfigyelik, megkülönböztetik hallás után környezetük hangjait, zörejeit.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság

felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Cél:

A környezet megismerése közben a gyermekek téri viszonyai, mennyiségi, alaki, nagyságbeli ismereteinek fejlesztése. Tanulja meg a természet és az emberi alkotások védelmét és az értékek megőrzését. Valósuljon meg a természetszerető, környezetüket megismerni vágyó gyermekek nevelése. Érvényesüljön a gyermekek természet és környezettudatos magatartásának kialakítása. Alakuljon ki a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viszony, az értékek megőrzésével, ápolásával. Alapozódjon meg az ökológiai szemléletmód és a szűkebb és tágabb környezetükben jól tájékozódó, azt védő, lakhelyükhöz kötődő gyermekek nevelése. Fedezzék fel környezetünk mennyiségi és formai összefüggéseit tevékenységeken keresztül és szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat.

Óvodapedagógusok feladatai:

- Az óvodapedagógus biztosítson alkalmat spontán- és szervezett ismeretszerzésre, segítse elő döntési képességeinek fejlődését, véleményalkotását.
- A környezettudatos magatartásformálás megalapozása feladatunk, miközben a gyermek felfedezi környezetét, megismeri a szülőföld, a helyi táj, a helyi hagyományok, szokások, családi kultúra értékeit.
- Matematikai tartalmú tapasztaltok gyűjtése során nemcsak mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat ismernek fel, hanem fejlődik ítélőképessége, tér-, sík és mennyiség szemléletük is.
- A társadalmi és természeti környezet tevékeny megismertetése is fontos feladat.

- ❖ Környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok teendők aktív beépítése a mindennapokba aktív munkát igényel a pedagógusaink részéről. A környezettudatos magatartás megalapozásához bevonjuk a szülőket is.
- ❖ A környezet formai és mennyiségi viszonyainak közvetlen tapasztalatokra épülő megismertetésével megalapozzuk a tudásukat. A tevékenységek tervezésének irányvonala a természeti környezet változásai, az ünnepek és a természet és a környezetvédelmi jeles napok:

  - o Október 4. Állatok Világnapja,
  - o Március 22. A Víz Világnapja,
  - o Április 22. A Föld Napja,
  - o Május10. Madarak és Fák Napja,
  - o Június 5. Környezetvédelmi Világnap.
- ❖ Minden tagóvoda más és más prioritás mentén kezeli a feladatokat, meghagyva az óvodapedagógusok módszertani szabadságát.
- ❖ A Bercsényi utcai „Kincskereső" Tagóvoda, a Fő utcai „Platánfa" Tagóvoda és Bokrosi „Napsugár" Tagóvoda is viseli a Zöld Óvoda; Örökös Zöld Óvoda megtisztelő címet. Igyekszünk olyan feltételeket teremteni, amelyek lehetővé teszik minél több spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ❖ Azon igyekszünk, hogy úgy segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, hogy az gyermekeink hasznát szolgálja.
- ❖ A környezeti nevelés során igyekszünk erősíteni a már meglévő, helyes viselkedési és udvariassági szokásokat, a spontán létrejövő, illetve szándékosan kialakított szituációkban pedig gazdagítjuk azokat.
- ❖ A megfigyelések során megteremtjük az olyan beszédhelyzetet, amely során a gyermek gondolatait kifejezheti.
- ❖ Viselkedésünk, cselekedeteink, reakcióink minden helyzetben legyenek modellértékűek, követhető minták a gyermek számára.
- ❖ A tervezésben a matematikai tapasztalatokat, ismereteket külön feladatként fogalmazzuk meg, de integráltan jelenik meg a megtapasztalás a mindennapi helyzetekben, a játékban.
- ❖ A képességfejlesztő játékok tervezésekor és megvalósításakor minden esetben a gyermek eltérő fejlettségi szintjére alapozzunk, önmagához képest fejlesszük.
- ❖ Közös séták alkalmával megismerkedünk lakóhelyünk fontosabb intézményeivel orvosi rendelő, posta, iskola, bolt, zöldséges stb.
- ❖ Részt veszünk városi rendezvényeken, illetve az óvodához közeli Idősek Otthonába színvonalas műsorokkal tesszük szebbé az ott élő idősek napjait.
- ❖ Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- ❖ Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a

fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Várható eredmény óvodáskor végére:

- Felismerik az évszakokat, hónapokat, a hét napjait, a napszakokat.
- Képesek felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket, megkülönböztetik az irányokat, helyesen használják a névutókat, jól tájékozódnak térben és síkban, mennyiségállandóságuk, a bal és jobb oldal megkülönböztetése kialakulóban van.
- Tudnak tulajdonságok szerinti válogatásra, képesek a sorba rendezésre.
- Szeretik és védik a természetet, a növényeket és az állatokat.
- Aktívan részt vesznek felnőtt segítségével a növények gondozásában, és a kerti munkákban.
- A gyermekek érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezet felé.
- Közvetlen környezetüket ismerik, abban biztonságban érzik magukat.
- Ismerik lakóhelyük nevezetességeit és betartják az alapvető viselkedési normákat és kulturált szokásokat.
- Személyes adataikat ismerik, bemutatkoznak, szülei nevét, születési adatait, lakcímét meg tudják mondani.
- Környezettudatos magatartása, környezetbarát szokásaik kialakulóban vannak. Megtanulják a környezet szeretetét, tiszteletét, védelmét.
- Ismerik a szülőföldet, az ott élő embereket, a hazai tájakat, a helyi néphagyományokat, a szokásokat, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét.
- Megnevezik, érzékszerveiket ismerik azok funkcióit.
- Közlekedési eszközöket ismerik: jellege, használati módjuk szerint.
- Ismerik az állatok élőhelyét, életmódjukat, testfelépítésüket, utódaikat, táplálkozási szokásaikat. Az állatok és növények védelme beépül a gyermek értékrendszerébe.

Matematikai tapasztalatok szerzése

Az óvodai matematikai tapasztalatok szerzése az alábbi módokon valósulhat meg, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait és érdeklődési körét:

- Játékos tevékenységek: A gyerekek játék közben természetes módon találkoznak matematikai fogalmakkal. Például építőkockák rakosgatása közben megtapasztalhatják a térbeli viszonyokat, formákat és méreteket.
- Számok és számlálás: Az óvodai mindennapok részeként a gyerekek különböző helyzetekben számlálhatnak, például játékok elrendezésekor, mesék során vagy akár az étkezések alkalmával. A dalok és mondókák is segíthetnek a számok és a számlálás megértésében.
- Mérési tevékenységek: Az óvodások számára az egyszerű mérési tevékenységek, mint a hosszmérés (pl. építőkockák sorba rakása), a súlymérés (pl. különböző tárgyak

megemelése), és a térfogat mérése (pl. homokozás közben) segítenek megérteni a mérés fogalmát.

- ❖ Formák és minták: A gyerekek különböző formákkal és mintákkal való játék során fejlesztik megfigyelőképességüket és logikai gondolkodásukat. Kirakós játékok, formaberakók és rajzolás mind hozzájárulnak ehhez a folyamathoz.
- ❖ Idő fogalma: Az óvodások megtanulhatják az alapvető időfogalmakat, mint a napok, hetek, reggel, délután és este. Ezt segíthetik a napi rutinok, mint a reggeli kör, az étkezések és a napirend követése.
- ❖ Számsorok és számtáblák: Egyszerű számsorok és számtáblák használata segíthet a gyerekeknek megérteni a számok sorrendjét és azok közötti viszonyokat.
- ❖ Csoportos tevékenységek: A közös tevékenységek során, mint például az építkezés, a főzés, vagy a kertészkedés, a gyerekek számos matematikai fogalommal találkoznak, például az arányok, a mennyiségek és a sorozatok kapcsán.
- ❖ Matematikai mesék és történetek: Az olyan mesék és történetek, amelyek matematikai elemeket tartalmaznak, segíthetnek a gyerekeknek a matematikai fogalmak megértésében és alkalmazásában.

Az óvodai matematikai tapasztalatok szerzése játékos, mindennapi tevékenységeken keresztül valósul meg, amelyek a gyermekek természetes kíváncsiságára és játékos tanulására építenek. Ezek a tapasztalatok megalapozzák a későbbi matematikai tanulást és gondolkodást.

Cél:

Az óvodai matematikai tapasztalatok szerzésének célja a következő fő területekre összpontosít:
Az alapvető Matematikai Fogalmak Megértése: Az óvodai évek alatt a gyermekek megismerkednek az alapvető matematikai fogalmakkal, mint a számok, formák, minták, mennyiségek és mérés. Ez a megértés alapot teremt a későbbi, iskolai szintű matematikai tanulmányokhoz.
Problémamegoldó képességek fejlesztése: A matematikai tevékenységek során a gyermekek különböző problémákkal találkoznak, amelyek megoldása során fejlesztik logikai és analitikus gondolkodásukat, valamint kreativitásukat.
Számolási készségek elsajátítása: A gyerekek megtanulják a számlálás alapjait, a számok közötti relációkat és a matematikai műveletek alapjait (pl. összeadás és kivonás).
Megfigyelőképesség és koncentráció fejlesztése: A matematikai feladatok segítenek a gyermekeknek fejleszteni megfigyelőképességüket, figyelmüket és koncentrációjukat, ami fontos a mindennapi élet és az iskolai tanulás során.
Térbeli tájékozódás fejlesztése: Az olyan tevékenységek, mint az építőkockák használata vagy a formaberakók segítik a gyerekeket abban, hogy jobban megértsék a térbeli viszonyokat és tájékozódást.
Szociális készségek fejlesztése: A csoportos matematikai játékok és tevékenységek során a gyermekek együttműködési és kommunikációs készségei is fejlődnek, mivel közösen dolgoznak a feladatok megoldásán.

Önbizalom növelése: A sikerélmény, amit a matematikai feladatok megoldása nyújt, növeli a gyermekek önbizalmát és önértékelését, ami pozitív hatással van a tanuláshoz való hozzáállásukra.
Matematikai nyelv használata: A gyermekek meg tanulják használni a matematikai nyelvet, kifejezéseket és fogalmakat, ami segíti őket abban, hogy pontosabban kommunikálják gondolataikat és megfigyeléseiket.
Az óvodai matematikai tapasztalatok tehát nem csupán a későbbi iskolai sikerek megalapozását szolgálják, hanem hozzájárulnak a gyermekek általános kognitív, szociális és érzelmi fejlődéséhez is.
Cél továbbá, hogy változatos tevékenységeken keresztül történő matematikai tapasztalatszerzés valósuljon meg a tevékeny cselekedtetés közben.
Cél a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb emberi-, természeti- és tárgyi környezet mennyiségi-, formai- és téri viszonyainak megtapasztaltatása, a szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, matematikai szemléletmód alapozása.
Az értelmi képességek fejlesztése, különös tekintettel a gondolkodás fejlesztésére, és annak elérése, hogy matematikai jellegű tevékenységekhez való pozitív viszonyulás kialakuljon az óvodásokban.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Az óvodai matematika tanulásának feladatai a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően változatosak és játékosak, hogy a tanulási folyamat élvezetes és természetes legyen számukra.
- Az óvodai matematika tanulásának integrálása a környezet megismerésére nevelésbe segít a gyerekeknek abban, hogy a matematikai fogalmakat és készségeket a valós életben alkalmazzák, miközben fejlesztik megfigyelőképességüket, problémamegoldó készségeiket és szociális képességeiket is.
- Számlálás és számfogalom fejlesztése:
    - Számlálás különböző tárgyak segítségével (pl. építőkockák, gyümölcsök).
    - Számsorok felismerése és megjegyzése.
    - Számlálás játék közben (pl. hány lépésre van a játszótér).
- Mennyiségek és mérések megértetése:
    - Tárgyak összehasonlítása (pl. hosszabb-rövidebb, nehezebb-könnyebb).
    - Egyszerű mérési tevékenységek végzése (pl. víz öntögetése különböző méretű edényekbe).
    - Mennyiségek becslése és mérésének gyakorlása.
- Formák és minták felismertetése:
    - Különböző formák felismerése és megnevezése (pl. kör, négyzet, háromszög).
    - Formák keresése és csoportosítása a környezetben.

- Minták készítése és folytatása különböző tárgyakkal (pl. gyöngyök, építőkockák).

❖ Térbeli tájékozódás fejlesztése:

- Térbeli viszonyok megértése (pl. fölé, alá, mellé, közé).
- Különböző irányok és helyek azonosítása és gyakorlása.
- Térbeli kirakós játékok és építési feladatok végzése.

❖ Problémamegoldó képességek fejlesztése:

- Egyszerű matematikai feladványok és rejtvények megoldása.
- Különböző stratégiai játékok játszása, amelyek logikai gondolkodást igényelnek.
- Kísérletezés és következtetések levonása különböző tevékenységek során.

❖ Idő fogalmának megértetése:

- Napi rutinok időhöz kötése (pl. reggeli, ebéd, délutáni pihenő).
- Egyszerű időmérő eszközök használata (pl. homokóra).
- Történetek és események sorrendjének megértése és elmesélése.

❖ Matematikai nyelv használatának tanítása:

- Matematikai fogalmak és kifejezések használata (pl. több, kevesebb, ugyanannyi).
- Különböző tevékenységek során a matematikai nyelv integrálása.
- Kérdések feltevése és válaszok keresése matematikai kontextusban.

❖ Szociális készségek fejlesztése:

- Csoportos matematikai játékok és feladatok végzése, ahol a gyerekek együttműködnek.
- Másokkal való közös munkavégzés és problémamegoldás.
- Matematikai tapasztalatok megosztása és megbeszélése társaikkal.

❖ Ok- okozati összefüggések, a rész- egész viszonyainak felfedezése
❖ Mennyiségi, alaki, nagyság béli viszonyok felfedezés
❖ Ítélőképesség kialakítása
❖ Összehasonlítások végzése, szétválogatások irányítása
❖ Tér-, sík-, és mennyiségszemlélet fejlesztése
❖ Önkifejező, önérvényesítő törekvések támogatása téralakításokban, környezet átrendezésében

A tevékenységek során a különböző nehézségi fokozatok differenciálással történő biztosítása jelenti az egyéni fejlettségi szintnek történő bekapcsolódási lehetőséget.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük alapján összehasonlítanak rendeznek
- Megfigyelőképességük fejlődött.
- Ismerik a környezet alapvető mennyiségi, formai, téri viszonyait.
- Képesek halmazokat tulajdonságuk szerint csoportosítani, sorba rendezni.
- Felismerik az alapformákat.
- Halmazok elrendezésével képesek több, kevesebb, ugyanannyi létrehozására.
- Tízes számkörben számlálnak, tő és sorszámneveket helyesen használnak
- Ismerik, megértik a relációs fogalmakat.
- Az irányokat megkülönböztetik, megnevezik.
- A gyermekek ismerik a közvetlen környezetük személyeit, tárgyait, anyagait.
- Ismernek több növényt és állatot azok hasznát, gondozását, védelmét.
- Különbségeket tudnak tenni az évszakok között.
- Pozitív a viszonyuk a környezethez.
- A környezetvédő magatartás szokásai megalapozottak.
- Ismerik a közlekedési eszközöket és a gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályokat, alakulóban, alakulóban van a közlekedési kultúrájuk.
- Megnevezik a színeket, különbséget tesznek azok sötétebb és világosabb árnyalata között.

Az óvoda iskola átmenet támogatása:

Az iskolára való felkészítés elvei és a fejlődés jellemzői:

Az iskolára való felkészítés már az óvodába lépés első pillanatában megkezdődik. Arra törekszünk, hogy a felkészítés minden gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével történjen.

Elvek:

- Minden gyermek egyéniség
- Egyéni fejlődési ütem betartásának elve
- A fokozatosság elvének szem előtt tartása
- Esélyegyenlőség biztosítása
- Hátrányok leküzdésének segítése
- A tehetségcsírák felkutatása, tehetséggondozás
- Fokozatosság elvének betartása a tanítás-tanulási folyamatok során

- Differenciálás elve
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek tanulási nehézségeinek segítése
- Együttnevelés, integráció elve
- Tudatos, tervezett megalapozott módszertani segítségnyújtás elve

A fejlődés jellemzői az iskoláskor elérésekor:
Testi jellemzők:
A gyermek:

- Túljutott az első alakváltozáson, megnyúlt, testmagassága 110 cm körül, testsúlya 18kg körül alakul.
- Megindult a fogváltás, a tejfogak elvesztése következtében már kezdenek megjelenni a maradandó fogak.
- Mozgása egyre harmonikusabb, már képes mozgását koordinálni.
- Finommotorikus képességei jók, kialakult a kéz dominanciája, jól fogja a ceruzát.
- Képes testi szükségleteit késleltetni, szándékosan irányítani.

Lelki jellemzők:
A gyermek:

- Motivált az új dolgok iránt, érdeklődő, természetes kíváncsiság jellemzi.
    - A sikeres tanuláshoz szükséges képességek terén:
    - érzékelése, észlelése differenciált, testsémája kialakult, jól tájékozódik térben és síkban, felismeri az irányokat (lent, fent, előtt, mögött, között, jobb, bal, stb.), vizuális és akusztikus észlelése differenciált, képes az alak-háttér megkülönböztetésére, képes a rész és egész viszonyát felismerni, képes a lényeg kiemelésére, képes felismerni az azonosságokat és a különbözőségeket,
    - képes szándékosan figyelni, ennek terjedelme minimum 15 perc.
    - megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, egyre nő a megőrzés időtartama,
    - kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.
- Nem beszédhibás, a hangokat tisztán, érthetően ejti, képes gondolatait, érzelmeit kifejezni.
- Képes türelmesen meghallgatni társait és a felnőtteket.
- Megfelelő ismeretei vannak az őt körülvevő világról:
    - tudja nevét, lakcímét és a szülei foglalkozását,
    - felismeri és megnevezi a napszakokat,
    - ismeri és betartja a gyalogos közlekedés szabályait,
    - ismeri a szűkebb lakóhelyét, az ott élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
    - tudja, hogy az adott időjáráshoz milyen öltözék szükséges,
    - tisztában van a viselkedés alapvető szabályaiban, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
    - képes a mennyiségek összehasonlítására, helyesen használja a mennyiségi fogalmakat (több-kevesebb, kisebb-nagyobb stb.), számolási készsége életkorának megfelelő (tízes számkörben mozog.)

Szociális jellemzők:

A gyermek:

- Érzelmileg kiegyensúlyozott,
- Képes a közösség által kialakított szokásokhoz, szabályokhoz alkalmazkodni.
- Képes társaihoz alkalmazkodni, társas kapcsolatokat kialakítani és fenntartani. A kapott feladatokat megérti, képes azokat kitartóan, eredményesen elvégezni.
- Megfelelő önfegyelemmel rendelkezik.

A tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó iskolakezdésre felkészítő foglalkozások

Az óvodai csoportokban a napirendben meghatározott időben külön gyermekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése szükséges a gyermekek számára a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladásához fontos képességek és készségek fejlődése érdekében.
A legalább három óvodai csoporttal működő óvodákban a gyermekek – amennyiben létszámuk eléri a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. mellékletében meghatározott csoportlétszám minimumát – a tanköteles korukat megelőző nevelési évben az iskolai oktatásban való sikeres részvételük érdekében azonos életkorú gyermekekből álló óvodai csoportban vesznek részt az óvodai nevelésben.

Ha a gyermekek létszáma nem éri el a törvényben meghatározott minimális létszámot, akkor a tanköteles korukat megelőző nevelési évet töltő gyermekek saját csoportjukon belül differenciált nevelésben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A Csongrádi Óvodák Igazgatósága minden Tagóvodájában történnek felkészítő foglakozások a napi időkeretbe rugalmasan beépítve azoknak a gyermekeknek, akik a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kaptak.
A felkészítő foglalkozások a délelőtt folyamán aktuálisak, a csoportok napirendjéhez rugalmasan igazítva akkor, mikor mindkét óvodapedagógus átfedési időben együtt dolgozik. A felkészítő foglalkozások helyét és idejét a csoportok óvodapedagógusai határozzák meg egyeztetve a Tagintézmény vezetőjével.
A felkészítő foglalkozások, segítenek a gyerekeknek felkészülni az iskolába való beilleszkedésre. Ezek a foglalkozások általában játékos, interaktív módon történnek, és segítenek az új környezet, az iskolai szabályok és elvárások megismerésében.
Célja, hogy a halasztást kapott gyermekek ne maradjanak le az iskolakezdés fontos szakaszairól, és biztosak lehessenek abban, hogy sikeresen fogják tudni teljesíteni az iskolai

követelményeket. A foglalkozások segítenek a gyermekeknek fejleszteni azokat a készségeket és képességeket, melyek szükségesek az iskolai életben való boldoguláshoz, például az önállóságot, a szociális készségeket, az előadások hallgatását és a problémamegoldást.
Ezeken a felkészítő foglalkozásokon a gyerekeknek lehetőségük van megismerkedni az iskolai környezettel, és megérteni, hogy mit várnak el tőlük az iskolában. Ezen kívül olyan hasznos tippeket és tanácsokat is kapnak, melyek segíthetnek nekik az iskolakezdés sikeres lebonyolításában.

A foglalkozások célja:

A tanuláshoz szükséges alapkészségek fejlesztése, a hátrányok ledolgozása a cél. Logikus gondolkozás kialakítása, szövegértés fejlesztése, szókincsbővítés, beszédfejlesztés, mozgásfejlesztés, figyelemfejlesztés, emlékezetfejlesztés. Felkészítés az iskolára sokrétű óvodapedagógiai eszköztárral.
Az olvasás, írás és számolás tanulását játékos, a gyerekek életkorának megfelelő módszerekkel készítjük elő. Nagyon fontosnak tartjuk a feladattudat, a feladattartás és a koncentrációs képesség fejlesztését is, mely az iskolaérettség előfeltétele.
További célok:

- ✓ a feladattudat, feladattartás erősítése,
- ✓ a játékokban a szabálytartás igényének alapozása,
- ✓ a motivált munkavégzés kialakítása,
- ✓ az otthoni foglalatosságok biztosítása,
- ✓ auditív és vizuális figyelem fejlesztés.

Felkészítjük a gyerekeket az iskolára az írás, olvasás és számolás készségének megalapozásával.
Az írás előkészítés – az írás elsajátításához szükséges képességek fejlesztése, valamint a vizuális tagolás, vizuális differenciálás, szerialitás képességeinek fejlesztése.
Az olvasás előkészítés – a térbeli, síkbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése, a beszéd fejlesztése, ezen belül a szókincs, a főfogalom alá rendelés, mondatalkotás, történetalkotás, a szótagolás, a hangok hosszúságának differenciálása, valamint az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztése.
A számolás előkészítése – a gondolkodás képességeinek fejlesztése, a számfogalom kialakítása 10-es számkörben, bontások, pótlások begyakorlása, a matematikában használt fogalmak megtanítása, relációs szókincs bővítése, mértani formák megismerése.

Óvodapedagógusok feladatai:

- ❖ Az óvodapedagógusok felmérik a gyermek aktuális tudásszintjét és erre építve tudják elkezdeni a részképességek játékos fejlesztését.
- ❖ Játékos feladatmegoldások közben gyakorolják a különböző számkörökben való számolást, a mintamásolással kapcsolatos feladatokat, az írás – mozgásos és sorozatkészség fejlesztését, a látási, szóbeli emlékezettel kapcsolatos feladatokat, a formaérzékelési képességet, a különböző relációkat, stb.

- Minden alkalommal a részképesség fejlesztése is történik, melynek eredményeképpen a gyermekek az iskolába lépéskor könnyebben veszi az akadályokat, könnyebben alkalmazkodnak az új elvárásokhoz.
- A foglalkozások kiscsoportos formában, illetve egyénileg történnek a napirendbe rugalmasan beépítve, a csoport szokásainak megfelelően.

A különböző tevékenységformák és színterek kapcsán a differenciált fejlesztés feladatai:

Az óvodai differenciált fejlesztés és anyagfeldolgozás célja, hogy a gyermekek egyéni képességeit és érdeklődési köreit figyelembe véve, változatos és élménydús tevékenységeken keresztül fejlesszék képességeiket. Ezáltal minden gyermek a saját ütemében és saját erősségeire építve tud fejlődni, miközben gazdagodik érzelmileg, értelmileg és szociálisan.
A pedagógus minden esetben figyelembe veszi a gyermekek fejlettségi szintjét, és ennek megfelelően alakítja a tevékenységeket és az oktatási folyamatot.

Módszerek a differenciálásra

Egyéni megfigyelés és értékelés:
Rendszeres megfigyelés: A pedagógus folyamatosan megfigyeli a gyermekek tevékenységét, játékát és viselkedését, hogy azonosítsa az egyéni szükségleteket és képességeket.

Egyéni fejlesztési tervek:
Az egyéni megfigyelések alapján fejlesztési terveket készít, amelyek konkrét célokat és feladatokat tartalmaznak az egyes gyermekek számára.

Kiscsoportos és egyéni tevékenységek:
Kiscsoportos foglalkozások: A gyermekek kisebb csoportokban végezhetnek tevékenységeket, ahol az óvónő különböző feladatokat adhat az egyes csoportoknak a tagok képességei alapján.
Egyéni foglalkozások: A pedagógus egyéni foglalkozásokat is tarthat a gyermekeknek, ahol személyre szabott feladatokkal segíti őket a fejlődésben.

Rugalmasság a tevékenységekben:
Változatos tevékenységek: Különböző típusú tevékenységek (pl. kézműveskedés, mozgásos játékok, éneklés) biztosítása, hogy minden gyermek megtalálhassa a számára legérdekesebb és legmegfelelőbb formát.
Szabad játék: Hagyjanak időt a szabad játékra, ahol a gyermekek saját érdeklődésük szerint választhatnak tevékenységeket.

Tanulási stílusok figyelembevétele:
Vizualizáció: Használjanak képeket, tárgyakat és vizuális segédeszközöket a tanulás támogatására.

Auditoros tanulás: Dalok, mondókák és ritmikus tevékenységek beiktatása a tanulási folyamatba.
Kinestetikus tanulás: Mozgásos és gyakorlati tevékenységek biztosítása, ahol a gyermekek fizikai tevékenységen keresztül tanulhatnak.

Változatos tevékenységek:
Szabad játék: Időt biztosítani a szabad játékra, ahol a gyermekek saját érdeklődésük szerint választhatnak tevékenységeket.
Strukturált tevékenységek: Irányított tevékenységek, amelyek különböző nehézségi szinteket kínálnak, hogy minden gyermek megtalálja a számára megfelelő kihívást.

Differenciált feladatok, többszintű feladatok:
Olyan feladatok, amelyek különböző nehézségi szinteket kínálnak, így minden gyermek a saját szintjén tud dolgozni.

Anyagok és eszközök:
Különböző anyagok és eszközök biztosítása, amelyekkel a gyermekek kísérletezhetnek és tanulhatnak.

Szociális és kommunikációs készségek fejlesztése:
Szerepjátékok: Különböző szerepjátékok, amelyek során a gyermekek különböző szociális helyzeteket játszanak el, fejlesztve ezzel kommunikációs és együttműködési készségeiket.

Csoportos tevékenységek:
Közös projektek, ahol a gyermekek együtt dolgoznak, megosztják ötleteiket és együttműködnek a feladatok megoldásában.

Szülőkkel és munkatársakkal való együttműködés:
Szülői tanácskozások: Rendszeres konzultáció a szülőkkel, hogy megosszák a gyermek fejlődésével kapcsolatos megfigyeléseket és javaslatokat kapjanak.
Szakmai együttműködés: Együttműködés a többi óvodapedagógussal és szakemberekkel, hogy megosszák a legjobb gyakorlatokat és támogassák egymást a differenciált oktatásban.

IX. ÓVODÁN KÍVÜLI ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSE JÁRVÁNYHELYZET IDEJÉN

Egy esetleges járvány miatt kialakult helyzetben közös a felelősségünk van abban, hogy a családi nevelést a szokásostól eltérő formában és tartalommal segítsük oly módon, hogy a gyermekek számára mindez a lehető legkevesebb nehézséget jelentve, tevékenyen és élményekkel teli legyen.
Home Office-ban dolgozó óvodapedagógusok lehetőségeikhez mérten az infokommunikációs eszközök használatával, online segítséget adnak a családoknak. Ennek érdekében új közösségi

oldalakat, felületeket is alakítottunk ki, ahol a szülőkkel folyamatos kommunikációt, a gyermekek számára fejlesztő tevékenységeket tudunk biztosítani.
Az óvodapedagógusaink a szülők számára, a gyermek személyiségét, érdeklődését és egyéni képességeit ismerve ajánlanak olyan játékos tevékenységformákat, élményszerzési lehetőségeket, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak.
Az óvodapedagógusaink a szülőket informálják az interneten elérhető információ forrásokról, a közös és élmény teli otthoni hasznos tevékenységekhez, együtt játszáshoz a támogató segédanyagok elérhetőségeiről.
A szülőkkel és gyermekekkel a közösségi megosztókon keresztül zárt csoportokban, telefonon, e-mailen valósul meg a kapcsolattartás. 8:00 – 12:00 óra között (4 óra időtartam) elsősorban ebben az időszakban kerül sor a családok számára készített segítő tartalmak elkészítésére és elektronikus megosztására.
A Csongrádi Óvodák Igazgatósága Szervezeti és Működési Szabályzatában részletezve.

X. ÜNNEPEK, JELES NAPOK, RENDEZVÉNYEK AZ ÓVODÁKBAN

Ünnepek:

Az óvodai ünnepek fontos szerepet játszanak az óvodai életben, mivel segítenek a gyermekeknek megismerni és értékelni a hagyományokat, kulturális értékeket, valamint fejlesztik szociális és érzelmi készségeiket. Az ünnepek megszervezése és lebonyolítása több feladatot és előkészületet igényel.

Sok gyermek életében az óvoda az első közösségi élmény a család után. Itt kezdődik el a szülőktől való elszakadás és ezzel együtt elkezdi érdekelni őket a világ és a közösség tagjai. A családból hozott szokások nagyban meghatározzák személyiségüket és ebbe az ünnepekkel való találkozás is beletartozik. Az óvodai ünnepek, a hagyományok őrzése fejleszti a közösségi érzést, a valahová tartozás fogalmát. Szívesen mesélünk és részt veszünk tevékenyen a jeles napokban, hogy legyen a gyermeknek "személyes élménye", amit az óvodából és a családból hozott. Minden tagintézményünkben megemlékezünk a nemzeti ünnepekről, valamint olyan jeles napokról, mint a Madarak-fák napja, vagy az Anyák napja. Sok játékon, mondókán és dalon keresztül tanulják meg, hogy mit is ünneplünk. Óvodáink igyekeznek minél színesebb programokkal felkelteni a gyerekek érdeklődését az ünnepek iránt, ha az ünnepi megemlékezés egy élménnyel párosul, biztosan maradandó emlék lesz a kicsik számára, amire nagyobb korukban is szívesen gondolnak vissza, ez pedig segít abban, hogy aztán később felnőttként is tartsanak bizonyos szokásokat, hagyományokat. Óvodánként más szokásrend alapján, az udvaron, külső helyszínen vagy szervezett külső programon vesznek részt a gyerekek, melyet az egyes intézmények a helyi sajátosságokhoz igazítanak. A lényeg, hogy személyes élményen keresztül kerüljenek közelebb az ünnepek lényegének megértéséhez. Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvodák életében. A közös élmények erejével megteremtjük a hagyományokat, és közel hozzuk a szűkebb és tágabb környezetünk eseményeit. Az ünnepekkel közvetítjük egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok kapcsán felidézzük a népi hagyományokat. Ügyelünk arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplőbe öltözött gyerekek és felnőttek, a meglepetések, és az ajándékozás öröme. Az érzelmi ráhangolódást biztosítjuk az aktuális

mesékkel, versekkel, dalokkal, játékokkal. Óvodákban az ünnepeket a szülők javaslatainak figyelembevételével és részvételével szervezzük és bonyolítjuk. Az óvoda hagyományai, ünnepei, rendezvényei színesítik a gyermekek óvodai mindennapjait, lehetőséget adnak a néphagyományok megismertetésére. A hagyományok ápolásával, a jeles napok megünneplésével örökítjük át a gyermekeknek a hagyományokat és azok ápolását.

Célunk:

a gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása. A hagyományápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével. A hagyományos ünnepek megtartása nem önálló területként van jelen óvodánkban, hanem a komplex óvodai nevelés részeként ágyazzuk bele az egyes tevékenységformákba.

Jeles napok:

A jeles napok azok a napok, melyekhez állandó szokás vagy babonás hiedelem fűződik. A jeles napok a nép ősi tapasztalataiból alakultak ki. A népszokások olyan közösségi magatartási és cselekvésmódok, melyeknek a közösség tagjai alávetik magukat, mert megfelel az élő kulturális hagyományoknak. Szeretnénk játékos formában tovább vinni a hagyományokat úgy, hogy azt a gyermekeink nyelvére lefordítva élmény formájában éljék meg a kicsik. A néphit akkor él a legtovább az emberek körében, ha a gyermekek gyakorolják a hagyományokat, szokásokat.

Rendezvények az óvodákban:

Minden óvodánkban a munkatervekben jelenik meg az óvodákra jellemző sajátos rendezvények száma. Az ünnep fényét emelheti a feldíszített óvoda, az ünneplő ruha, a meglepetések és a kölcsönös ajándékok, amit a csoportokban saját kézzel készítenek a gyerekek gyakran a szülők, családtagok bevonásával. A gyerekek érezzék, hogy az ünnep nemcsak óvodai esemény. Részt vesznek benne a körülöttük élő emberek is. Így átélhetik azt is, hogy mit jelent egy nagyobb közösség tagjának lenni. A gyerekek megterhelő, esetleg szorongással járó szerepeltetést igyekszünk elkerülni. Az ünnep közös örömét a későbbiekben újra és újra felidézzük. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Az óvónők jóval az ünnep előtt közösen megtervezik az óvodára és a szülőkre váró feladatokat. A gyermek számára az ünnep akkor igazán ünnep, ha az óvoda pozitív hatását a család megerősíti. Az ünnepek tényleges sikerének előfeltétele az átgondolt, alapos, előkészület. Ez az időszak, amikor megteremtjük a szükséges tárgyi és személyi feltételeket, kidolgozzuk az ünnep menetét. Minden ünnep jellemzője, hogy rendkívüliséget, hoz a hétköznapok egyhangúságába. Az ünnep, nevelési eszköz, amelynek beiktatása az óvodai nevelés folyamatába szükséges is. Hozzá kell járulni a gyermek sokoldalú fejlődéséhez. Az ünnep pedagógiai hatékonyságát az adja, hogy a gyermekhez közelálló, gazdag, változatos formában sok örömet, vidámságot jelent. Elsősorban tehát a gyerek érzelmeire hatva fejti ki nevelő hatását. A pozitív érzelem olyan állapot, amely kedvező talajt teremt a gyermek minden irányú fejlődéséhez. Az óvodában

megtartott bármilyen jellegű ünnep kiindulópontja estében szükséges, hogy az a gyereknek a lehetőleg több örömet jelentse, fejlessze pozitív érzelmeit.

Óvodapedagógusok feladata:

- Az együttlét örömének megéreztetése az oldott, családias hangulat és környezet megteremtésével.
- A környezetünkben fellelhető hagyományok, mesterségek, néprajzi elemek megismertetésével közel hozni a gyermek számára az élményt és fejleszteni megőrzési akaratukat
- Az előkészületek során készítse elő és fejlessze a gyermekek időérzetének kialakulást
- Az ünnepeket megelőző érzelmi előkészítés, örömteli várakozás készítse elő az ünnepi együttlétet, minél több lehetőség biztosítása a gyermekek számára a készülődében
- Törekedjen arra, hogy az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület, a dekoráció, az ünnepi ruha – azaz a rendkívüliség emelje ki.

Nemzeti hagyományok megismertetésére, a magyarságtudat, hazaszeretet alakítása

Nemzeti hagyományaink megismeréséhez minden óvodapedagógusunk hozzájárul. Versek mesék mondókák elmondásával, megtanításával színesítik a nemzeti ünnepeinket. Ilyen alkalmakkor a szorgos kis kezek zászlókat, lovacskákat, kokárdát barkácsolnak minden csoportban változatos ötletek felhasználásával. Természetesen a magyarságtudat alakításának feladata nem csak a csoportszoba falain belül fontos, gyakran mennek a csoportok sétálni, zászlót tűzni, vagy egyszerűen megcsodálni a felkoszorúzott szobrokat, emlékhelyeket. Az óvodapedagógusok színes történetekkel és játékokkal színesítik a mindennapi megismerést. Hazánk hagyományainak ápolását olyan formában valósítjuk meg, hogy az a játék során élményt biztosítson, és emlékezetes maradjon gyermekeink számára.
Célunk, hogy ismerjék meg a magyar hagyományos ünnepeink lényegét, hazánk nemzeti kultúráját és vegyék ki részüket a hagyományok ápolásából. Ismerjék meg az ünnepekhez fűződő szokásainkat, alakuljon magatartásuk, magyarság tudatuk. Feladatunk, hogy ünnepeink, hagyományos értékeink megőrzése méltó módon, életkoruknak megfelelően történjék közös élmények, tevékenységek kapcsán. A Magyar Kultúra Napja (január 22.) alkalmából változatos programok pl.: mesemondó verseny, a város kulturális intézményeinek látogatása életkoruknak megfelelően; múzeum, színház, könyvtár, valamint az oktatási-nevelési intézmények által szervezett műsorokon, tevékenységekben való részvétel.
Március 15. A szabadságharc ünnepe, június 04. a nemzeti összetartozás ünnepe, Trianon emléknap méltó megünneplése az óvodás korosztály számára egy-egy élményszerző séta, emlékmű meglátogatása keretében történik. Projektek, téma hetek szervezésével, az ünnep tartalmának mesével, verssel, dallal, dramatizálással való feldolgozását helyezzük előtérbe.
Az óvodában a nemzeti hagyományok megismertetése és ápolása fontos szerepet játszik a gyermekek kulturális identitásának kialakításában és erősítésében. Ezek a hagyományok

segítenek a gyermekeknek megismerni és értékelni a saját kultúrájukat, valamint fejlesztik szociális és érzelmi készségeiket.
Igyekszünk becsempészni a mindennapokba a gasztronómiai hagyományokat is, magyar ételek és sütemények készítése a gyermekekkel közösen (pl. mézeskalács, farsangi fánk).
Ételkóstolókat is szervezünk a szülők bevonásával: beszélgetés az ételek elkészítéséről és jelentőségéről.
Fontosnak tartjuk, a néptánc és népzene óvodai ápolását is. Egyszerűbb magyar néptáncok tanulása és gyakorlása sok esetben színesíti a mindennapjainkat. A népzene megismertetése kapcsán, népi hangszerek bemutatása és kipróbálása is lehetséges.
Több esetben tartanak az óvodapedagógusaink tematikus hónapokat és heteket, ahol egy adott hagyományt vagy ünnepet részletesebben megismerhetnek a gyermekek.
Sor kerül kiállítások és bemutatók megszervezésére is: A gyermekek által készített alkotások bemutatása, kiállítások szervezése az óvodában feladatként jelenik meg.
A nemzeti hagyományok ápolása az óvodában hozzájárul a gyermekek kulturális identitásának megerősítéséhez, értékrendjük kialakításához, valamint szociális és érzelmi fejlődésükhöz. Az ünnepek és hagyományok megismertetése és megünneplése során a gyermekek megismerik a magyar kultúra értékeit, szokásait, és cselekvőül részt vesznek azok ápolásában. Az óvodapedagógusoknak fontos szerepe van abban, hogy változatos és érdekes módon, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően mutassák be és ünnepeljék meg ezeket a hagyományokat.
Óvodáinkban a szülők betekinthetnek az óvoda életébe ezeken a programokon keresztül is.

XI. KAPCSOLATAINK

Családdal való kapcsolat formái

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvodáink, illetve a családok teremtenek meg.
A családokkal közösen szervezett események ünnepek, családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzeteit.
Az óvodapedagógusaink figyelembe veszik a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesítik a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtást családhoz illesztett megoldásait.

Gyermek, szülő, pedagógus együttműködésének formái

Óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül. A folyamatos pozitív irányú együttműködés a szülőkkel alakítja és elősegíti a gyermekek harmonikus fejlődését. Sok esetben a szülők is bátorításra, támogatásra szorulnak, ezért fontos, hogy őszinte, kielégítő válaszokat kapjanak az

őket foglalkoztató kérdésekre, támaszt és partnert találjanak bennünk, óvodapedagógusokban a problémáik megoldására. Számítunk, alapozunk érdeklődésükre, nyitott, közös programjaink még több lehetőséget nyújtanak a betekintésre, az együttműködésre, a partneri kapcsolatunk, jövőképünk alakítására.
Az óvodába lépés előtt Óvoda Nyitogató keretében ismerkedhetnek a szülők az egyes óvodák egyéni, sajátos arculatával és az ott dolgozó óvodapedagógusokkal.
A gyermekek körülményeinek megismerése érdekében családlátogatásokat kezdeményezünk.
A szülői értekezletek, fogadó órák, aktuális megbeszélések lehetőséget adnak a folyamatos, kétoldalú kommunikációra.
Nyílt napok, rendezvények, közös ünnepek során más, kissé rendhagyó megközelítésből is láthatják az óvodákban folyó szakmai munkát.
Az óvoda a közoktatási rendszer része, a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve segíti a gyermek fejlődését.
A Szülői Közösség véleményével, javaslataival segítse az óvoda működését, melyre lehetőséget biztosítunk minden esetben.
A család és az óvoda nevelőpartneri kapcsolatának fejlesztése, kiemelten a gondoskodó, óvó-védő, a gyermek fejlődését támogató, szeretetet adó családi nevelés elősegítésére.

Célunk az együttműködés kapcsán:

- a családok elköteleződésének támogatása;
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel;
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot;
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
- hosszú távú együttműködéseket építeni az intézményekkel;
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel;
- gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása;
- a gyermekek személyiségének megismerése;
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez;
- folyamatos kétoldalú kommunikáció
- a feladatok egységes értelmezése;
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje;
- a gyermeknevelséhez nyújtandó segítségadás irányítása;
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén;
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése;
- az együttműködés szabályainak betartása;
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében;
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására

Az óvodapedagógusok feladatai:

- A gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása

- ❖ Folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény
- ❖ A kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén.

Az óvoda által a szülőknek, nyújtott segítéségnyújtás formái:

- ❖ A család és az óvoda közötti jó kapcsolat kialakításában az óvónő személyiségének, nyitottságának, jó kapcsolatteremtő képességének van a legnagyobb szerepe.
- ❖ A kapcsolat alakulását az óvónő-gyermek viszony pozitív alakulása, az óvónő hitelessége, szakértelme biztosítja.
- ❖ Különböző óvodai programokon való részvétel során, több program biztosításával új benyomásokat tudunk kínálni, hiszen számos olyan programot szervezünk, melyen az óvoda kapuja nyitva áll az érdeklődők előtt.
- ❖ A befogadás betekintést ad az óvoda életébe, a szülők megismerkednek a házirenddel. Az óvónő tegyen meg mindent, hogy a gyermekek, és a szülők bizalmát megnyerje, gyermekközpontú magatartásával.
- ❖ A mindennapi találkozások a legfontosabb alkalmak. Az óvónő mondjon mindig néhány személyes mondatot érkezéskor és távozáskor a gyermeknek és a szülőnek. Ilyenkor csak rövid információ cserére van mód, az óvodában és az otthon történt eseményekről.
- ❖ Családlátogatásra a gyermek óvodába lépése előtt kerül sor, illetve a hátrányos helyzetű családok esetében, ha a gyermek, otthoni környezetét jobban meg kívánják ismerni. A szülőkkel való jó kapcsolat esetén, tőlük és a gyermekektől is sokat megtudhatunk a családi nevelésről.
- ❖ A közös programok, ünnepek hozzájárulnak, hogy a szülők és az óvónők kötetlenebb helyzetben találkozzanak. Ezek közös élményt biztosítanak és színesítik a család és az óvoda hétköznapjait.
- ❖ A szülői értekezlet a szülőket érintő legfontosabb témák megbeszélésére alkalmas fórum. Ilyenek az óvoda, a gyerekek programjai, általános nevelési kérdések, problémák. Törekedjen az óvónő a kötetlen, barátságos légkör megteremtésére. Teremtsen lehetőséget az óvónő a szülők véleményének, javaslatainak meghallgatására.
- ❖ Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait, fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről.
- ❖ Tájékoztatás a gyermek egyéni fejlődéséről. A szülők igénye és érdeklődése szerinti nevelési kérdésekben beszélgető kört, előadásokat szervezünk külső szakember (logopédus, pszichológus) bevonásával.
- ❖ Az óvodában szülői szervezet tevékenykedik. Tagjait a szülők választják. Működési rendjét és éves munkatervét a szülők a fő közösen határozzák meg.
- ❖ Fogadó órák biztosítása; konzultációs lehetőségek.

A szülői közreműködés formái:

- Részvétel az óvodai programokon, szervezői feladatok ellátása
- Az óvodai nevelőmunka minőségének javításához javaslatok adása
- Az óvoda működésével kapcsolatos vélemény megfogalmazása
- A gyermek fejlődésével kapcsolatos problémák megbeszélése, közös megoldáskeresés
- Érdeklődés, együttműködés a gyermek személyiségének fejlődése érdekében

Fenntartó

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy az óvodai ellátás helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó kiemelt helyi önkormányzati feladat.

A köznevelési törvény rendelkezései szerint a fenntartónak számos jogosítványa van a fenntartásához tartozó intézmények irányításával kapcsolatban. Ezen jogosítványok gyakorlása során minden esetben be kell tartania a jogszabályokban előírt tartalmi és eljárási korlátozásokat.

A fenntartói jogkörök keretében ellenőrzi:

- a Csongrádi Óvodák Igazgatósága gazdálkodását;
- működésének törvényességét;
- működésének hatékonyságát,
- a szakmai munka eredményességét;
- a gyermekvédelmi tevékenységet;
- a gyermekbaleset megelőzése érdekében tett intézkedéseket;
- a pedagógiai programját, házirendjét, valamint szervezeti és működési szabályzatát (2011. évi CXC. törvény 83. § (2) bekezdés i) pont).
- az alapító okirat, az SZMSZ, a házirend, a továbbképzési program, az éves beiskolázási terv, valamint más belső szabályzatok elfogadására előírt eljárási rendelkezések megtartását;
- a szabályzatokban foglaltak jogszerűségét;
- a működés és döntéshozatal jogszerűségét, így különösen a gyermekbalesetek megelőzésével, a gyermekvédelmi feladatok ellátásával, a nevelő- és oktatómunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésével összefüggő tevékenységeket.

Városunk óvodái Csongrád Város Önkormányzatának fenntartásában működnek. Célunk óvodáink szakmai munkájának megismertetése, színvonalas nevelői munkánk elismertetése, valamint az érvényes jogszabályok szerinti együttműködés. Közös feladat az intézményeket érintő pályázatokban való részvétel, valamint a gazdaságos, törvényes működés és működtetés betartása. A kapcsolattatás formái: írásbeli szóbeli beszámolók, folyamatos információ csere és betekintés az intézmények munkájába.
Minden nevelési év végén a fenntartó részére megküldésre kerül egy elégedettségmérő nyomtatvány, ahol véleményüket kikérhetjük a nálunk folyó munka minőségéről.

Rendszeres napi kapcsolatot tartunk, minden óvodát érintő kérdésben. A fejlesztési iroda kiemelten kezeli a benyújtott óvodákra vonatkozó pályázatokat, melyek előkészítésében, kivitelezésében aktívan közreműködünk.
Csongrád város jegyzőjével az aktuális ügyek intézése történik saját jogkörében eljárva.
Rendezvényinkre minden esetben várjuk a fenntartó képviselőit, hogy betekintést nyújthassunk a szorgalmas hétköznapokba.

Az óvoda kapcsolatrendszere, az együttműködés célja:

Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

Óvodásaink pszichés, ill. tanulási, magatartási problémáinak vizsgálatát végzik, irányt mutatnak, a fejlesztésükre vonatkozólag. Fontosnak tartjuk a gyermekek felmérését követően a fejlesztés mielőbbi megkezdését, a szülők óvodapedagógusok írásbeli tájékoztatását. Rendszeres, tervszerű fejlesztőmunkát végeznek az intézményekben a logopédusok a beszédhibás gyermekek körében. Év elején a kiscsoportosok preventív felmérését végzik, a nevelési év második felétől „szól-e” mérést is végeznek az iskolába készülő nagycsoportosoknál. Hatékonyan együttműködnek a nevelőtestülettel.
A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítja az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat az iskolakezdéshez szükséges felkészítő foglalkozásokat. Valamint az óvodapedagógusok a csoportban biztosítják a fejlesztő foglalkozásokat a gyermekek számára az előzőleg elkészített vizsgálatok eredményei alapján, különös figyelmet fordítva az egyes részterületek sokoldalú fejlesztésére.

Bölcsőde

Az óvodák más intézményekkel való együttműködésének alakításában első lépcsőfok a bölcsőde. Velük az integráció megszűnése után is jó kapcsolatot ápolunk, törekszünk a továbbiakban is egymás munkájának megbecsülésére. Az egymáshoz közeli intézmények biztosítják az átjárhatóságot, ismerkedést a kijelölt időpontokban, így segítve a majdani óvodába lépest. A bölcsődéből óvodáinkba érkező gyermekek a szocializáció alapjait, első lépéseit már a bölcsődékben élik meg. Így a bölcsőde-óvoda közötti átmenet gördülékenyebben valósulhat meg.

Iskolák

A zavartalan átmenet érdekében rendkívül fontos egymás nevelő munkájának, céljainak, feladatainak megismerése. Ennek érdekében immár hagyománnyá vált Nyílt napok, délelőttök szervezése a tanítók számára, meghívás nyitott programjainkra. Az iskolák is nagy izgalommal, változatos programokkal készülnek az óvodásoknak, mesedramatizálás, bábelőadás, hangszerbemutató stb. ezekkel az előadásokkal sok esetben ellátogatnak az óvodákba. Így a

kisebbek is részesülnek az iskolások által nyújtott élményekben. Szívesen látnak bennünket, óvodapedagógusokat is rendezvényeiken. Nyílt óráikon, szakmai napokon a hatékony tanulást segítő, újító módszereiket ismerhetjük meg.

Közművelődési Intézmények

Idősek otthona:
Néhány tagóvodának rendszeres, jól működő kapcsolata van az idősekkel. A területi megoszlás miatt a környezetük közelében lévő idősek intézményét látogatják, melynek célja az idősek megbecsülése, a nemzedékek közötti kapcsolatok erősítése.

Művelődési ház, gyermekkönyvtár, múzeumok:

A gyermekek fejlődését szolgáló kulturális programok, valamint az intézmények látogatásával folyamatos, élő a kapcsolatunk a közművelődési intézményekkel. Színes, tematikus, aktuális programjaik maradandó élményt nyújtanak óvodásaink számára. Célunk, hogy óvodán kívül, más helyen, helyszínen is érdeklődésüknek megfelelő, tartalmas, színvonalas programokban vehessenek részt, alkalmazkodjanak a kultúra befogadásának szokásaihoz, szabályaihoz.

Védőnői hálózattal, gyermekorvosokkal történő kapcsolattartás és formái

Minden tagóvoda a gyermekek egészségvédelmével kapcsolatos munkáját egy-egy védőnő segíti tervezett időszakonként és alkalomszerűen. Főként fejtetvesség kezelésében a szülők felvilágosításában nyújtanak segítséget. Egyes esetekben óvodalátogatás alóli felmentés céljából kérjük a véleményüket az ügy megítéléséhez. Gyakran kérjük a segítségüket óvodai programokon az egészséges táplálkozással kapcsolatosan, kerti partik egyéb rendezvényeken szűrések elvégzésében.

Fogorvos

Fogászati szűrést végez a fogszakorvos a nevelési év elején, ugyanekkor felvilágosítást nyújt a gyermekek számára a fogápolás fontosságáról, bemutatja a helyes fogmosás technikáját.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, Gyermekjóléti Szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és

a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.
A Csongrádi Óvodák Igazgatósága kapcsolatot tart a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal, hiszen járnak tagintézményeinkbe roma származású gyermekek is.
A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodáinknak, ha lehetősége adódik, akkor a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik.

Egyházak

A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.
A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a Csongrádi Óvodák Igazgatósága nyitott a külhoni magyar óvodákkal való együttműködésre, és –lehetőségeink szerint – szakmai kapcsolatot tartunk fenn.

XII. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A hátrányos helyzet fő okai:

- alacsony jövedelmi, fogyasztási szint;
- alacsony műveltségi szint;
- egyedül álló szülő;
- szülő tartós betegsége;
- rendezetlen családi helyzet, megromlott családi kapcsolat;
- felelőtlen életvezetés stb.

Veszélyeztetettség okai:

- szegénység;
- nevelési hiányosságok;
- rokkant szülő;
- primitív értelmi színvonal, a szülők iskolázatlansága;
- alkoholizmus stb.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzet megszüntetése érdekében kialakított együttműködés:

- az óvoda orvosával, házi orvosokkal, védőnővel;
- az iskola ifjúságvédelmi felelősével;
- Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Irodájával;
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal;
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal
- Gyámhivatallal

<u>Célunk:</u>

Az általános nevelési célokkal megegyezően a gyermekek egészséges személyiségének, egyéni képességeinek kibontakoztatása. A hátrányokkal induló gyermekek védelme, segítése az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérésében. Fő cél tehát a megelőzés, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, segítségnyújtás a veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozásában, ill. ennek lehetőség szerinti megszüntetésében.

Feladat:

- Az óvodába kerülő gyermekek családi körülményeinek felmérése az óvoda vezetőjével, valamint a csoportban dolgozó óvónők segítségével.
- A gyermekvédelmi szempontból problémás gyerekek közös látogatása. A hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vétele.
- A hátrányos helyzet típusának, súlyosságának mérlegelése, az okok lehetséges feltárása a nevelők, szülő segítségével; ezek ismeretében segítség nyújtása.
- Szociális ellátások számbavétele.
- Tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségeiről.
  Speciális fejlesztő foglalkozások, a megfelelő szakemberek segítségének igénybevétele;
- A hátrányos helyzetű gyermek csoporton belüli felzárkóztatása;
- Egészségügyi, pedagógiai tanácsadás a szülőnek;
- Kapcsolattartás a külső segítő intézményekkel, személyekkel;
- A gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekeknél visszatérő családlátogatások az óvónővel.
- Folyamatos együttműködés a nevelőtestülettel.
- Családlátogatások; szülői értekezlet; nyílt nap az óvodában;
- Tájékoztató előadások szervezése, óvodai ünnepek, rendezvények, közös kirándulás, családi nap a szülőkkel.
-

Tagintézményeinkben egy-egy fő gyermekvédelmi felelős látja el a gyermekvédelmi feladatokat.

Az intézmény integrációs feladatai

Az óvodai integrációs program nem jelent külön programot az óvodáink munkájában, hiszen minden pontja a hatályos jogszabályok figyelembevételével, az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül.
Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében fontos feladatunk az egyenlőtlenségek megszüntetése. Ahhoz, hogy a hátrányokat megszüntessük, olyan óvodai tevékenységeket kell szerveznünk, amely minden gyermek számára biztosítja az egyenlő hozzáférést. Célunk a szegregáció és diszkriminációmentesség, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek hátrányainak csökkentése, integrációjuk biztosítása. A célok megvalósítása érdekében az óvodai nevelőmunkánkban kiemelt feladatokat kell megvalósítanunk. A közoktatásról szóló törvény hatályos rendelkezései megfogalmazzák egyrészt a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, másrészt pedig azt, hogy minden gyermeknek joga van, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben részesüljön.

1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) 14. bekezdése szerint hátrányos helyzetű az a gyermek, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője – a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint – óvodás gyermek esetén a gyermek hároméves korában, halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek. Kiemelt feladatunknak tartjuk a hátrányos helyzetű, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, esélyegyenlőségük biztosítását. Óvodáink a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve szolgálják a gyermekek fejlődését. Fokozott felelősség hárul az óvodapedagógusokra a gyermek nevelésében, mivel a családi nevelés hiányosságai megmutatkoznak. Ezért kellő hangsúlyt kell fektetnünk a családok alaposabb megismerésére. Célunk, hogy segítsünk a HHH gyermekek hátrányainak leküzdésében, elősegítve majdani iskolai sikerességüket. Az SNI gyermekek száma csökken, egyenlő eséllyel kezdik meg iskolai tanulmányaikat. Az integráció akkor mondható sikeresnek, ha nem csupán egyszerű fogadás történik, hanem befogadás, inklúzió valósul meg, melyhez más pedagógiai szemlélet szükséges. Az integráció minden gyermeknek jó, hiszen alakul és fejlődik empátiájuk, toleranciájuk, meg tanulnak segíteni egymáson. Könnyen elfogadják azt, amit a normál társadalom másnak nevez. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megtanulják a társadalom valódi „játékszabályait", óvodás társaik pedig a segítés helyes és természetes módjait. Pozitívuma az óvodai integrációs nevelésnek, hogy az együttlétek olyan attitűdök, értékek kialakulásához vezetnek, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a társadalom egymástól kölcsönös függő tagjaként jól tudjanak együttműködni.
Ezért feladatunk, hogy ugyanazokat a feltételeket biztosítsuk minden gyermeknek, melyek a szükségleteik, vágyaik kielégítését szolgálják.
Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülőkkel, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Pedagógiai Szakszolgálattal, Általános Iskolákkal, Roma Önkormányzattal, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg. Az óvodába járó HHH gyermekek teljes köre, kiknek mindenkori létszáma az óvoda „Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek" nyilvántartásában kerül kimutatásra

<u>Célunk:</u>

- Valamennyi 3 éves, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodába kerüljön.
- Valamennyi 3-7 éves hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek rendszeresen járjon óvodába.
- Az óvodából iskolába menő hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek olyan tudatos óvodai nevelésben, fejlesztésben részesüljenek, mely biztosítja**,** hogy sikeresen, egyenlő eséllyel kezdjék meg az általános iskolát a nem hátrányos helyzetű társaikkal együtt.

<u>Feladataink:</u>

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- A teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a HHH gyermekek körében
- A 3 évet betöltött gyermekek létszámának, kilétének felkutatása minden évben, a védőnők, jegyző, anyakönyvvezető, igazgató segítségével történik.
- A Roma Önkormányzattal közös célunk a 3 éves korú gyermekek óvodába járatása. Az óvoda gyermekvédelmi felelősének nagy szerepe van, mert ő vezeti a nyilvántartást. A gyermekvédelmi felelősök kapcsolatot tartanak a Családsegítő Szolgálattal.
- „Óvodanyitogató" már több éve működik városunkban. Az óvodai beíratás előtti héten lehetőséget adunk az óvodák megtekintésére, az óvodai életbe való betekintésre.
- Óvodai beíratás alkalmával, a szülők a törvényi előírásoknak megfelelő okmányokkal íratják be gyermekeiket.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás. Csoportok kialakítása az Igazgató és a Tagóvoda vezetők feladata a törvényi előírásoknak és a szülők szabad óvodaválasztásának megfelelően. A csoportok kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű és SNI gyermekek arányos elosztására törekszünk, figyelembe véve a szülők kívánságait is. (pl.: testvérek, barátok, ismerősök egy csoportban)
- Igazolatlan hiányzások minimalizálása. Az igazolatlan hiányzások nullára csökkentése érdekében feladataink a következők: Év eleji szülői értekezlet szervezése, amelyen tájékoztatjuk a szülőket. Megismertetjük a szülőket az óvoda házirendjével, a mulasztások igazolásának rendjével.
- Érzelem gazdag, családias óvodai környezet kialakításával arra törekszünk, hogy az óvodába érkező gyermekek otthonosan és jól érezzék magukat.
- Nyitott óvodai működés, nyitott kapcsolat, bizalom kialakítása a szülőkkel. Közös óvodai programok szervezése.
- A nyilvántartás pontos vezetése és a hiányzások folyamatos figyelemmel kísérése, főleg HHH gyermekekre vonatkozóan.
- Jelzőrendszer működtetése az orvos, védőnő, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Cigány kisebbségi Önkormányzat és az Óvoda között. Fontos, hogy időben jelezzük az illetékes partnerek felé az igazolatlan hiányzásokat.
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartási kialakítása. Minden nevelési évben a nyitvatartási igények felmérése a szülők körében. Már az év eleji szülői értekezleten megbeszéljük a szülőkkel, hogy számukra megfelelő-e az óvoda nyitvatartási ideje. Az óvodai nyitvatartás egyeztetése a fenntartó önkormányzattal.
- Nevelőtestületi együttműködés. A problémás helyzetek megoldására fórumokat, értékelő esetmegbeszéléseket szervezünk a külső szakemberekkel együtt. A rendszeres hospitálások alkalmat adnak egymás munkájának megismerésére, tapasztalatok átadására, a jó gyakorlatok átvételére, új módszerek megismerésére, ötletbörzékre. Mindezeket beépítve pedagógiai munkánkba még hatékonyabban fejleszthetjük a ránk bízott gyermekeket.

Az inkluzív pedagógiai munka kiemelt területei

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjának segítése.
- A HHH gyermekek be óvodázásának segítése.
- Bizalmi, jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel az együttneveléshez.
- A gyermekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése – „A gyermek érdeke mindenek felett".
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló emberi kapcsolatok kialakítása.
- Az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodó egyéni képességfejlesztés
- Esélyegyenlőség biztosítása, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása
- Egyénre szabott fejlesztő program kidolgozása a sajátos nevelési igényű és részképesség zavarral küzdő gyermekek számára.
- Komplex állapot felmérés, anamnézis készítése: Az előzetes családlátogatás során lehetőség nyílik a kisgyermek jobb megismerésére, a szülőkkel való bizalmi kapcsolat megalapozására. A beszélgetések, megfigyeléseink kellő információval szolgálnak az anamnézis kitöltéséhez és a gyermek aktuális fejlettségi szintjének megállapításához. A hiányzó adatok pótlásához a szülők együttműködése, a gyermek minél alaposabb megismerése nélkülözhetetlen. A gyermek megfigyelésével (játék, viselkedés, kommunikáció, társakhoz való viszony, neveltségi szint, ismeretek, értelmi képességek, önkiszolgálás…) fontos információk birtokába juthatunk, melyek meghatározzák a gyermeki személyiség egyénre szabott, differenciált fejlesztését.
- Kommunikációs nevelés: Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben kiemelt, hiszen a 3-6 éves kor a beszédfejlődés legszenzitívebb időszaka mivel ekkor fejlődik legintenzívebben a gyerek beszéde, amely játékosan fejleszthető, - az otthoni hátrányok ellensúlyozhatók, s a gyermekek egymástól is tanulhatnak. Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai életet átszövi, hiszen minden pillanatban valamilyen módon megjelenik a kommunikáció. A gyermekek anyanyelvüket sokféle tevékenység közben, társaikhoz, felnőttekhez való viszonyuk fejlődése során sajátítják el. Az anyanyelvi nevelés a beszéd fejlődésének alapja. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kommunikációs készsége elmaradást mutat életkoruktól, többségi társaiktól. Mindez a szülők alacsony iskolázottságával, az ingerszegény környezettel, az eltérő nevelési módszerekkel magyarázható. A gyermekek nyelvi hátrányai közé tartozik, hogy szókincsük nagyon szegényes, nem minden esetben értik a szó jelentését, beszédészlelés, szóbeli kifejezés zavara mutatkozik, zsargon szavakat használnak.
- Anyanyelvi nevelés megvalósítása az óvodai gyakorlatban: Az anyanyelvi nevelés a nap minden szakaszában jelen van, valamennyi tevékenységi forma keretében alkalmazzuk, az egész óvodai életet átszövi. Biztosítjuk a gyermekek számára a napi mesehallgatást, a mondókázást, énekes együtt játszást. Gyermekekhez érzelmileg közelálló, erkölcsi szabályokat közvetítő irodalmi műveket választunk, melynek nyelvezete egyszerű és

képszerű. Nagyobb gyermekek esetében a dramatizálás, bábozás a metakommunikációs helyzetekre, folyamatos, tiszta beszédre ad lehetőséget. A változatos tevékenységi formák, játék során a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire építünk. Különféle szituációs játékok során a gyermekek megszólaltatására, szókészletének bővítésére, beszédkedvük fokozására van módunk. A mindennapi apró beszélgetések, események nagyon sokat számítanak az óvodapedagógus és gyermek közötti kapcsolat alakulásában.

Céljaink:

A hátrányos helyzetű gyermekek nyelvi hátrányainak enyhítése; sikerélmény nyújtása a kommunikációs helyzetekben; szókincsbővítés, szavak és fogalmak megismertetése és azok használata, beépítése a gyermekek passzív és aktív szókincsébe; a gyermekek kommunikációs gátlásainak feloldása elfogadólégkör megteremtésével.

Óvodapedagógusok feladatai:

- A hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása, a szegényes szókincs, alacsony beszédszínvonal, kifejezésmód, illemszabályok hiányának korrigálása. A beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik, aki a különböző beszédhangok javítását, artikulációs gyakorlatokat végez az iskolába menő gyermekekkel. Arra törekszünk, hogy kérdezzenek bátran, nyugodt légkörben mondják el élményeiket, kérdéseikre mindig választ adva. Fórumok szervezése – előadás, szülői értekezlet, esetmegbeszélés, előadás. A gyermeket körülvevő beszélő, kommunikáló, értő környezet kialakítása. Gyermekeket érintő programok szervezése.
- Érzelmi nevelés, szocializáció: Az óvodáskorú gyermekek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi befolyásoltsága. A gyermek akkor fejlődik a legjobban, ha neki megfelelő bánásmódban részesül, szükségletei kielégülnek és az önmagában rejlő adottságokat, lehetőségeket sajátosságainak megfelelően bontakoztathatja ki. Az óvoda feladata, hogy a gyermek minél több tapasztalatot szerezzen a változatos tevékenységek során, melyek elősegítik képességei fejlődését. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. A közösségbe való beilleszkedés segítése. A családi háttérből származó kulturális és szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása. Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában. Felelősségérzet, feladattudat kialakítása a gyermekekben. A gyerekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek kielégítése. Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló emberi kapcsolatok kialakítása. A szocializációt az óvoda pozitív, szeretetteljes légköre biztosítja. Az ilyen légkörben nevelkedett gyermeknek fejlődik az „ÉN” tudata, természetes magatartássá válik a különbözőségek elfogadása. Fejlődik erkölcsi tartása és akarata. A befogadás időszakában a gyermekekhez olyan személyes bánásmóddal kell közeledni, amely enyhíti a bizonytalanság és kiszolgáltatottság érzését és a gyermek személyes szükségleteinek kielégítésére épül.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése

A mai világban, amikor a természeti, társadalmi környezet válságban van, nagyon fontos már kisgyermek korban a természeti és társadalmi környezet védelmére nevelés. A hátrányos helyzetű gyermekek ugyanúgy szeretik a szépet, a szép környezetet, valamint szükségük van tapasztalatokra, élményekre.

Céljaink:

A környezet tudatos nevelés megalapozása.
A helyes környezettudatos magatartás normáinak kialakítása – a természeti és környezeti értékek védelme és tisztelete.
A gyermekek szokásrendszerébe épüljön be a tudatos környezetvédelem, váljon természetes igényükké.
Alakuljon ki az előítélet-mentesség, a tolerancia a társak és a különbözőségek iránt.
Ismerjék meg nemzeti ünnepeinket, környezetünk hagyományait.

Feladataink:

- A gyermekek természet szeretetének kialakítása.
- A természeti és társadalmi környezet értékeinek védelmére ösztönzés közös tevékenységeken keresztül.
- A környezet megóvására, védelmére való nevelés a munkára nevelés során.
- A gyermeki szemlélet formálása – tolerancia erősítése a mindennapi kapcsolatokban és a közös tevékenységek által.
- A nemzeti tudat kialakítása - környezetünk hagyományainak ápolása, nemzeti ünnepeink életkornak megfelelő megünneplése.
- Felelősségérzet, feladattudat kialakítása a gyermekekben.
- Az országos alapprogram szerint: „A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.”

Korszerű óvodapedagógiai módszerek

A korábbi jól bevált módszerek mellett új oktatási programok és módszerek megismerése és alkalmazása szükséges. Ehhez fontos az óvodapedagógusok szakmai továbbképzése és önképzése. Óvodáinkban a tanulás a játék adta lehetőségek kihasználásával, játékos helyzetek teremtésével, valamint komplex foglalkozások rendszerén keresztül történik. Mindennapjaink során a célnak leginkább megfelelő módszereket alkalmazzuk az adott gyermek egyéniségéhez igazodva, képességi szintjének megfelelően, módszereink: differenciált munkaszervezés, mikro

- csoportos foglalkoztatás, felfedeztetés. A játék, játékosság személyiségfejlesztő hatását felhasználva a gyermekek aktuális fejlettségének, életkori sajátosságainak figyelembe vételével történik a készségek fejlesztése. A gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek segítik a motiváció fenntartását. A pedagógus számára legnehezebb, többszörös feladatot jelent a gyermekek eltérő képességeihez való alkalmazkodás, differenciált fejlesztés. Differenciált tevékenységeket biztosítunk, melyekben a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően fejlődnek. Kiscsoportos foglalkoztatási formákat alkalmazunk, amelyek biztosítják az egymástól való tanulás lehetőségét. A témákat komplexen dolgozzuk fel.

- projekt módszer bevezetése
- kooperatív technikák alkalmazása (aktivizáló, játékos módszerek; cselekvő, problémamegoldó, sok érzékszervet aktivizáló megismerés; mikro - csoportostevékenység)
- drámapedagógiai módszerek beépítése a csoportok mindennapi életébe

Nemzeti, etnikai kisebbség nevelése

A kisebbségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési- fejlesztési rendszerének része, mely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatit. Nevelő-fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveit. Mint ahogy társadalmunk, városunk lakossága is sokszínű: kulturáltságban, anyagi lehetőségeiben, nemzeti és etnikai hovatartozás tekintetében.
Ez a sokszínűség jellemzi az óvodába járó gyermekeink családi hátterét is. A kisebbséghez gyermekek száma, aránya az egyes óvodákban emelkedést mutat. Többségük hátrányos szociális környezetben él.

Cél:

Kompenzálni a családi nevelés esetleges hiányát. Segíteni a család valamennyi tagját a többségi társadalom érték- és normarendszeréhez való minél sikeresebb alkalmazkodásában, együttműködésben. A gyermekeknek - beilleszkedésük során - szeretet és biztonságérzet biztosítása, éreztetve, hogy a különbözőséget elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, ezzel megalapozzuk érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönözzük társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Óvodapedagógusok feladatai:

Annak elérése, hogy az elsődleges szocializációs közeget minél előbb egészítse ki a másodlagos szocializáció. A gyermekek személyiségének megismerése, az esetleges lemaradás területeinek, mértékének megállapítása. A családi nevelés jellemzőinek megismerése. (A cigány gyermekek óvodai nevelését meghatározza az eredet, a beilleszkedés foka, az életvitel, a szülők iskolázottsága, munkavállalása. Tudnunk kell, hogy a gyermeknek hogyan teltek életének első évei. Mindez fontos a családi házzal való együttműködés szempontjából is.) Körültekintő testápolási, higiénés, öltözködési szokások alakítása, az étkezési kultúra alapozása. Az egészség megőrzéséhez szükséges szokások alapozása, a harmonikus, szép mozgás elsajátíttatása. Az érzelmi élet gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének kialakítása, a különbözőség tiszteletben tartása, az identitás alakítása.

Nyelvi képességek, a kommunikáció fejlesztése, szókincs gyarapítása.
Erkölcsi, kulturális értékek megismertetése, a magán tulajdon tiszteletben tartásának erősítése. A magyar és roma gyermekek megismertetése egymás hagyományaival, szokásaival és azok tiszteletben tartására nevelés. A kisebbség szokásainak megismertetése, pozitív érzelmi viszony kialakítása, fokozatos, tapintatos közelítés egymáshoz, melynek hatására erősödik az identitás. A nehézségek ellenére arra törekszünk, hogy a szülők hároméves kortól szívesen adják óvodába gyermekeiket, felismerve ezzel azt, hogy így nagyobb lehetőség kínálkozik az esélyegyenlőség megteremtésére.

Pedagógiai elvek az együttnevelés során:

Esélyegyenlőség elve

A kisebbséghez gyermek ne érezzen hátrányos megkülönböztetést, hátrányos helyzetét kompenzáló, megkülönböztetett figyelemmel vegye körül környezete, mely segítséget nyújt számára.

Tolerancia elve

Az óvodapedagógus személyisége tükrözze a különbözőségek elfogadását. A gyermekek, az óvoda valamennyi dolgozója, a szülők, és nem cigány szülők szemléletének alakításával a kisebbséghez tartozó gyermekek befogadásának, elfogadásának elősegítése.

Differenciált fejlesztés elve

Egyéni eltéréseket toleráló, megfelelő módszerekkel, építő személyiségfejlesztés megvalósítása. Felzárkóztatásukban első lépésnek tartjuk a szülők megnyerését az óvodai neveléshez, az esélyegyenlőség megteremtéséhez. Hangsúlyozzuk, hogy képesek vagyunk a különbözőség tolerálására, ezt közvetítjük a gyermekcsoport és a nem cigány szülők felé. Ezt tapasztalhatja valamennyi szülő az óvoda, különböző rendezvényein, szülői értekezleten, kirándulások alkalmával stb. Intézményünk munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel) a kisebbségi intézménnyel való együttműködés. Az óvodai nevelésben a szülők érdekét, jelenlétük biztosítását természetesnek, sőt kívánatosnak tartjuk. A nevelésben együttműködő szülők segítségükre vannak a csoportközösség szervezésében, a gyermek fejlődésének elősegítésében, az identitás megalapozásában, fejlesztésében. A gyermekek nevelése integrált keretek között történik. Városunk Kisebbségi Önkormányzata támogatja munkánkat. Segítségünkre van a felmerülő akadályok megoldásában, a családok szociális és egyéb problémáinak megoldásában. A családokkal való kapcsolattartás során beszél az érintett szülőknek az óvodában folyó munkáról, annak fontosságáról a gyermek fejlődésével összefüggésben. Igyekszik segíteni ezzel azt a törekvésünket, hogy a gyermekek három éves koruktól részesüljenek óvodai nevelésben.

Az esélyegyenlőséget szolgáló nevelési feladatok

Programunk alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belüli szegregáció mentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Ezen belül alapvetőnek tartjuk, hogy az intézményünk biztosítsa a szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférést, de helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálására.
Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a beiratkozásra, gyermekfelvételre, az oktató-nevelőmunkára, a gyerekek egyéni fejlesztésére, az értékelés gyakorlatára, a fegyelmezés használatára, a feladatok kiválasztására az alkalmazásban és a fejlesztésben. Különös figyelmet fordítunk, a pedagógusok szakmai továbbképzésére, valamint a partnerépítésre és kapcsolattartásokra (szülők, segítők, szakmai és társadalmi környezet).

Célunk, hogy legyen jellemző a nevelés minden területére a gyermekek egyenlő bánásmódban részesítése. Fontos feladatnak tarjuk, hogy valósuljon meg a diszkrimináció- és szegregációmentesség az intézmény minden tevékenysége során.
Működtetjük az inkluzív pedagógiai szemléletet, érvényesítjük az esélyegyenlőséget annak biztosításával, a hátrányból adódó különbségeket toleráljuk, csökkentjük. Igyekszünk megvalósítani a kölcsönös felelősségen alapuló együttműködést a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.

Szociális hátrányok enyhítését segítő nevelési feladatok

Célunk:

A halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése. A gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet kialakításával, érvényesüljön a hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozása. Legyen biztosított a gyermekek egyéni képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztés, játékos tevékenységek által. Jellemezze az óvoda és a szülők együttműködését kölcsönös tisztelet, partneri kapcsolat kialakítása a hátrányok csökkentése. Valósuljon meg óvodán kívüli szervezetekkel történő együttműködés, a gyermekek óvodába járásának, fejlesztésének támogatása

Óvodapedagógusok feladatai:

A szociálisan hátrányban lévő gyermekek tekintetében a pedagógusok differenciált foglalkozás keretében csökkentik a hátrányból fakadó esetleges lemaradást, a gyermek fejlődési üteméhez igazodva. A gyermekeket megillető jogok érvényesülése az óvodán belül, szükség esetén védő - óvó intézkedésekre javaslatot teszünk. A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekekkel való fokozott törődés. Törekedni a szociokulturálisan veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatására. Az új óvodások befogadásának elősegítése, beilleszkedésük zökkenő mentessé tétele. A gyermekek és a családok minél jobb megismerése. Egészségnevelés felzárkóztatás. Sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése. Mozgáslehetőség biztosítása. Felmérni a problémákat, a veszélyeztetettség okozta tüneteket, okokat felismerni, és ha szükséges szakember segítségét kérni. Folyamatos kapcsolattartás az óvónőkkel az esetleges

változásokról, fellépő veszélyekről. Differenciált fejlesztés. A tehetségígéretes gyermekek felkészítése. Kulturális rendezvények csoportos látogatása. Közreműködés az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében. A gyermekvédelmi felelős szükség szerinti részvétele a családlátogatáson. Szakemberek bevonása annak érdekében, hogy segítsük megoldani a családok nevelési problémáit, külső segítség felajánlása.

Migráns gyermekek integrált nevelése

Migráns gyermek az, aki hazáját családjával elhagyni kényszerült és most itt tartózkodik Magyarországon. A Csongrádi Óvodák Igazgatósága biztosítja, hogy az óvodai nevelést a magyar gyermekekkel azonos módon, azonos jogokkal vehetik igénybe.
Kultúrájával, vallásával, nemzetiségével, nyelvi ismereteivel kapcsolatos ismeretek összegyűjtése után, egyéni bánásmóddal, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtésével igyekszünk a közösségbe befogadni, beilleszkedését segíteni.
Fontos feladatunk, hogy a többségi gyermekekkel tudjuk fogadtatni a többiekkel, az érkező gyermeket, a más kultúráról, nyelvről, bőrszínről szükséges –a gyermekek életkorának megfelelő ismereteket igyekszünk nyújtani.
A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, játékkal, verseléssel, mondókázással énekléssel a közösségben.
Alapvető gyermeki tulajdonság, hogy a gyermekek – nemzetiségtől függetlenül – keresik egymás társaságát, szívesen játszanak egymással. Közösségben ez fokozottan érvényesül. Fokozottan ügyelünk arra, hogy a gyermekeket hátrányos megkülönböztetés ne érje!

XIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről4§13. kiemelt figyelmet igénylő gyermek,

1. <u>különleges bánásmódot igénylő gyermek:</u>

a) sajátos nevelési igényű gyermek, SNI,
b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, BTM
c) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
d) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,
e) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen. Az irányelvekben foglaltak célja, hogy a társadalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a sajátos nevelési igényű gyermekeknél ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. Intézményünkben az ép és sérült gyermekek együtt nevelése megoldott, eszerint a sajátos nevelési szükségletekkel jellemezhető – értelmileg enyhe fokban sérült (tanulásban akadályozott), valamint hallás- vagy mozgássérült, esetleg egyéb speciális problémával küzdő – gyermekek közül néhányan egy csoportba járnak ép társaikkal. Ennek lényege, hogy a korai együttlét során a sérült gyermek – személyiségfejlődése harmonikussá válik – és szülei megtapasztalják a toleranciát, az ép

gyermekek számára pedig természetessé válik a „másság”. A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek /SNI/

Helyzetelemzés:

A Csongrádi Óvodák Igazgatósága Alapító Okiratával összhangban tudja befogadni a sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Cél:

A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül. A gyermekben rejlő tanulási potenciálok kihasználásával a problémamegoldó képességre nevelés. A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása. A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladat:

Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést. A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság, szokások elsajátításának gyakoroltatása. A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével. Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése. Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen. Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján. Interperszonáliskapcsolatok alakítása. Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését. Mind ezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése. Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.

Az SNI gyermekek integrálásának feltételei:

- ✓ A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel
- ✓ Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény Alapító Okiratában

A sajátos nevelési igény megállapítására jogosult:

(Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében – Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Szeged)

(Beszédfogyatékosság esetében – Beszédvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest)
(Mozgásfogyatékosság esetében – Mozgásvizsgáló Országos Rehabilitációs és Szakértő Bizottság – Budapest)

Szempontok az integrálás során:

Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg. Az integrált óvodai csoportok számított létszáma maximum 25 fő, amelybe sérült gyermek kerülhet. Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékossági csoportba kell, hogy tartozzanak.

Intézményünkben a fejlesztés területei:

Mozgáskorlátozott gyermekek

Jelenlegi személyi és tárgyi feltételeink mellett csak a mozgásukban enyhe fokban akadályozott gyermekeket tudjuk fogadni. Emellett, egyes belgyógyászati problémákkal küzdő gyermekek speciális ellátását is felvállaljuk.
Mozgáskorlátozott gyermeknek azt tekintjük, akinek károsodása irreverzibilis (visszafordíthatatlan) és ez életvezetését tartósan befolyásolja, valamint a Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottságtól szakvéleménnyel rendelkezik.

A tartó- és mozgatórendszer elváltozásai

Tartási rendellenességek, nyaki és súlyosabb mellkasi deformitások, csípőízületi elváltozások láb deformitások.

Belgyógyászati és egyéb betegségek

Enyhe fokú szív problémák, gyermekkori magas vérnyomás ,elhízás, asztma, diabétesz, epilepszia.
A fejlesztés célja: A károsodott funkciók szinten tartása, javítása.

Feladatok

- mindennapos tevékenységek során az önellátás fokozása
- szakképzett óvónők és gyógy testnevelő biztosítása a terápiás ellátásra
- az elváltozások sérülés specifikus korrigálása

Nagyothallók

A beszédtartományban mért hallásszintek enyhe nagyothallás esetében 30-45 dB, az e tartományba tartozó halláskárosodásban szenvedő gyermekeket tudjuk vállalni intézményünkben. (A készülékkel vagy implantátummal élő gyermekek.)

A fejlesztés célja: A nagyothalló gyermek közelítse meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

Feladatok:
A verbális kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása. A gyermeket körülvevő környezet minden elemében a

nyelvi kommunikáció szituatív alkalmazása, a családi háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe. A beszédértés, szókincsfejlesztés, a beszédérthetőség folyamatos javítása a beszédkedv felkeltése, a „beszédbátorság” alakítása.

Beszédfogyatékosok

Azokat a gyermekeket vállaljuk, akiknek beszédfejlődése és beszédtevékenysége az életkori átlagtól elmarad, vagy különbözik, és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzetekben, szociális kapcsolatokban (kortárs kapcsolat, gyermek- felnőtt kapcsolatok stb.). Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyes ejtésének zavaraiban, a beszédértés nehézségeiben, a beszéd ritmusának eltéréseiben és a beszédhelyzetek alkalmankénti, vagy tartós hárításában, megtagadásában; ide tartoznak a különböző hangszalag betegségek következményei, a hangadás kóros elváltozásai is.

Beszédfogyatékossági kategóriák

- megkésett beszédfejlődés
- zavart (akadályozott) beszédfejlődés
- pöszeség
- orrhangzós beszéd
- hadarás
- dadogás
- tartós, kóros rekedtség

A fejlesztés célja: A beszédfogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése, **a** kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Feladatok

Tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása. Módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével. A kinesztéziás, a hallási, a látási, a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése. A gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére Anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése. Speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével

Értelmileg enyhe fokban sérült gyermekek

Intézményünkben az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist a Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Szeged, állítja fel). Esetükben az ép gyermekekkel közösen történő együttnevelést tudjuk felvállalni az óvodában, abban az esetben, ha gyógypedagógiai asszisztenst tudunk biztosítani abban az évben a számára. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük elő, számtalan élmény és minta biztosításával, amit a gyermekek a kortárskapcsolatok során élhetnek meg.

A fejlesztés célja: A tankötelezettségi-kor elérésére a megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Feladatok

A gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről történő gondoskodás. A fejlesztés során a gyermek aktuális igényének megfelelő ismeretek, tevékenységformák, módszerek, szervezeti keretek biztosítása. A téri tájékozódás, a

finommotorika, a figyelemkoncentráció, a kommunikáció, a szociális alkalmazkodás fejlesztése.

Egyéb fogyatékosok

Ebbe a körbe soroljuk azt a gyermeket, aki mutista, aktivitás- vagy figyelemzavaros, kórosan hiperaktív, tanulási zavar veszélyeztetett, illetve aki pervazív zavarban szenvedő, autisztikus.

A fejlesztés célja: A kóros viselkedés kialakulásának megelőzése**,** lapvető kognitív készségek, képességek alakítása.

Feladatok
A szülővel együttműködve a „másság" korai felismerése, diagnosztizáltatása (amennyiben a probléma az óvodában realizálódik). A zavar okának kiderítése, ennek megfelelő nevelői attitűd alkalmazása. Egyénre szabott, egyéni ütemben történő fejlesztés kidolgozás. Komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében.

Fejlesztési kompetenciák

	Gyógy testnevelő	**Logopédus**	**Fejlesztő pedagógus**	**Nyelv- és beszédfejlesztő**
Mozgás	X	X	X	
Beszéd		X	X	X
Részképességek		X	X	X
Értelmi fogyatékosság			X	

A speciális ellátás rendszere:

Sérülés	**Intézményen belül**	**Intézményen kívül**
Mozgás	- preventív gyógytorna és nagymozgás fejlesztés - finommotorika fejlesztés	Gyógy úszás
Beszéd és kommunikáció	- logopédiai terápiák	Kiegészítő terápiák
Értelmi fogyatékosság	- Utazó gyógypedagógusok segítségével	Testi és érzékszervi terápiák
Részképességek	- fejlesztőpedagógia	Egyéb speciális igényeket ellátó terápiák
Orvosi, pszichológusi esetek		Szakorvosok, nevelési tanácsadó, szakértői bizottság

Személyi feltételek

A nevelésben részt vevő személyek intézményünkben:

Óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, logopédusok, fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógiai asszisztens, dajkák.
A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik:

- nagyméretű tükör
- egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör
- vizuális tábla
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (Ayres, Wesco eszközök,)
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok

A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyermek /BTM/

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A nevelési, tanulási folyamatban akadályozott gyermekek problémáinak korai kiszűrése, a beilleszkedési, magatartási rendellenességek felismerése és egyéni fejlesztése az óvodai mérés szabályzata és a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján.
Általános feladatok: Az egészséges énkép kialakítása. Kudarctűrő képesség növelése. Önállóságra nevelés. Szűrés, felmérés, szakvélemények elemzése. A gyermek szűrése és fejlesztése a DIFER (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer) és a Sindelar fejlesztőprogram alapján történik. Szakmai dokumentáció vezetése (egyéni fejlődési lap, - és fejlesztési terv készítése). Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívák keresése. Szakmai együttműködés, kapcsolattartás a különböző szakemberekkel. A gyermek hátrányainak leküzdéséhez minden segítség biztosítása.
További feladatok: taktilis (tapintási) észlelés fejlesztése, finommotoriak fejlesztése, vizuális észlelés, figyelem és emlékezet fejlesztése, auditív észlelés, figyelem és emlékezet fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése, ujjtorna, vonalvezetési gyakorlatok.

A kiemelten tehetséges gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Többféle tehetség létezik: intellektuális tehetség (különböző tudományterületeken: matematika, fizika, nyelvi), művészi tehetség (képzőművészeti, zenei), pszicho motoros tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület), szociális tehetség(vezető, szervező, irányító). A tehetség felfedezésében szerepet játszik a motiváció, hogy milyen elmélyülten foglalkoznak egy- egy őket érintő kérdéssel. Milyen szívesen dolgoznak önállóan, hogy mindig a tökéletességre törekszenek, valamint a kreativitás, egyfajta speciális viselkedés is jellemző.
Célunk: A tehetséges gyermekek fejlődésének elősegítése, tehetségük kibontakoztatása és megerősítése.
Feladatok: a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelemmel kísérése, differenciált, egyéni bánásmód, egyéni fejlesztés, a gyermekek speciális, tehetséggondozó intézményekbe való irányítása, hogy tehetségét minél jobban kibontakoztathassa. Mivel a tehetséges gyermekeknél megfigyelhető más területekben lemaradás, a kompenzálás segítése is feladatként jelentkezhet.

„A tehetséggondozás kiterjed a teljes óvodáskorra, és minden gyermekre.”

A gyermekek fejlesztését két síkon kívánjuk megvalósítani:

- óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva,
- kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó" foglalkozások keretében.

A tehetségcsírák gondozása a gyermekcsoportokban: Célunk, hogy a gyermekek adottságai minél teljesebben kibontakozzanak, kiemelten fontos a tanulás iránti érdeklődésük felkeltése. Megtalálni a gyermek legjobb adottságait és személyiségük erős oldalát, és ezek pozitív megerősítésével, és fejlesztésével hatni a gyermek egész személyiségének fejlődésére. Ezt differenciálással tudjuk megoldani. Mivel mindegy gyermeknek mások és mások tanulási szükségletei és a már meglévő tapasztalatai, ezért a gyermek tanulási folyamatát úgy segítjük elő, hogy azt az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk.

Műhelymunka

Ma már az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja is elvárja a gyermekek egyéni, mikrocsoportos, avagy kiscsoportos fejlesztését. Az óvodai tehetségígéretek gondozása ezekre a tanulási formákra épülő olyan gazdag kiscsoportos műhelymunka az öt-hat éves gyermekek részére, ami teljesen más nevelőtestületi hozzáállást, tartalmat és szervezést igényel nevelési gyakorlatunkban. A gyerekek adottságai között már 3 évesen nagy különbségek fedezhetők fel. A kiemelkedő zenei tehetség mellett másoknak a kézügyessége, a kreativitása kiemelkedő, esetleg a logikai, nyelvi, mozgásos adottsága átlagon felüli, netán a környezet felfedezésében mutatnak rátermettséget.

A gyermekek kiválasztása: Az új nevelési gyakorlatunk szellemében az óvónőink ezeket az adottságokat az óvodáskor első két évében megfigyelik a gyerekeknél, majd mielőtt nagycsoportba kerülnének, megállapítják, hogy melyik tehetségterületen a legígéretesebbek. Ehhez egészen pontos diagnosztikát nyújt a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, a képességfejlődés mutatói. Az óvodák ezt követően az egyes tehetségterületeknek megfelelően a gyermekeknek 6-8 fős műhelyeket szerveznek szakképzett, a témához kedvet érző óvodapedagógusok vezetésével, akik heti egy alkalommal maximum 40 percben immár célzottan foglalkoznak a gyerekekkel.

A gyermek anamnézisének kiegészítése a tehetséggondozás elkezdésével. A szülővel való beszélgetés során kitérünk a gyermek erős oldalainak megismerésére, érdeklődésük kifürkészésére. Ötéves kori beválogatásnál az esélyteremtés elvének érvényesülésére törekszünk.

Speciális szolgáltatások szervezése: Óvodánk elsősorban a szülők igényeit és gyermekeink érdekeit veszi figyelembe, amikor speciális szolgáltatásokat szervez meg, megfelelő képzettségű szakemberek pl. birkózó és fitneszedző közreműködésével. Ezek a szolgáltatások viszont a nevelési idő keretein belül szerveződnek. A kiválasztott speciális műhelyvezetők feladatai:

- A szülők megnyerése a kora gyermekkori tehetségígéretek támogatásához.
- A tehetséges gyermekek erős oldalainak megtámogatása mellett a gyenge területek és az egész személyiség feltérképezése, megtámogatása.
- Megbeszélik a tehetségígéretek beválogatásának szempontjait.
- Meghatározzák a tehetségterületeket, a megfigyelés céljának kidolgozásával.
- Célcsoport meghatározásával – azoknak az 5-6 éves korú gyermekek kiválasztása történik, akiket az óvodapedagógusok beazonosítottak (egyéni fejlesztési terv)
- Szülői értekezletet szerveznek.
- Átgondolják a szükséges tárgyi feltételeket, az időpontokat és azok rendszerességét.
- Állandó, helyet jelölnek ki a műhelymunkának, amelyek megmutatják a műhely speciális tehetségterületének a jellegét, a műhely munkájához szükséges tárgyakkal. A nevelési év végén bemutatkozási lehetőséget biztosítunk a nevelési évet záró rendezvényeken. Pl. kerti

parti; év végi nyitott foglalkozás szülők részvételével. A gyermekek fejlesztését tehát két síkon valósítjuk meg, óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó" foglalkozások keretében. A tehetséggondozás akkor lesz sikeres, ha össze tudunk fogni - az óvodapedagógusok, különböző speciális szakemberek, szülők - a gyermekek pontos megismeréséért és okos támogatásáért.

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek

Az óvodánkban egyre több gyermek szociálisan hátrányos környezetből érkezik. Sok család igen szegény, korlátozott anyagi forrásokkal rendelkezik, melynek nagyrésze a megélhetésre fordítódik, így az óvodáztatás költségei a háttérbe szorulnak.
Kiemelt feladatunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének, elősegítse. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A hátrányos helyzet okai lehetnek környezeti-, anyagi-, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Pedagógiai munka kiemelt területei óvodáinkban:

• Az óvodába lépéskor részletes anamnézist készítünk a belépő gyerekről.
• Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) a nevelési tervben kapnak helyet. Munkánk ezen területének fejlesztését logopédus segíti.
• Érzelmi és közösségi nevelés, (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés) a nevelési tervben kapnak helyet.
• Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás) a nevelési tervben kapnak helyet.
• Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése a nevelési tervben kap helyet - közösségi nevelés, szokások fejlesztése, életre nevelés).
• Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása)

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

Természetesnek tartjuk a akadályokkal, különböző hátrányokkal küzdő családokkal, gyermekekkel való egyéni törődést, a segítségnyújtást. Alapelvünk, hogy mindenkihez szeretettel, odafigyeléssel, bizalommal közelítünk. Fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.
Az óvodapedagógusok feladatai:
• Tájékoztassa a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
• A türelem, segítőkészség kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
• Segítse a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
•Működjön együtt azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak,
• A családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát
• Hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

• Egészséges életmódra nevelés
• A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
• Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, migráns és nemzetiség kultúrája
• Tehetségígéretes gyermekek felfedezése
• Felzárkóztató foglalkozás a lemaradó gyermekeknek
• Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
• A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
• Mozgáslehetőség biztosítása
• Kulturális rendezvények csoportos látogatása.
• Az eltérő egyéni igények kielégítése
• Az éhesen érkező gyermekek étkeztetése a folyamatos tízóraiztatással
• A személyes intimitás védelme WC használatkor, és más esetekben, ha a gyermek igényli
• A különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása
• Személyes gondozottság kialakítása
• Fontos a hátrányos környezetből érkező gyermekek számára a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet, biológiai ritmus kialakítása
• Az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést adjunk a gyermekeknek
• Fejlődésüket mindig önmagához mérjük, és a kis lépéseket is becsüljük meg, dicsérettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges életmódra nevelésének továbbfejlesztési lehetőségei

Kiemelt feladat az egészséges életmód alakítása. Ennek megvalósítása érdekében, a gyermekek életkorát, egyéni szokásait figyelembe véve, fontos a megfelelő óvodai életritmus, az egészséges testi, szellemi fejlődés, az egészség iránti igény kialakítása, lehetőségek biztosítása. Feladatunk az, hogy a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére alapozva elősegítsük, hogy kialakuljanak a helyes szokások és az igény az egészséges életmód iránt. Fontosnak érezzük az egészség megőrzését, az egészséges, vitamindús ételek fogyasztását. Az egészségnapon különböző zöldség-és gyümölcsfélék, magvas kenyerek, búzacsíra kóstolására kerül sor, - a szülők nagy segítséget nyújtanak a szervezésben és az előkészítésben egyaránt - valamint a gyermekek mozgásos játékokkal bizonyíthatják ügyességüket. Bővülnek lehetőségeink az egészséges életmódra nevelés szokásrendszerének alakításában mozgással, sportolással, kirándulással. Az egészséges életmódra nevelés magában foglalja - a helyes táplálkozás és mozgás mellett az egészséges életritmus és napirend kialakításának, a higiéniai szabályok betartásának igényét, az ápoltság és tisztaság iránti igényességet, melyek megalapozása már a családban kell, hogy elkezdődjön.

Fontosnak tartjuk:

- Az egészséges életmódra nevelés terén a szülők még szélesebb körben való bevonását
- Különleges témájú szülői értekezlet tartását
- „Szülők Klubja” megalakítását - védőnő, gyermekorvos, más szakember meghívását.
- A szülők tájékoztatását gyermekbetegségekről, ezek tüneteiről, a kezelésükről, a megelőzés fontosságáról.

- Sportnapok megszervezését a szülők aktív részvételével, hiszen az egészséges életmódra nevelésnek szerves része kell, hogy legyen a mozgás.
- Munka vagy teadélután szervezését / mint a felnőtt közösségformálás eszközét/ például az egészségnapon készült fotók megtekintését. Vagy a következő rendezvényhez ötletek gyűjtését, szervezését, előkészítését.
- Segítünk, támogatunk, minden olyan törekvést, amely a gyermekek egészségének megóvását, az egészségkultúra javítását, fejlesztését szolgálja.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Amennyiben a gyermek, tartós gyógykezelése az óvodába járást nem teszi lehetővé, a gyermek szülője, gondviselője kérelmére az intézmény vezetője engedélyezheti, hogy az a gyermeket az óvodába járási kötelezettsége alól felmentse.
A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt, azaz tankötelessé válik.
A szülő kérelme alapján (általános esetben a tárgyév április 15. napjáig kell benyújtani), a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti. Különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a felmentést engedélyező szerv felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja.
Ha az eljárásban szakértőt kell bevonni, akkor tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Fontos, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható.
Abban az esetben, ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, a Csongrádi Óvodák Igazgatósága a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetén a hatályos törvények az óvodába járás alól felmentés lehetőségét biztosítják. A csoportnaplóba is feltölthetők a gyermek, tartós gyógykezelésére vonatkozó, továbbá a gyermek speciális köznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakértői vélemények, fejlesztési és rehabilitációs tervek, pedagógiai vélemények, feljegyzések, szakorvosi és iskolaorvosi diagnózisok.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek nevelése-oktatása esetében a pedagógus, a Csongrádi Óvodák Igazgatósága vagy az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény írásbeli kérelmére, célfeladatot állapíthat meg a pedagógus részére, nevelési-oktatási tevékenységnek az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény számára történő ellátására, ha a pedagógus a megfelelő szakképzettséggel rendelkezik és vállalja, hogy a célfeladatot az e rendeletben foglaltak szerint, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény szakmai vezetése alatt, az egészségügyi intézmény vagy rehabilitációs intézmény alkalmazottaira vonatkozó szabályok betartásával végzi.

XIV. TERVEZÉSI FELADATOK

Az óvoda nevelési feladatainak alapjául többszintű tervezőmunka szolgál, melynek kritériumait és formáját a nevelőtestület együttesen határozta meg.

A nevelőmunka dokumentálása, oviKRÉTA

Az igazgató a nevelési év végéig elkészíti a következő évre a munkatervét, melyet minden nevelőtestület véleményezése után az évnyitó értekezleten elfogadásra javaslunk. A nevelőtestület egyetértésével és a kiemelt éves feladatok mentén a tagintézmények igazgatói is elkészítik saját óvodáik munkaterveit. A munkaterveik elkészítésekor a helyi sajátosságok figyelembevételével terveznek a lehetőségek számbavételével. Az egyes helyi munkatervek elfogadtatása után, minden csoport tervezőmunkája a munkaterveknek rendelődik alá, és figyelembe véve az egységes irányvonalat, kezdődik a nevelőmunka tervezése lebontva.
A szakmai munkaközösség vezetője/vezetői is éves tervet készítenek az igazgatói munkatervek alapján. A tehetséggondozó műhelyek /mazsorett, ovitorna, dráma stb./ óvodai szinten elkészítik az éves műhelynaplójukat, programtervekkel, modulokkal tagóvodánként változó elvárások mentén. Óvodánként, eltérő tartalommal kerülnek bele a tartalmak a tevékenységekről.
Ezen dokumentumok elektronikus formában az **oviKRÉTA** felületén lesznek megtalálhatók.
A gyermekek egyéni fejlődését a szülők számára kiosztott jogosultsággal láthatóvá tesszük az oviKRÉTA rendszerében.

Az oviKRÉTA rendszer célja:

A magyarországi óvodák gyermekekkel és alkalmazottakkal kapcsolatos adminisztratív feladataihoz informatikai támogatást nyújtson oly módon, hogy az óvodák fenntartói számára is biztosítsa a számukra fontos információk megtekintésének lehetőségét.
A rendszer felhasználói elsősorban az óvoda és a fenntartók alkalmazottai (vezetők, óvodapedagógusok, egyéb alkalmazottak).

Feladata:

- Gyermekek és gondviselőik, alkalmazottak adatainak rögzítésére, áttekintésére.
- Felvételi és mulasztási napló - jelenléti ív naprakész nyilvántartására.
- Csoportnapló - óvodai tevékenységek, események rögzítésére, dokumentumok csatolására. A csoport története egyben, egy helyen látható és kezelhető.
- Gyermeknapló - egy gyermek története egyben, egy helyen látható és kezelhető.
- Óvodai beiratkozás - felvételi határozatok, Felvételi előjegyzési napló generálásra.

Szerepkörök az oviKRÉTA rendszerhez:

- Központi adminisztrátor - Az üzleti alkalmazásbeállítások kezelését, a fenntartók, intézmények és ezek felhasználóinak adminisztrációját, valamint az alkalmazás naplók ellenőrzését biztosító kiemelt szerepkör.
- Intézményi adminisztrátor - Az intézmények és a hozzátartozó feladatellátási helyek összes üzleti funkciójának használatát biztosító szerepkör, amellyel a felhasználó az intézménybe járó gyermekek, csoportok és alkalmazottak adatait korlátozás nélkül megtekintheti, adminisztrálhatja.
- Fenntartó - A fenntartóhoz tartozó intézmények és tagintézmények nyilvántartásaiba csak korlátozott betekintést biztosító szerepkör.
- Pedagógus - A pedagógushoz rendelt csoport(ok) és az azokba tartozó gyermekek adminisztrációját biztosító szerepkör.
- Egyéb alkalmazott - Az alkalmazotthoz rendelt csoport(ok), gyermekek korlátozott megtekintését biztosító szerepkör.

Csoportnapló

Célja, hogy biztosítsa a Csongrádi Óvodák Igazgatósága pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálását. (oviKRÉTA) Működjön benne a tervezési folyamatok egymásra épülése, ugyanakkor a gyermekekhez, a pedagógusokhoz és a folyamat minden résztvevőjéhez igazodva biztosítsa a rugalmas alkalmazást. Valósuljon meg a pedagógusok módszertani szabadságának, szakmai önállóságának lehetősége.

Az anyaggyűjtés az adott nevelési évre az pedagógiai program fő tevékenységeihez igazodva, vegyes óvodai csoport esetén korcsoportonkénti felosztásban való megjelenése.

Beszoktatási terv készítése és értékelésének megfogalmazása minden esetben. Legalább két alkalommal történő nevelési terv készítése egy nevelési évben, amelyet értékelés kövessen. Negyedévenként készítjük el a tematikus terveket, melyekben tevékenységi területenként meghatározzuk az adott terület témáját.

A nevelési terv a gyermekcsoport szabály- és szokásrendszeréhez, a nevelés fő feladataihoz, és az addig elért fejlettségi szinthez való igazítása.

A heti rend összeállításában állandó, és az aktualitásoknak megfelelő rugalmas elemek beillesztése. Az ütemterv formájának, időkeretének meghatározása (Pl.:1- 2- 3 heti bontás, vagy projekt- terv…) az adott nevelőtestület döntése alapján, mely minden óvodapedagógus számára kötelező érvényű. Az ütemtervekben a gyermekek fejlettségi különbségeit, egyéni sajátosságait figyelembe vevő, differenciáló, több szintre épülő tervezés megjelenése, a tehetséggondozás feladatainak, tartalmainak jelölésével. A tevékenységek anyagának, feladatának a helyi sajátosságokhoz, a csoport és a gyerekek egyéni fejlettségi szintjéhez való igazítása. A konkrét tevékenységek, feladatok differenciált, legalább két, szükség esetén három szintre történő tervezése. A sokoldalú, különböző nézőpontú tapasztalatszerzés és gyermeki tevékenykedés biztosítása. A pedagógiai munka tervezését követő értékelésében az önreflexiók megjelenése, amelyek elősegítik majd a következő időszak hatékony nevelőmunkáját.

A baleset megelőzés tervének évente egyszer történő, a gyermekbalesetek megelőzését szolgáló

feladatok meghatározása. A szülői házzal történő kapcsolattartás tervezett és megvalósuló formáinak megjelenése.

A szervezési feladatok rugalmas tervezése, megjelenítve az aktuális időszak tennivalóit.

Az óvodai csoportnapló kötelező tartalmi elemei:

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza

a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,

b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek,

c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,

d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,

e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,

f) nevelési éven belüli időszakonként

fa) a nevelési feladatokat,

fb) a szervezési feladatokat,

fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,

fd) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,

fe) az értékeléseket,

g) a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,

h) a feljegyzést a csoport életéről.

Vezetése szintén az oviKRÉTA rendszerében történik kötelező jelleggel.

Felvételi és mulasztási napló

rögzítünk minden szükséges adatot, hiányzásokat. (oviKRÉTA)

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. Tartalmazza a gyermek anamnézisét, a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt. Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket. aA gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentáció, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. Az óvodapedagógus, a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét nevelési évenként kétszer dokumentációban rögzíti.

Kötelező tartalom:

- A gyermek anamnézis adatai
- Egyéni fejlesztési terv, egyéni fejlődési lap, óvodai bemenetvizsgálat és a nagycsoportosok fejlettségi mutatói.
- A gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, lelki, beszéd, mozgásfejlődési, valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket)
- A gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, azok eredményeit
- Amennyiben szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, intézkedésre tett javaslatát, felülvizsgálatának megállapításait
- A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket
- Kötelező tartalmon kívül az óvodák által meghatározott: ha van ilyen, pl. családlátogatás feljegyzés, DIFER
- Egyéni fejlesztési terv

Szintén az oviKRÉTA felületén vezetik az óvodapedagógusok.

XV. MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, ELLENŐRZÉS, KORREKCIÓ RENDSZERE

A pedagógiai munka ellenőrzése

A pedagógiai munka ellenőrzése az éves munkatervekben előre meghatározott módon, tervezetten és adott szempontok figyelembevételével történik.

Az intézményvezető ellenőrző tevékenysége kiterjed:

A tagintézmény vezetők munkájának ellenőrzését, Csongrádi Óvodák Igazgatósága Tanügy igazgatási, szakmai, munkaügyi, gazdálkodással kapcsolatos belső ellenőrzési éves terve tartalmazza. Intézményünkben egy alapos, minden területre egyformán kiterjedő ellenőrzés valósul meg. Az ellenőrzés biztos visszajelzést ad a dolgozónak és a vezetőnek egyaránt, mely

a további munkavégzés sikerét nagymértékben befolyásolhatja. Az ellenőrzés pontos, kidolgozott, megtervezett folyamatban valósul meg. A változatos módszerek és ellenőrzési fajták alkalmazása lehetővé teszik, hogy a munkavégzés minősége a lehető legreálisabb értékelést eredményezze. Az ellenőrzési terv pontosan megjelöli a célt, a feladatot, meghatározza a területet és az alkalmazott módszereket. Az ellenőrzési folyamatban biztosított önellenőrzés, felkészültséget igényel az ellenőrzött személytől. Pontosan meg tudja határozni, hogy mit, miért csinált, mi a gyengesége, erőssége és miben kell fejlődnie. Ezáltal képessé válik saját munkavégzésének önálló megítélésére, értékelésére is, ami segítheti abban, hogy mihamarabb eljuthasson az elvárt minőségi munkavégzés megvalósításához, munkája minőségi fejlesztéséhez.

A belső ellenőrzés, értékelés, mérés három területre irányul:

- az intézmény dolgozóira
- a gyermekek fejlődésének nyomon követésére
- helyi nevelési program megvalósítására.

Az éves ellenőrzési terv mellékleteként az egyes ellenőrzéstípusokra adaptálható minták találhatóak egységes formában, melyek megkönnyítik az írásbeli adminisztrációt. Az ellenőrzésekről természetesen hét nappal a látogatás előtt írásban értesítjük az óvodapedagógust, hogy tervezetten tudjon készülni.
Az ellenőrzésekről írásos feljegyzés készül. A pedagógiai ellenőrzések változatos módszerekkel történnek. (Dokumentumelemzés, feltételek vizsgálata, megfigyelések, mérések, beszélgetés). A vezető ellenőrzésén kívül a pedagógusok írásos és pontozásos értékelése dokumentálja az egyes gyermek és a csoport fejlődését, a pedagógiai feladatok megvalósulását. Kiemelt helyen szerepel a nevelési programban a gyermekek fejlesztésének és fejlődésének ellenőrzése a megfogalmazott célok és feladatok teljesítésének nyomon követése.

A pedagógiai belső ellenőrzés célja:

- A tervezett feladatok kellő időben, és megfelelő minőségben történő megvalósulása.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű információ gyűjtése, elemzése.
- A tényleges állapot összehasonlítása a pedagógiai céllal, és a Pedagógiai programmal való koherencia.
- Az intézményi szabályzóknak való megfelelés biztosítása
- A megvalósulás értékelése, ténymegállapítás és értékelés.
- Visszajelzés a pedagógiai munka színvonaláról.
- A tagintézmény vezető tervező munkájának segítése.

A pedagógiai munka belső ellenőrzésének feladatai:

- Biztosítsa az intézmény munkájának jogszerű működését
- Segítse elő az oktató- nevelő munkaeredményességét
- Megfelelő mennyiségű információt szolgáltasson az óvodapedagógusok munkavégzéséről

• Szolgáltasson megfelelő számú adatot az intézmény, nevelő- oktató munkájával kapcsolatos külső és belső értékelések elkészítéséhez

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a gyermekek mérésének rendje

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. Tartalmazza a gyermek anamnézisét, a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt. Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait, a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

XVI. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, FELSZERELÉSEK, ESZKÖZÖK

Az óvodáink épületeit, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését-fejlődését, valamint lehetővé tegye mozgásigény és a szabad játék feltételeinek teljesülését. A gyermekeket esztétikus, harmonikus színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. Megfelelő munkakörnyezetet teremtünk az óvodapedagógusok és a nevelő munkát segítő alkalmazottak számára, valamint a szülők fogadására.
A jegyzékben előírt minimum követelmények figyelembevételével a pedagógus - az óvoda által meghatározott - védő, óvó előírások figyelembevételével viheti be az óvodai foglalkozásokra, az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.
A gyermekek, részére vásárolt eszközöknek és felszereléseknek igazodniuk kell a gyermekek, testméretéhez. Eszközre van szükség minden olyan jellegű ismeretanyag feldolgozásához, amelyik a szemléltetés, illetve gyermeki tevékenység nélkül nem valósítható meg.
Az eszközöket, felszereléseket a létszám figyelembevételével szerezzük be, az adott eszközből, felszerelésből annyit, hogy minden egyidejűleg jelen lévő gyermek, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen.

Célunk

Pedagógiai programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfelelőségének elérése.

Feladatunk

- korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése

- a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése
- az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése
- az elhasználódott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele
- a gyermekek által használt eszközök, berendezési tárgyak könnyen elérhető, biztonságot nem veszélyeztető elhelyezése
- a gyermekek IKT kompetenciáinak fejlesztéséhez a megfelelő eszközök biztosítása, beszerzése

A programunk megvalósításához szükséges tárgyi erőforrások biztosításában, beszerzésében az alábbi **alapelveket** érvényesítjük:

- az eszközök feleljenek meg a minőségügyi szabványnak
- a gyermekbútorok alkalmazkodjanak a gyermekek testméreteihez
- a játékeszközök beszerzésénél elsődleges szempont a minőség, a balesetmentes környezeti tényezők biztosítása

A Csongrádi Óvodák Igazgatóságának tagintézményei rendelkeznek a rendeletben meghatározott minimális eszköz és felszerelésjegyzékben előírtakkal. Ez alól kivételt képez az integrációs nevelés tárgyi szükségletei, melyek folyamatos beszerzése, fejlesztése a sérülés típusának megfelelően történik. Állandó feladatunk az eszközök karbantartása, pótlása.

XVII. PEDAGÓGUSOK ETIKUS MAGATARTÁSA

A pedagógusfoglalkozás azok közé tartozik, ahol a társadalom a pedagógus belső sajátosságaival és személyiségével kapcsolatosan is normatívákat ír elő. A pedagógus etika tartalmát azok a sajátos erkölcsi normák adják, amelyek a pedagógus munkájához, a nevelési-oktatási feladatok ellátásához kapcsolódnak. A pedagógus intézményen belüli és kívüli magatartását, a gyermekekhez, a szülőkhöz, a kollégákhoz való viszonyát szabályozzák. A pedagóguspálya különlegesen fontos társadalmi szerepéből adódóan következnek:

- a pedagógus szakmai lelkiismerete
- hitvallása
- felelősségvállalása

A pedagógus erkölcsi arculata szerteágazó:

- kollegialitás etikája
- példamutatás a természet-tisztelet és a környezettudatosság terén
- a másik ember tiszteletben tartása
- fontosak, a gyerekkel szembeni etikai normák
- a szülőkkel való etikai normák
- munkatársakkal, munkahelyünkkel kapcsolatos tiszteletteljes vélekedés

A Nemzeti Pedagógus Kar – mindenkori – Etikai Kódexe irányadó intézményünkre. (Elérhető a http://www.nemzetipedkar.hu/ honlapon.)

XVIII. FELHASZNÁLT IRODALOM

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja /363/2012. (XII.17.) Korm. rend.
Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? /OKI Budapest 1996./

Bíró Antalné /szerk./: Pszichológiától a pedagógiáig /Alex-typo 1993./
Forrai Katalin (1974): Ének az óvodában. Editio Musica, Budapest.
Törzsök Béla (1982): Zenehallgatás az óvodában. Zeneműkiadó, Budapest.
Falvay Károly: Ritmikus mozgás énekes játék /OPI 1990./
Gabnai Katalin: Drámajátékok /Tankönyvkiadó 1987./
Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában /Alex-typo 1992./
Montágh Imre: Figyelem vagy fegyelem?! /Holnap kiadó 1996./
Zilahi Józsefné /szerk./: Óvodai nevelés játékkal, mesével /Iskolafejlesztési Alapítvány, Szoroban kiadó 1994./
B. Méhes Vera (1982): Az óvónő és az óvodai játékok. Tankönyvkiadó, Budapest.
Stöckert Károlyné /szerk./: Játékpszichológia /Eötvös József Könyvkiadó 1995./
Mérei Ferenc, V. Binet Ágnes (1978): Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest.
Dr. Kokas Klára: A zene felemeli kezeimet /Akadémia kiadó 1992./
A suliNova Kht. kiadásában az óvodai programcsomag és kiegészítő kiadványok (TÁMOP 3.1.4 pályázati projekt) Óvodai nevelés kompetencia terület. Elméleti alapvetések /suliNova Kht./
Zsámboki Károlyné, Horvátné Szigligeti Adél (1996): Matematika kézzel, fejjel, szívvel. OKKER Kiadó, Budapest.
Dr. Gósi Mária (1994): A beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése. Nikol Gmk, Budapest.
Dr. Buda Béla (1995): A személyiségfejlődés és a nevelés pszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
Csoma Gyula (1995): Pszichológiai alapismeretek. Tankönyvkiadó, Budapest.
Nagy József (1999). A kognitív készségek és képességek fejlesztése
Kovács György, Bakosi Éva (1995): Játék az óvodában. Magánkiadás, Debrecen.
Balázsné Szűcs Judit (1992): Miből lesz a cserebogár? Alex-Typok, Budapest.
Pereszlényi Éva, Porkolábné Dr. Balogh Katalin (1996): Játék - Mozgás - Kommunikáció. Alcius Bt., Budapest.
Porkolábné Dr. Balogh Katalin (1997): Kudarc nélkül az iskolában: Komplex prevenciós óvodai program. Arzenál Nyomdaipari Kft., Budapest.
Lukács Józsefné, Ferencz Éva (2013): Kerek egy esztendő: Komplex tevékenységek az óvodai környezeti nevelésben. (Ősz, tél, tavasz, nyár.) Flaccus Kiadó, Budapest.
Józsa Krisztián (2014): A számolás fejlesztése 4-8 éves életkorban. Mozaik Kiadó, Szeged.
Kissné Dr. Zsámboki Réka (2017): Mindenben matematika: Matematikai felfedezések és játékötletek az óvodában. Raabe Klett Oktatási Tanácsadó és Kiadó Kft., Budapest.
Körmöci Katalin (2001): A gyermek szükségleteire épített tanulás az óvodában. Fabula Humán Szolgáltató Bt., Miskolc.
Gaál Sándorné, Kunos Andrásné (1996): Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. Color-Print Nyomda, Szolnok.
Gaál Sándorné szerk. (2010): Mozgásfejlődés és fejlesztés az óvodában. Szerzői kiadás, Szarvas.
Kondacs Mihályné Podmaniczky Mária (1993): Vizuális nevelés az óvodában. Calibra Kft., Budapest.

Nagy Jenőné (2012): Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata: Módszertani könyv óvodapedagógusoknak. ONME Egyesület, Szolnok.
Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde (1994): Mozgásfejlesztés az óvodában. FER- CO Kft; Váci Ofszet Kft., Budapest.
Nagy Jenőné, Németh Menyhértné, Novákné Cseh Ibolya (1999): Rajz, mintázás, kézimunka: Módszertani kézikönyv. Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Budapest

XIX. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

Az óvodai pedagógiai program érvényességi ideje: a nevelőtestület határozata alapján visszavonásig szól.

Az óvodai pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés
- törvényi változás
- szervezeti átalakítás
- egyéb érdekegyeztető fórum, módosító javaslata
- a program beválását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat esetén.

A programmódosítás előterjesztésének előírásai:

- írásbeli előterjesztés a Csongrádi Óvodák intézményvezetőjének
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek
- szóbeli nevelőtestületi előterjesztés, véleménykérés, döntés az elfogadásról.

A program módosításával kapcsolatos nevelőtestületi értekezletet abban az esetben hívunk össze, ha a nevelőtestület vagy a szülők közösségét képviselő fórum (SZMK) előterjesztésében a módosítást legalább a tagok 50%+1 fő kéri.

Nyilvánosság biztosítása:

A Pedagógiai Program dokumentumot a Csongrádi Óvodák Igazgatóságának iratkezelési szabályzata szerint kezeljük és a Közérdekű adatok megismerésére irányuló szabályzat szerint biztosítjuk a nyilvános hozzáférést.
A tagintézményekben a dokumentum hozzáférhető –helyben olvasásra minden alkalmazott és érdeklődő számára –a vezetői szobában elhelyezett példány formájában.

XX. MELLÉKLETEK

1. **számú melléklet Helyi Egészségfejlesztési Program**
2. **számú melléklet Óvodai Fejlesztő Program**